National Library Bibliothèque Nationale FEB 27 1981 SERIAL SECTION

B103/c/19/4

LATVIJA AMERIKĀ

LATVIAN LANGUAGE NEWSPAPER
Published weekly by the
Latvija Amerika Publishing Limited
Business Offices: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4M 2E9, Canada. Editor-in-Chief A. **Kundrats**, 465-7902. USA Editorial Offices: New York, Editor V. **Irbe**, 4035 Rombouts Ave., Bronx, NY 10466; Chicago Editor V. **Jaunkalnietis**, 1305 Taylor Ave., Racine, Wis. 53403; California Editor **Karlis Kalejs**, 3822 Markridge Road, La Crescenta, CA 91214.

NR. 8 — SESTDIENA, 1981. GADA 21. FEBRUĀRIS — 31. GADS

SATURDAY, FEBRUARY 21, 1981

SECOND CLASS MAIL — REGISTRATION NUMBER 2249 — CENA 75 centu

P. Grods

Igaunijas svētku dienā

Igauņu tauta dzimtenē, kaut klusībā, savas zaudētās patstāvības mūžam 24. februārī pievieno vēl vienu posmu tā laikmeta, kas reiz ziedošu pacēla un līdz pēdējai iespējai turēja neatkarīgu valsti. Kaut tā šodien ir tikai uzdrīkstēšanās un atmiņas, pāri kurām slējies tagadnes lietuvēns, igauņu tautas vēsture liecina, ka jau pirms trīs tūkstoš gadiem igauņi apdzīvojuši Baltijas jūras krastu. Vēl līdz 13. gadu simtenim viņi izbaudījuši savas nacionālās brīvības augļus, līdz zemē ielauzušās svešas varas, nākdamas un mainīdamās. Bet arī šī uzspiestā kārtība nespēja iedragāt igauņu nacionālos centienus, līdz beidzot sapņi un ieceres īstenojās brīvā un neatkarīgā valstī.

Trīs pasaudzes Igaunijas Brīvības cīņās.

Tā radās sīvu un varonīgu cīņu rezultātā. No mazuma tapa lielums. No sīkām uguntiņām it kā uzbangoja liesmu jūra.

Šobrīd der atcerēties grūtības, kas jāpārvar tautai, ja viņa iecerējusi lielus mērķus. Bet ar to vēl nepietiek. Bez tautas noskaņojuma un pārliecības ir vajadzīgs arī reāls spēks cīņu laukiem. Cik strauji tas veidojies, redzējām laikā, kad igauņi savā territorijā bija uzsākuši nevienādu cīņu ar sarkanajiem apspiedējiem. Vēl pilnīgi neizveidotas igauņu vienības manījām savas zemes ziemeļos, kad tās, vajādamas sarkanos, šķērsoja mūsu zemes robežas.

Tām trūka ārējās vienveidības. Daudzi pat bija tērpti savās ikdienas drēbēs, ar baltas drānas aproci uz rokas. Gluži tādā pašā trūcībā redzējām savus pirmos karavīrus. Bet šos trūkumus izkliedēja vīru garīgais spēks, mērķa izpratne un apņēmība.

Kad pie Cēsīm izšķīrās mūsu liktenis, pretēji vācu varas nodomiem, igauņu, sākumā it kā nepamanītās, vienības jau bija izaugušas līdz rūdītam, labi bruņotam un saliedētam spēkam.

Bet viss tas šodien pagātnē, un mēs ar lepnumu varam konstatēt, ka tolaik kļuvām sabiedrotie savu mērķu un tiesību īstenošanai. Un šo pagātni nevar atstāt nepamanītu, jo tajā veidots kopējs liktenis.

Igauņu tautas daļa, kas izšķīrās par brīvību svešumā, nav tikai sērīgu atmiņu auklētāja. Viena likteņa piemeklējums mūs vienojis aktīvitātei, kādai nav spējīgi tie, kas cieš zem okupantu varas dzimtenē.

Nav ne mazāko šaubu par to, ko dziļi savās sirdīs un dvēselēs ieslēguši un lolo verdzībā nospiestie. Bet šī ieslēgšanās sevī ir arī viss, kas tur iespējams. Turpretim brīvajā pasaulē izkļuvušiem dota iespēja atklāti uzraust savas sāpes un izteikt cerības. Un to dara arī igauņi, ciešā sadarbē ar likteņbrāļiem baltiešiem un visiem tiem, kam Pad. savienība laupījusi brīvību un tiesības.

(Turpinājums 20. lp.)

Vienībā spēks — spēkā brīvība

ALEKSANDRA ĶEGUMNIEKA SPECIĀLRAKSTS LATVIJAI AMERIKĀ

Ar jauniem ārpolitikas vējiem Vašingtonā neapšaubāmi radies pozitīvs pagrieziens rietumu pasaules konfrontācijā ar tiem spēkiem, kas ar viltu un varu mēģina uzspiest brīvām tautām un valstīm savu režīmu, lai beigās dominētu globālā mērogā.

Brīvā pasaule tagad šķietami atmodusies. Rēgenam pārņemot Baito namu, starptautisko sarežģījumu smagumpunkti nebūt nav izgaisuši. Gluži otrādi — sarežģījumus Vidējos austrumos, Centrālamerikā, Tālajos austrumos un Eiropā jaunais amerikāņu prezidents cenšas pats izvērtēt un parādīt arī pārējai pasaulei bez kādām ilūzijām. Tas jo skaidri izpaudās viņa vērtējumā par tālāko attieksmju izveidošanos ar Pad. savienību. Tik nepārprotamu un skaidru valodu kā viņš neviens valstsvīrs nebija iedrošinājies runāt kopš Otrā pasaules kara beigām.

Pasaules lielā prese bieži vien starptautiskas problēmas izvērtē kā vienas dienas mušas un pieiet tām ar aktuālitātes un sensācionālisma mērauklu. Par vienas dienas mušu nekādā gadījumā nevar uzskatīt drāmatisko un mainīgo politisko notikumu attīstību Polijā. Tikai pamazām pasaule atskārst, ka tas, kas notiek Polijā, nav tikai strādnieku streiki, bet gan daudz lielāks sarkanās imperijas pastāvēšanai varbūt liktenīgs politisks fainomens — strādnieku sacelšanās pret proletāriāta diktatūru.

(turpinājums 20. lp.)

Kam vajadzīgs Latviešu nams un kāpēc ?

1978. g. februārī, pēc vairāku gadu nesekmīgas piemērota objekta meklēšanas latviešu sabiedrības vajadzībām, tā laika Centra izveidošanas komitejas loceklis Jānis Reinbergs atrada un Centra izveidošanas komiteja izraudzīja agrāko Ontario Kreditlīgas namu 4 Credit Union Drive. Centra izveidošanas komiteja ar lielu aizrautību pieķērās šim objektam. Diemžēl, netika sasaukta latviešu organizāciju sapulce, kādas tika sasauktas visos iepriekšējos gadījumos, lai arī organizācijas varētu izteikt savus ieskatus un atzinumus par šo objektu. Ir apbrīnojama tā enerģija, ar kādu šī komiteja sāka līdzekļu vākšanas darbu. Tā dedzība, kāda pēdējos divos gados ir vadījusi tos latviešus, kas pieķērušies šī objekta nopirkšanā un izveidošanā, ir apbrīnojama un atzīstama par pozitīvu faktoru. Varētu vēlēties, lai tas arī turpmāk tā turpinātos un nodrošinātu Centra pastāvēšanu.

(turpinājums 16. lp.)

Vīru koŗa **VIESTURS** gadskārtējais

KONCERTS

1981. G. 28. FEBRUĀRĪ, PLKST. 18.45

Latviešu Centrā, 4. Credit Union Dr., Toronto

Diriģents Jānis Barušs, pie klavierēm Astra Ikše-Vītola.

Pēc koncerta saviesīga dzīve pie RUNČU deju mūzikas.

Galdiņi pasūtināmi — (416) 653-7605.

Apmeklēt lūdz viesturieši.

LATVIJA AMERIKĀ

SESTDIENA, 1981. GADA 21. FEBRUĀRIS 8. NR.

Latviešu nedēļas laikraksts, iznāk sestdienās. Izdevējs — Latvija Amerikā Publishing Ltd. Valdē — E. Treilons, K. Bencons, E. Krūka. Laikraksta atbildīgais redaktors — A. Kundrats. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont., Canada M4M 2E9, tālr. 465-7902. Ņujorkas redakcijas vadītājs: V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N. Y. 10466, U.S.A. Tālr. 1-212-994-7917. — Čikagas redakcijas vad. V. Jaunkalnietis, 1805 Taylor Ave., Racine, Wis. 53403. Redaktors Austrālijā Ed. Šmugajs, 28 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos materiāles neuzglabā, bet pēc vēlēšanās sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personiskais uzskats un ne katrā gadījumā atbilst red. viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV: par vienu gadu — 35 dol., 6 mēnešiem — 18. dol., 3. mēnešiem — 9 dol. Atsevišķa numura cena 75 centi.

Sludinājumu maksa sludinājuma daļā $4.00, tekstā $6.00, pirmajā vai pēdējā lp. $10.00 par 1 collas telpu. Sarīkojumu kalendārā $1 par rindiņu, atkārtojot atlaide.

Laikraksta abonēšana un sludinājumi — tālrunis 466-1514.

KAD PIENĀK PAVASARA UN VASARAS KATALOGS

A. Danenbergs

Sociāldemokratu misija

Pēc laikrakstu ziņām zviedru sociāldemokratu delegācija 1980. g. rudenī esot apmeklējusi Maskavu, un PSRS kompartijas pārstāvju vērtējumā abām partijām esot līdzīgi viedokļi.

Sociālistiskās internacionāles sekretārs zviedrs Karlsons jau agrāk ticies ar padomju varasvīriem, kas komentējuši presē, ka šī „Internacionāle" ir ar mums. Savā laikā Zviedrijas sociāldemokratu valdība ar varu izdeva Padomijai baltiešu internētos karavīrus, kas bija cīnījušies par savu zemju brīvību.

Pēc zviedru ārlietu departamentu dokumentiem šīs rīcības pamatā esot bijusi nepatika par baltiešu nesamierināmo pretkrievisko nostāju, kā arī cerības ar krieviem nolīgt izdevīgu tirdzniecisku līgumu.

U. Ģērmanis savā grāmatā „Tā lieta pati nekritīs" raksta, ka latviešu sociāldemokrati Zviedrijā nekad neesot nodevušies illūzijām par politisko stāvokli Austrumeiropā un internacionālos kongresos iestājoties par latviešu tautas un Latvijas valsts tiesībām.

Jābrīnās, no kura laika šie mūsu marksistiskie tautas brāļi kļuvuši nacionāli noskaņoti.

Latvijas neatkarības gados viņu vadoņi strādnieku apziņā potēja nicināšanu pret visu tautisko un nacionālo, cenšoties tos pāraudzināt par internacionāliem beztautības radījumiem.

Saeimā sociāldemokratu deputāti nekad nav dziedājuši mūsu valsts himnu un savos demonstrāciju gājienos nekad nesoļoja, nesot kaut vai vienu valsts karogu — bija tikai sarkanie.

Virs viņu nama vienmēr plīvoja sarkanais karogs. Pēc viņu vadoņu deklarācijām Latvija bija tikai pārejas stadijā uz Vispasaules proletāriāta apvienību.

Viņu laikraksta devīze bija „visu zemju proletārieši, apvienojieties".

1940. g. Padomijai okupējot Latviju, daļa ārzemēs dzīvojošo sociāldemokratu vadoņu atgriezās Latvijā, lai stātos okupācijas varas kalpībā. Vai šie politiķi nezināja un nesaprata, ka Padomijas mērķis bija iznīcināt Latvijas valsti un latviešu tautu kā etnisku vienību? Rodas jautājums, vai sociāldemokratu vadoņi un augstākie biedri bija politiski naīvi vai arī latviešu lietas nodevēji, sevišķi vērojot viņus dažādos amatos okupācijas varas laikā.

Dzīvē ir pierādījies, ka marksisms kā līdz galam neizdomāta doktrīna ir ideoloģiski bankrotējis. Jābrīnās par tiem tautiešiem, pat no inteliģences aprindām, kas, pūzdami marksistu stabulē, domā, ka viņi dara ko labu latviešu tautas vai pat visas cilvēces nākotnes interesēs.

„Kultūrsakarnieku" sauklis, ka, neņemot vērā viņa izdarības, katrs latvietis mums ir dārgs, tikpat maz atbilst manai dzīves uztverei kā pazīstamais Hitlera slogans — „tava tauta ir viss, tu pats neesi nekas."

Lai gan dažādo novirzienu marksisti sludina brīvību, vienlīdzību un taisnību, zemēs, kur viņi pārņem varu, sākas plaša mēroga bēgļu kustība. Bieži arī šādu zemju ekonomiskā dzīve tuvojas neizbēgamam bankrotam.

U. Ģērmanis jau iepriekš minētajā grāmatā raksta, ka Otrā pasaules kara laikā, okupācijas varu apdullināti un domorālizēti (it kā nepamatoti), vairāk nekā simts tūkstoš latviešu atstājuši savu tēvu zemi. Varbūt U. Ģērmanis tiešām tā juties, bet, cik man gadījies runāt ar tautiešiem trimdā, viņi tanī laikā neesot bijuši vēl mentāli nobrieduši, lai saņemtu komūnistu piedāvāto brīvbiļeti uz sociālistisko „paradīzi" Sibirijas plašumos.

Lasītāju vēstules

GODS LAI PALIEK TIEM, KAM TAS PIENĀKAS

Lasot Intas Purvas rakstu š.g. 4. numurā, var saprast no izteicieniem: „sanācām kopā trīs cilvēki patstāvīga teātŗa radīšanai" un vēlāk, tālāk: „Šo brīdi varam uzskatīt kā DVTK sākumu!" Patiesība par DVTK dibināšanu ir pavisam citāda. Par to sprieda pirmkārt, nevis paši aktieŗi, bet Daugavas vanagi savā valdes sēdē. Par pirmo režisoru nolēma aicināt A. Gribustu, kuŗs sagatavoja M. Zīverta lugu „Kāds kuŗa nav". Otro lugu, R. Blaumaņa „Indrāni", sagatavoja bij. Nacionālā teātŗa aktrise M. Bērziņa-Muižarāja. Pēc izrādes radās domstarpības: M. Bērziņa vēlējās, lai teātri turpmāk sauktu par Toronto latviešu nacionālo teātri, kam nepiekrita DV valde. Tā ceļi šķīrās.

Par nākamo režisoru DV aicināja V. Skudru. Šī nu ir tā (3.) izrāde, kuŗu Inta Purva grib redzēt par DVTK sākumu. Vispirms, teātris nekad nebija likvidējies, tādēļ to par jaunu dibināt nevajadzēja, mainījušies bija tikai režisori, dekorātori un aktieŗi. Ja nu tomēr aktieŗi paši gribētu sevi uzskatīt par dibinātājiem, tad gods būtu jādod tiem, kuŗi tēloja pirmajā izrādē. Tie vēl dzīvi. Tā piem. viens no tiem vēl šodien aktīvs DV Kanadas valdes loceklis.

Tāpat V. Skudras studija nebija nekāds DVTK šūpulis, to gan trešās izrādes iestudēšanai izmantoja tādēļ, ka savu telpu nebija un V. Skudra telpas deva bez atlīdzības. Pirmā teātŗa darbinieku sanāksme notika 1950. gada 30. jūnijā Gladson Ave., kas līdz šim tika uzskatīta par teātŗa sākumu un kā tāda dokumentēta DV Kanadā izdevumos. Piem., par to var lasīt „DV' Dienas Kanadā 1954. g.

Pārlasot vairākkārt Intas Purvas rakstā minētos vārdus, kam nopelni teātrī, nav izprotams, kā starp daudzajiem nav Valijas Lāmas vārda. Valija Lāma bija ne tikai viena no agrākajām valdes loceklēm, bet daudzu galveno lomu tēlotāja. Esmu drošs, ka viņu atceras ne tikai aktieŗi—līdzgaitnieki, bet plašā skatītāju saime.

Vēlu teātrim raženus gadus nākotnē, bet teātŗa dibināšanas gods lai pirmkārt paliek tiem, kas to pelnījuši. Šinī gadījumā Daugavas vanagu organizācijai.

Elmārs Krūka

KULTŪRAS KAPRAČI VAI KAPEIKU DVĒSELES

Gaŗajos svešniecības gados mēs, latvieši, esam sevi parādījuši gan no labās, gan sliktās puses. Devāmies pāri okeaniem un jūrām, lai jaunās mājvietās sāktu citu dzīves posmu, lielākai daļai strādājot smagu fizisku darbu, skolojot bērnus, uzkrājot līdzekļus un iegūstot nekustamus īpašumus. Rezultātā ne viens vien sasniedza diezgan ievērojamu turību. Līdz ar turības pieaugumu grāmatu un laikrakstu lasītāju skaits sāka samazināties, kam iemesli bija dažādi. Bieži laikrakstu taupības dēļ aizņemās no kaimiņa.

Līdzīgs stāvoklis nereti ir ar grāmatām. Kādēļ pirkt, ja var paņemt no bibliotēkas? Neapšaubāmi, pagadās jau cilvēki, kuŗiem nav pa spēkam grāmatu iegādāties, bet ja bibliotēku izmanto arī tādi, kam maks diezgan pabiezs, tad lieta kļūst dīvaina. Kādu piemēru šīs pēdējās grupas tautieši var rādīt saviem bērniem, ja bērni redz, ka viņu vecākiem latvietība nemaz tik tuvu sirdij nav. Soreiz nepieskaršos jautājumam, kādēļ tik maz atbalsta ar ziedojumiem dažas centrālo iestāžu organizētās ziedojumu vākšanas akcijas, jo par to jau samērā daudz rakstīts. Kāds tautietis šo lielo pasīvo grupu, kas stāv malā un mēdz tikai kritizēt, nosauca par mūsu latviešu kultūras kapračiem. Vēl stiprākus vārdus savā laikā izteica Andrejs Eglītis, nodēvējot viņus par kapeiku dvēselēm.

Valters Zirnītis ASV

UZLIKTĀ SŪTĪBA

Paldies par 3. janv. ievadrakstu Mums jāattaisno uzliktā sūtība. To derētu pārlasīt ikvienam nacionālam latvietim **Otto Grebže**

Elmārs Dambergs

Vincents van Gogs un kloisonisms

Šodien viņa vārds ir plaši pazīstams, taču savas dzīves 37 mūža gadus šis ievērojamais gleznotājs pavadīja šaubās par sevi. Viņš mēģināja pārliecināt pasauli, ka viņš ir īstais Vincents, pelnījis mīlestību un uzmanību... Tuvu pie 2000 viņa gleznojumu un zīmējumu ir ar vienkāršu parakstu — Vincent. Šis neparasti apdāvinātais un altruistiskais cilvēks savas mākslinieciskās karjēras meteoriskā progresa laikā pārdeva tikai vienu gleznu. Kāds traģisks likteņa pagrieziens iestūma viņu dīvainās sliedēs. Proti — eksistēja divi Vincenti!

Visam sākumu atrodam Holandē, mazajā Zunderta pilsētiņā. Šeit kāda jauna mācītāja ģimenē ieradās pirmais ļoti gaidītais bērns — dēls, kam laimīgais pāris izvēlējās vārdu Vincents. Grūti iedomāties vecāku pārdzīvojumu, izmisumu un sēras, kad tikko gadu vecais puisēns pēkšņi šķīrās no dzīves. Taču vecāki nevēlējās atļaut šim triecienam aptumšot sapņus uz jaunu atvasi. Tā 1853. g. 30. martā nākošais gleznotājs saredz saules gaismu. Vēl lāgā nespēdami nokratīt pirmdzimušā mīlestību, vecāki atkal vienojās to saukt par Vincentu! Ik reizes, kad mazais zēns ceļā uz baznīcu šķērsoja kapsētu, tā acis saistīja miruša brāļa kapa plāksne ar iegravējumu — Vincent. Jūtīgajā prātā brieda mokoša doma: vai tikai vecāki to neuzlūko kā pirmdzimušā aizstājēju? Šī doma viņu nekad nepameta. Van Gogu ģimene vēl pieauga par sešām atvasēm.

Vincent van Gogh and the Birth of Cloisonism. Tādu nosaukumu ir izvēlējusies Ontario Mākslas Galerija (AGO) kādai dižāka apjoma izstādei, kas no 24. janvāŗa līdz 22. martam būs skatāmā publikai. Te ietilpināti tuvu pie 150 van Goga un citu viņa laika biedru darbi, to starpā Gogēna un T-Lutreka. Ievērojams nopelns par šo izcilo mākslas vērtību importēšanu pieder Toronto universitātes mākslas vēsturniecei Dr. B. Velšai (Welsh). Kāds populārs mākslas kritiķis jūsmīgi apsveica šo izstādi kā ,,cause celebre". Brīnos, cik daudziem vēl atmiņā 1961. gada pavasaris, kad daudzi van Goga darbi bija izstādīti toreizējā Toronto mākslas galerijā.

Kloisonisms (Cloisonism) ir moderns termiņš, neatrodams parastajās vārdnīcās. Tas nāk no franču valodas, aptuveni apzīmējot dalīšanu, krāsu laukumu fragmentēšanu. Saredzama līdzība ar stikla gleznieciību. Šīs technikas ceļlauži ir impresionisti, tverot momenta gaismas rotaļu uz dabas elementiem. Mēs runājam par laikmetu, kad klasiskais priekšstats — miers un perspektīvas studēšana beidzās un mākslas pamatus satricināja radikālas idejas — eksperimentēšana ar virsmas apdari un abstrakciju. Tā bija ēra, kuŗā pats process kļuva svarīgāks par saturu.

Van Goga personība mums asociējas ar individu, kas nespēj iekļauties sabiedrībā. Viņa jūtīgā, ar ideālista kaisli piesātinātā daba to noveda pie asiem konfliktiem. Ar pilnu sparu viņš metās sludināt evaņģeliju nabadzīgo, bet rupjo ogļraču vidū. 27 gadu vecumā viņš izšķīrās pievērsties gleznošanai. Vincenta jaunākais brālis Teodors (,,Theo") tanī laikā dzīvoja Parīzē un tirgojās ar gleznām. Viņš jo labprāt vēlējās Vincentam palīdzēt. Pirmie Vincenta gleznojumi bija darināti depresīvos, tumši brūnganos toņos. ,,The Potatoe Eaters" pauž skarbu, zemnieciskas nabadzības pieliedētu atmosfairu. Taču šo kompoziciju uzskata par vienu no viņa izcilākajiem veikumiem.

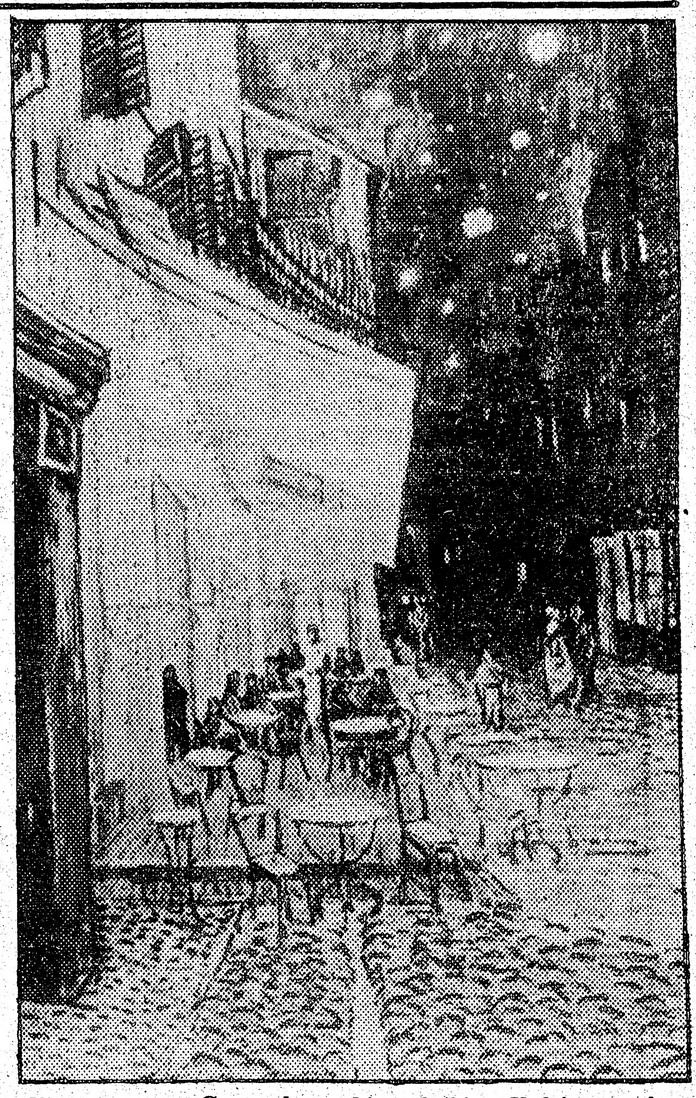

Viens no van Goga slavenākiem darbiem Kafejnīca naktī

Vincenta mākslas progresu ietekmē divi faktori. Vispirms viņu saviļņo Rūbensa dināmiskie, gaismas vāļu pildītie audekli. Japāņu iespiedumi, spilgtas primārās krāsas arī rada dziļu iespaidu. Daži mēneši Antverpenes Mākslas Akadēmijā, un Vincents pošas ceļam uz mākslinieku Meku — Parīzi. Te jaunu inspirāciju un slīpējumu viņš apgūst no Gogēna un vēl citiem. Sezāns viņu ignorē. Vincenta ķildīgais raksturs pārvelk svītru draudzībām un izdzen to lauku vientulībā. Te pie Arles laiks ir saulains, un viņš intensīvi glezno ļaudis un ainavas spilgtos, kontrastainos, bet harmoniskos toņos. Viņa dvēseles nemiers jo vitāli izteicas nakts un zvaigžņāju spokaini virpuļojošos attēlojumos. Vincenta daudzie pašportreti atklāj rūpju skabargām sadurstītu seju, bezsmaida vaibstus. Mēs vērojam patētisku cilvēku, donkichotisku ideālistu, ko pievarējušas nenovīdīgās sabiedrības vējdzirnavas.

Pēc kādas saraušanās ar Gogēnu Vincents nogriež sev ausi. Viņu ievieto Saint-Remy garā vājo slimnīcā. Viņš turpina gleznošanu. Kāds kritiķis ievēro izteiksmīgos darbus, un atzīšana pamazām aug, taču Vincentu tā vairs daudz neinteresē. 1890. gada 27. jūlijā viņš iešauj sev lodi vēderā (iemesli neskaidri) un mirst dažu stundu laikā.

Šī AGO izstāde stāsta par gleznotājiem, kas pameta impresionismu un izvēlējās sekot savām individuālām vizijām. Mums ir reta izdevība lasīt Vincenta atstāto vēstījumu, kā arī dalīties viņa traģiskās cīņas aistētisko sniegumu vērtēšanā. Vincenta van Goga vārds ir neapšaubāmi iegravēts mākslas anālēs.

Laima Kalniņa

Ilzi Šķipsnu pieminot

Š.g. 24. janvārī Teksasā mirusi latviešu rakstniece Ilze Šķipsna, akadēmiskās organizācijas Ramave locekle. Man nav jāstāsta tiem, kas Ilzi satikuši vai nu personiski, vai viņas darbos, cik bezgala traģisks zaudējums mums visiem tas ir.

Mēdz teikt, ka parasti cilvēka darba, sasnieguma kalngals esot starp piecdesmit un sešdesmit gadu vecumu. Ilzei vēl nebija piepildījušies pilni 53 gadi.

Viņa dzimusi Rīgā 1928. g. 17. februārī. Vecāki intelliģenti, un literāro ievirzi, talantu viņa, šķiet, saņēmusi mantojumā no tēva, kas interesējies par rakstniecību, rakstījis arī pats. Latvijas laikā ir izrādīta vismaz viena viņa luga.

Tālāko ierosmi literārai darbībai Ilze saņem Kārļa Skalbes ģimnazijā Fišbachā, Zinaīdas Lazdas ierosmē. Šogad Gaŗezerā bija izdevība ielūkoties tā laika skolas literārajā žurnālā, ko vadījusi Ilze. Pašai viņai bija pārsteigums, ka kāds to saglabājis tik ilgus gadus. Pārlasīju pāris publicētos dzejoļus. Nebija jau vēl tur visas tās bagātības, ko Ilze dāvināja mums vēlāk ar savu prozu.

Pirmais stāstu krājums Vēju stabules viņai iznāk 1961. gada beigās tagad apklusušā Tilta apgādā. Šī viņas grāmata 1963. gadā iegūst Jāņa Jaunsudrabiņa balvu. Tas ir pirmais piešķīrums šai balvai, un, — kā kritiķis Jānis Rudzītis tolaik raksta — tās tradicija līdz ar to guvusi laimīgu sākumu. Vēl viņš raksta, ka viņas panākumus noteic un noteiks iedzimtais talants, simpatiskā intelliģence un rūpīgais darbs, kur pāri triku meklēšanai celta formas atzīšana. Bet vairāk par rakstnieces izdomu un novērotājas spējām kritiķis slavē Ilzes valodu, ko viņš uzskata par vistiešāko elementu rakstnieka darbā. Rudzītis to nosauc par brīnumu, ka viņai piemīt tik pamatīga valodas pārzināšana. Dažreiz tā ir tik tipiski latviska, ka, šķiet, teikumus būtu varējuši sacīt mūsu prozas vecmeistari Jaunsudrabiņš vai Blaumanis.

Lieliskā valodas izpratne kritiķi pārsteidz, jo viņš zina, ka rakstnieces visi studiju gadi norit ārpus Latvijas — Erlangenā un Teksasā, darbs mūzejā Teksasā ir tālu no latviešu sabiedrības un lielākiem trimdas centriem. Arī mūža biedrs Ilzei ir nelatvietis, amerikānis, tā ka sarunu valoda mājā un ikdienā ir angļu. Tomēr vārdu krājums un nianses, ko viņa spēj piešķirt izteiksmei, ir ļoti, ļoti bagāti.

Bet ja par pirmo Ilzes grāmatu mūsu nopietnais un spējīgais kritiķis saka daudz labu vārdu, tad par otru — romānu Aiz septītā tilta — viņš jau gandrīz vai gavilē: ,,Un nu mums ir šis romāns, pirmais modernais romāns mūsu literātūrā, viens no svarīgākajiem notikumiem visā trimdas laika rakstniecībā!"

Šis nozīmīgais darbs izdots 1965. gadā Grāmatu Drauga apgādā, kur izdoti arī vēl sekojošie: romāns Neapsolītās zemes 1970. gadā, kas 1971. gadā iegūst Kultūras Fonda Goda balvu, un stāstu krājums Vidējā īstenība 1974. gadā.

Tas arī ir viss, kas mums palicis no Ilzes.

Nē, vairāk kā viņas literārais mantojums — un tas, tiešām, nav kvalitātīvi mazs — bija viņas personiskais devums.

Ja es domāju par Ilzi, tad vārdi, kas man nāk prātā ir: gaišs nesavtīgums. Tas viņai bija visraksturīgākais gan darbā, gan attieksmēs ar kollēgām. Nemitīgi viņa deva sevi — pilnīgi un nežēlojot. Tā ir izskaidrojama viņas darbu lieliskā kvalitāte, viņas siltums un sirsnība personiskā saskarē.

Reiz viņa man sacīja, ka neticot vārdiem ,,rakstnieka stils". Darbs taču esot tas, kas nosakot stilu. Ilzei tas tā bija. Viņa izkusa darāmā darbā, mīlestībā pret Latviju, savu tautu.

Viņa kļuva nepacietīga tikai, ja sastapās ar vieglu roku darītu darbu, šā tā pa roku galam ņemtu un dotu. Nemitīgi viņa drošināja un mudināja kollēgas — ne savas popularitātes iegūšanai vai kollēgu labsajūtas dēļ, bet tamdēļ, ka viņa no visas sirds ticēja latviešu rakstniecības nākotnei, latviskai lietai. Ticēja pilnīgi un bez kompromisa. Viņa bija gaisma, kas dega ar drošu un gaišu liesmu.

Jāzeps Rubenis

Valodiņa

Valodiņa mana skola,
Tur es eju mācīties;
Latviskumu tā mums sola,
Latvju veidā priecāties.

Rotaļas tur skaistas ejam,
Dziesmas dziedam latviskās;
Netrūkst vietas latvju dejām,
Mūsu domas tautiskās.

Tēvu zemei augsim visi,
Latvju tautai ziedosim;
Latvju doma, laimi nesi,
To mēs darbiem rādīsim.

Valodiņa, mana skola,
Tu man mīļa vienmēr esi;
Valodiņa tautai sola,
Latvietību latvim nes.

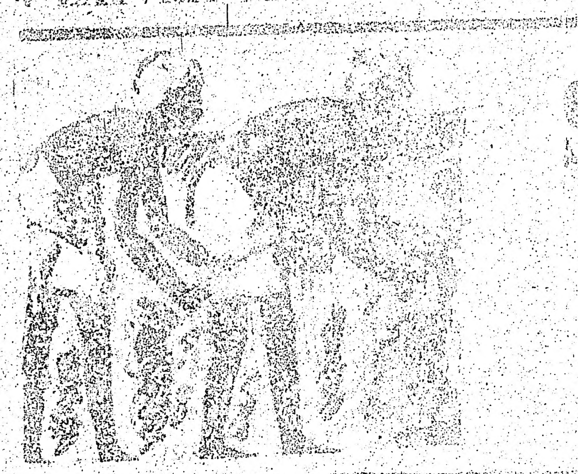

Starp tuksnesi un Nīlu

ĒĢIPTES CEĻOJUMA PIEZĪMES

INDRA GUBIŅA

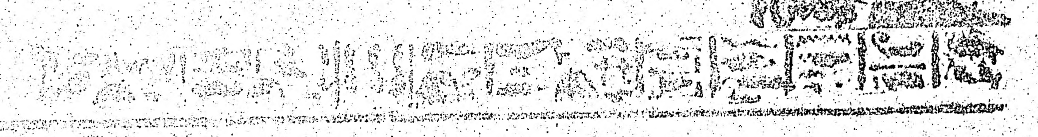

(14. turpinājums)

Izrādās, ka autobuss vēl labu gabaliņu brauc uz priekšu, un mēs — trīs negribīgie — tam līdz. Kājām vairs tikai tāds nieks neejams līdz piramīdām! Bet tur — pie varenākās un lielākās celtnes Ēģiptē, pie ikviena tūrista ilgotās vietas, mani satriec tirgus laukuma atmosfēra [illegible]. Gandrīz ne soli paiet, ne mirkli mierā pastāvēt, kad kāds pārdevējs klāt ar pastkartītēm, ar suvenīriem, kāds grib, lai viņu nofotografē ar kamieli vai viņš nofotografē mani ar izpušķoto kamieli. [illegible] — skarabi, amuleti, krelles un rokas sprādzes, sfingas un piramīdas — pērciet, pērciet! Es gribu redzēt, uzņemt [illegible] jau te nav laika! Pārdevēji gandrīz vai apskaišas. [illegible] tad [illegible] redzēt piramīdu ir piramīda, nekā svarīga [illegible] nav, tikai [illegible] mani!

Kaut jūs atdūrtos! [illegible] Man gandrīz ar varu jāizlaužas no arābu bara, lai tiktu pie mūsu grupas ļaudīm, kuri gida pavadībā jau iet [illegible] piramīdā. Tās ir šaurās durvis, pa kurām mēs ieejam, šaura eja, kurā satiekam amerikāņus! Tie nāk atpakaļ nosvīduši, izpūrusi.

Tiekot kādā augšas telpā, bet kāpiens esot grūts, trūkstot gaisa. To mēs jau jūtam ejā, pa kuru varam iet vēl izstiepušies, bet kad rāpšanās sākas pa slīpu daļu, tiešām nav vairs ne telpas, ne gaisa. Laba daļa mūsu grupas ļaužu kopā ar amerikāņiem kāpjas atpakaļ. Gids brīdina, ka augšāk būs jārāpo krietnu gabalu četrrāpus, un ja kāds nevar — lai labāk nekāpj.

Es nekāpju. Izeju ārā, kur no ārpuses arī var pakāpties diezgan augstu. Tā kā kāpnes ir tikai kārtīgāk notīrītie piramīdas akmeņi bez kādiem rokturiem, kāpēju ir maz.

Kad esmu līdz vietai, kur veidojas tādas kā durvis, tālāk vairs nevar tikt. No piramīdas augstuma esmu pakāpusies tikai kādu nieku, tomēr esmu jau tālu no zemes. Šie apmēri ir kolosāli. Kā tādu celtni varēja tādā augstumā uzcelt? Cik cilvēku te nokrita un nonosītās, un cik akmens bluķu nenovēlās nelaimē un nevietā?

Varu tālu redzēt. [illegible] zaudējusi savu [illegible] piramīdas. Veros tālumā, [illegible] vēl citas. Nolūkojos [illegible] sēdējām, skaterijas [illegible] milzu sfinga, gul savā [illegible] mierā un vienaldzībā!

Lēnām kāpju atkal lejup, kur laukumā [illegible] tūristi, arābi ar saviem kamieļiem, kazas, aitas un cūku bari. No kā viņi dzīvo? Dažiem tūristu gidi atved līdz sakaltušu maizi. Bet kazas? Te taču nekas ne zāļu stiebriņa, ne smilgas [illegible]! Kazas tomēr ir apaļas, tesmeņi gandrīz pa zemi velkas!

Un tad mēs ejam pie sfingas, [illegible] tai klāt netiekam. Ap to apraksts [illegible] grāvis un [illegible] valnis, jo sfinga jāsargā no tūristu kārīgām rokām, kuras pārāk bieži grib kādu drupatu paņemt līdz. Jā, cik ilgi var lupināt tūkstošiem mazu gabaliņu?

Sfinga ir milzīga, viņas deguns un acis ir sadauzīti un lūpās nav tā smaida maiguma, kādu sastopu alabastra sfingā šorīt.

Dienasgaisma izdzēsusi nakts skatīto noslēpumainību. Tagad liekas, sfinga ir apkaitusies. Varbūt par daudz viņu traucē, jo ļaužu bari tai neliek mieru vairs ne dienu, ne nakti. Varbūt tāpēc liekas, ka viņas skats pagriezies pret neparredzamo tuksnesi. Bet arī, ja viņu aizceltu 100 jūdzes tuksnesī, tūristi atrastu!

Kopš agra rīta esam braukuši, skatījuši dažādu laiku piramīdas, tempļus, sfingas, esam izjutuši tuksneša saules karstumu, smilšu sikšanu, vēja aukstumu un nu, kad diena aizslīdējusi kopā ar sauli aiz palmu galiem, atstādama koši violetas gaismas atblāzmu Kairo debesīs un Nīlas plūdumā, kad esam atpakaļ viesnīcā un dienas putekļi nomazgāti, gribas tomēr atkal iet, kaut ko vēl just un redzēt.

Kopā ar Olītu paklaiņojam turpat viesnīcas tuvumā pa ielām. Aizejam uz lielo Hiltona viesnīcu, tur esot veikaliņi, kuros varot pirkt īstos papirusus ar ēģiptiešu zīmējumiem. Gribam to apskatīt.

Ieejam no nepareizās puses, izmaldāmies pa dārzu, līdz tomēr esam pie galvenās ieejas. Hiltons — kā jau Hiltons, tāds tas varētu būt Ziemeļamerikā vai Eiropā: grezns, glīts. Te neapgrozās tauta, te uzturas tikai ļoti turīgie vietējie un tūristi, te ir rietumu civilizācija savā 20. g.s. košumā ar to vienveidību, kurai nav nekāda sakara ar vietu, kur Hiltons iebūvēts.

Staigājam pa skaistajiem foajē gar veikalu rindām un jūtamies mazliet savādi, jo neviens nekā nelūdz, neviens nekā nepiedāvā!

Skatāmies papirusus, kad atskan tamburīni, īpati svilpieni un tā kā dziesma, kā gaŗi stiepti saucieni. Kaut kas notiek. Bet kas? Ļaudis sāk steigties uz lielo vestibilu. Mēs arī gribam redzēt, kas spēlē, kas dzied.

Un tad redzam tik greznu procesiju, kādu, domāju, rāda tikai filmās. Balti tērpti vīri ar sarkaniem turbāniem nes degošas lāpas, aiz viņiem stalts jauneklis tur spožu zobenu, kuŗam visapkārt liesmas. Seko vairāki pāŗi dziedātāju un vēderdejotājas ar tamburīniem. Kas par skaistulēm! Tad nāk pavisam jaunas daiļas meitenes, visas baltos, gaŗos tērpos, nesdamas milzu sveces, ap kuŗām apsietas gaŗas gaišzilas lentes. Kas te notiek? Ne tikai mēs, bet tā arī citi prasa, un pamazām nāk atbilde: bagātnieku kāzas!

Jaunās, baltās meičas ir līgavas māsas. Bet kas par tērpiem! Viz pērles, zīdi, mežģīnes, pa starpām zaigo dārgakmeņi un zelts. Līgavas vecāki kaisa naudas gabalus skatītāju pulkā par laimi jaunajam pārim, kuŗi nāk pašās procesijas beigās. Trīs reizes greznais, skaļais gājiens apiet ap vestibila lielajām kāpnēm, tad pa tām uzvijas augšup, kur esot klāts mielasta galds.

Tiklīdz pēdējais kāzu viesis ir uz kāpnēm, viesnīcas apkalpotāji ar lielām slotām slauka vestibilu. Protams, viņi cenšas savākt bagātnieku kaisīto naudu, kuŗa gan vairs nav vēl zelta, bet tikai zeltīta sīknauda. Olītai pie kājām [illegible] tāds sīknaudas gabaliņš, un viņa to paceļ — savai laimei. No redzētās greznības esam kā apdullušas, samulsušas. Un ja vēl iedomājamies, ka tikai [illegible] ielas tālāk ļaudis dzīvo mūsu acīm nepieņemamā nabadzībā, tad patiešām grūti šīs divas galējības izprast. Kontrasts tāds pats kā asi novilktā Nīlas zaļajā lejā ar sauso, neauglīgo tuksnesi. Pārejas nav.

Dodamies atpakaļ uz viesnīcu ceļa biedrenēm stāstīt par pieredzēto. Kad atveŗam durvis, redzam, ka Mirdza ar Veltu abas sirsnīgi par kaut ko smejas. Jautāju, ko tad viņas tik jautru piedzīvoja? Mirdza caur smiekliem izspurdz: Tas dullais ēģiptietis mani liftā atkal mēģināja nobučot! — Tas viss? —

Laikam jau esmu par vienaldzīgu, jo nu Velta iesaucas: — Ko tu vēl gribēji? Pie tam viņš Mirdzai nāca līdz istabai! Es jau dzirdēju, kā viņi pie durvīm tielējās. Viņam ir mūsu visu istabu atslēgas! Nez', kas būtu noticis, ja es jau te nebūtu priekšā! —

Jā, to jau esam nomanījušas, ka ēģiptiešiem patīk sievietēm šur tur pieķert, un ne jau tikai matus paglāstīt! Mirdza smej: Jā, ja būtu tāds glīts kā gids pie Tutenhamona kapa, tad jau varētu vismaz parunāt, bet tas mazais, neglītais!

Izsmējamies, izstāstām cita citai savus vakara piedzīvojumus un ar zināmām skumjām pieminam, ka rīt ir pēdējā pilnā diena Ēģiptē.

Nakts atkal ir trokšņaina ar auto taurēm un suņu rējām. Kaut gan esam gultās, tomēr vēl ilgi jādomā par dienā redzēto.

Rīta saules spožums agri mūs modina. Mums ir dažas stundas laika pastaigāt un apskatīt Kairo veikalu rajonu.

Kad izejam, ielas vēl samērā tukšas un tīras. Atkritumi aizslaucīti, arābi netup visās malu maliņās un neviens mums neskrien pakaļ, piedāvādams savu preci vai pakalpojumu.

(turpinājums sekos)

Andreja Bērziņa fonda stipendija

Upsalas universitāte paziņo, ka no Andreja Bērziņa fonda pieejamas 24,000 zv. kronas vēstures pētniecībai un dokumentācijai par latviešu tautas nacionālo dzīvi līdz 13. g.s. beigām un par laiku no 1914. g. līdz 1940. g. 21. jūnijam. Piešķirtie līdzekļi izlietojami studijām zviedru vai ārzemju bibliotēkās, archīvos, mūzejos u.c., kā arī pētniecības rezultātu publicēšanai latviešu, zviedru, vācu vai angļu valodā. Vēstures pētniecība ietveŗ, piem., arī kultūras, baznīcas, mākslas un tiesību vēstures pētniecību. Ja darbu publicē latviešu vai zviedru valodā, tam pievienojams pārskats par pētniecības rezultātiem angļu valodā.

Pirmā vietā ir latviešu izcelsmes pētniecības stipendijas pieprasītāji.

Stipendijas pieprasījumam pievienojams meritu saraksts un citi dokumenti, uz kuŗiem iesniedzējs vēlas norādīt, kā arī pētniecības darba plānojums un izdevumu aplēse.

Stipendiju pieprasījums iesniedzams vēlākais 1981. g. 2. martā, un adresējams: Uppsala universitets stipendieavdelning, Box 256, 751 05 Uppsala, Sweden.

Latviešu meitenei zviedru kultūras balva

Jauna māksliniece, Silvija Sinka, saņēmusi zviedru kultūras balvu kopā ar pieciem zviedru rakstniekiem, mūziķiem, gleznotājiem. Šo kultūras prēmiju — 30,000 kronu apmērā piešķiŗ 6 Viduszviedrijas (Vermlandes) laikraksti par nopelniem Vermlandes kultūrā. Katrs apbalvotais saņem 5000 kronas, un par viņu sasniegumiem visos šajos laikrakstos ir sīki apraksti un viņu fotografijas.

Silvija Sinka, mākslinieka Imanta Sinkas meita, dzim. 1955. gadā, jau agrā bērnībā mīlēja zīmēt un gleznot. Šī mīlestība uz mākslu turpinājās arī pēc ģimnazijas beigšanas. Viņa mācās vienu gadu tuvākā mākslas skolā Nikelvīkā, tad trīs gadus studē Bekmaņa mākslas skolā Stokholmā. Savus darbus izstādījusi kopā ar citiem māksliniekiem vairākās Vermlandes pilsētās: Torsbijā, Hēgforsā, Karlstadē, visur iegūstot labas atsauksmes un panākumus. Pirmā patstāvīgā izstāde viņai bija 1979. gada novembrī Eras mākslas galerijā Karlstadē, kuŗā arī pašreiz notiek 14 mākslinieku kopīga izstāde. To starpā viena no jaunākām gados ir Silvija Sinka, kas tomēr visvairāk reprezentēta — ar 11 gaismas bagātiem akvareļiem, eļļas gleznām, grafiku. Daudzi gleznojumi ir no Ēlandes salas, kur viņa pavada vasaras. 10 no šiem darbiem jau ieguvuši citus īpašniekus, kas jaunajai māksliniecei dod mudinājumu strādāt tālāk. Varam apsveikt un priecāties par latviešu meitenes panākumiem!

M. O.

RAIBĀ NEDĒĻA

PASAULES SAZVĒRNIEKU KONGRESS MASKAVĀ

Otrdien Maskavā sanāk rūpīgi un ilgi gatavotais komūnistu partijas 23. kongress. Šajā kongresā Brežņeva diktēto nostāju kritiskā Polijas

Brežņevs sasaucis 6000 funkcionāru.

jautājumā droši vien akceptēs arī visas tā dēvētās Varšavas pakta valstis. Šī būs viena no lielākām komūnistu funkcionāru sanāksmēm pēdējo desmit gadu laikā. Domā, ka pasaules sazvērnieku kongresā kopā ar ārzemju delegācijām piedalīsies ap 5000 komūnistu. Kaut arī Brežņeva aiziešana ir tikai laika jautājums, Kremlis arī turpmāk mēģinās paturēt internacionālā komūnisma vadību savās rokās.

ĢENERĀLIS MĒĢINĀS IZBEIGT IEKŠPOLĪTISKO KRIZI POLIJĀ

Polijā iekšpolītiskās krizes turpinājumā kompartijas vadonis Kania atcēlis līdzšinējo ministru prezidentu Pinkovski un viņa vietā par jauno valdības galvu izraudzījis līdzšinē-

Ģenerāli Jaruzeļski krievi apmācīja nacionālo partizānu apkarošanā.

jo aizsardzības ministru ģenerāli Voječu Jaruzeļski. Līdz ar to tautā radies zināms atvieglinājums, jo runāja, ka valdības priekšgalā nāks bijušais čekas priekšnieks Morcārs, kas pēdējo mēnešu laikā poļu polītbirojā strauji kāpis uz augšu. Jaunais premjērs deklarējis, ka par pirmo pienākumu uzskata ārējo briesmu novēršanu Polijai un reizē arī novērst saspīlētās attiecības brāļu starpā. Viņu uzskata par mērenā virziena pārstāvi, un viņš jau izkaulējis no Solidāritātes vadoņa Valesas 90 dienu pamiera periodu, kurā arodbiedrības atturēsies no jebkādiem streikiem. Jāpatur prātā, ka ģenerālis Jaruzeļskis savu militāro izglītību apguvis Pad. savienībā, kur viņš apmācīts tieši nacionālo poļu partizānu apkarošanā.

ACU ATVĒRŠANAS CENA

Pēc astoņiem Teherānas cietumā pavadītiem mēnešiem savā dzimtajā pilsētiņā Amerikā atgriezusies Teherānas „53. ķīlniece" žurnāliste Sintija Dvaiere. Viņa ieradās Irānā kā radikāla simpatizētāja pret revolūcionāriem, tomēr irāniešu slepenā policija viņu apcietināja un apsūdzēja spiegošanā. Revolūcionārais tribunāls Dvaieru atzina par vainīgu un notiesāja ar 9 mēnešu cietuma sodu, bet ie-

Cintijai Dvaierei atdarījušās acis.

skaitot iepriekšējā apcietinājumā pavadīto laiku, ļāva tai atstāt Irānu. Atgriežoties Amerikā, Dvaiere apliecināja: „Tikai tagad es pilnīgi apzinos, kas būtībā ir mūsu konstitūcija, kas ir demokratija un kas ir brīvība."

MULLAS ATPAKAĻ PIE KORĀNA

Irānas nekronētais despots ajatola Komeini pagājušā nedēļā varēja atskatīties uz divu gadu valdīšanas periodu. Aina nav pārāk priecīga — iekšpolītiskās nestabilitātes rezultātā Irānas saimniecība pārdzīvo nopietnu krizi. Eļļas produkcija apsikusi, ārzemju valūtas rezerves samazinājušās gandrīz trīskārtīgi, bet bezdarbs un dzīves dārdzība arvien pieaug. Vaina meklējama Komeini padomniekos — ortodoksālo musulmaņu priesteros — mullās, kuru rokās atradās faktiskā vara, bet kam izglītības un pieredzes trūkuma dēļ nebija iespējams atrisināt visas problēmas. Tagad Komeini ieteicis mullām atgriezties atpakaļ pie korāna un atstāt valsts vadību izglītotāko jaunās paaudzes irāniešu rokās. Tas nozīmē prezidenta Bani Sadra un viņa tuvāko līdzstrādnieku akciju celšanos, bet ministru prezidenta amatā joprojām paliek tautskolotājs Radžai, kas ne tuvu nav piemērots savam atbildīgajam postenim. Laika ratu par simts gadiem Komeini aizvadītajos divos gados nav spējis atgriezt atpakaļ, bet vēl pagājušā nedēļā pašā Teherānā pēc islāma likumiem ar nāvi sodīja desmit cilvēkus par seksuālas dabas pārkāpumiem.

PADOMJU ĢENERĀĻA BOJĀEJA

Starp daudzām citām lietām Pad. savienība ārpasaulei mēģina noslēpt pat lielākās satiksmes nelaimes. Pagājušā nedēļā tāda notikusi Ļeņingradas pievārtē, kur, lidmašīnai nogāžoties, bojā gājuši 70 augsti padomju bruņoto spēku virsnieki. Tikai pēc vairākām dienām Maskavas prese ziņoja, ka bojā gājis sarkanās flotes Klusā okeāna admirālis Spiridanovičs, šīs flotes politiskais viceadmirālis Sabanjevs un flotei piekomandēto gaisa spēku komandieris ģenerālleitnants Pavlovs. Atzīmējams, ka Pad. savienības bruņotos spēkos ierindā ir apmēram 3000 ģenerāļu un admirāļu.

UZ KREMĻA PIEGĀDĀTĀS APLIECĪBAS PAMATA

Viens no prezidenta Kārtera atstātiem mantojumiem ir aizdomās turēto kara noziedznieku vajāšana. 1979. gadā Izraēlas un amerikāņu žīdu politiķu ietekmē Kārters pie tieslietu ministrijas radīja īpašu nodaļu, saistos tur darbā 47 juristus un citus lietpratējus, lai pierādītu vainu aizdomās turētiem 200 ASV pilsoņiem nacistu kara noziegumos.

Kā zināms, šajā skaitā ir arī vairāki latvieši. Vainas pierādīšana, it sevišķi, ja aizdomās turētais nevainīgs, nav nekāds vieglais uzdevums. Vainīgos pēc pastāvošiem likumiem varētu saukt pie atbildības, ja tie, pieprasot iecelošanas vīzas ASV, būtu noslēpuši vai nepareizi liecinājuši par savu pagātni. Pagājušā mēneša sākumā Augstākā tiesa bez liela trokšņa pieņēma lēmumu, ka vajāt var kuru katru naturālizētu ASV pilsoni, kas noslēpis faktu, ka viņš palīdzējis ienaidniekam vajāt civiliedzīvotājus vai arī brīvprātīgi iestājies ienaidnieka bruņotajos spēkos („assisted the enemy in persecuting civilians or who voluntarily assisted the enemy forces", could be stripped of his citizenship and deported).

Amerikas ukraiņu sabiedrībā lielu saviļņojumu radījusi klīvlandieša Džona Demjanjuka apsūdzēšana. Otrā pasaules kara laikā viņš sarkanarmijas rindās cīnījies pret nacistiem, bet kritis vācu gūstā. Tagad viņam piedēvē vairāku tūkstošu žīdu sadedzināšanu bēdīgi slavenajā Trebljankas koncentrācijas nometnē. Pat nacistu sistēmā tāda lieta nevarēja notikt, ka bijušam sarkanarmietim uzticētu kādu at-

Viņu apsūdz uz Kremļa piegādātās fotografijas pamata.

bildīgu pienākumu akcijā, kur palaikam bija izredzēti tikai vispārbaudītākie hitlerieši. Smagākais pierādījums pret Demjanjuku ir Pad. savienības piegādātā apliecība, kas izrakstīta uz Ivana Demjanjuka vārdu ar fotografiju, kas esot ļoti līdzīga tagadējam ASV pilsonim klīvlandietim Džonam Demjanjukam. Lietu pavisam dīvainu padara tas, ka fotografiju, kas 1942. gadā uzlipināta uz SS apliecības, Džons Demjanjuks 1952. gadā izlietojis pievienošanai lūgumam ieceļot ASV. Nav nemaz neiespējams, ka Maskava kaut kādā veidā ieguvusi Demjanjuka vīzas apliecības uzņēmumu un uzlipinājusi to fabricētai koncentrācijas nometnes sarga apliecībai.

KONSTITŪCIJAS DEBATES TURPINĀS

Kanadā lielas pretiškības vēl arvien rada Trudo valdības pieteiktā Kanadas konstitūcijas problēma. Neviens nav pret konstitūcijas atgriešanas nepieciešamību, bet astoņas provinces iebilst pret Trudo ietiepīgi piekabinātiem konstitūcijas papildinājumiem. Dialogs starp Otavu un Londonu esot pa daļai noklusēts, un opozicija pat apšauba, cik šis dialogs ticams. Strīdiņš par konstitūcionālām problēmām Kanadai tieši tagad vismazāk nepieciešams, bet nemaz nav neiespējams, ka gala rezultātā rodas nopietna iekšpolītiska krize, un arī Kanadas un Lielbritanijas attieksmēs var iestāties lūzums.

Arī opozicijas līderim Klarkam stāv priekšā nopietns pārbaudījums — konservātīvo partijas kongress ar varbūtējām jauna partijas vadoņa vēlēšanām.

PĀVESTS UZ TĀLIEM AUSTRUMIEM

Pāvests Jānis Pauls droši vien vēsturē ieies kā visu laiku lielākais svētceļotājs Vatikāna vēsturē. Patlaban viņš devies savā vēsturiskā Tālo austrumu ceļojumā, kura ietvaros iegriezīsies arī Pakistānā, Filipīnās un Japānā. Protams, ka Filipīnās ir viņa galvenais mērķis, jo tur ir vislielākais katoļticīgo skaits. Zinot, ka pāvests iestājas par vajāto un apspiesto aizstāvēšanu, var jau tagad sagaidīt zināmu politisko pretišķību uzliesmojumu tieši Filipīnās. Mums visiem zināma Svētā Tēva labvēlība pret latviešu tautu.

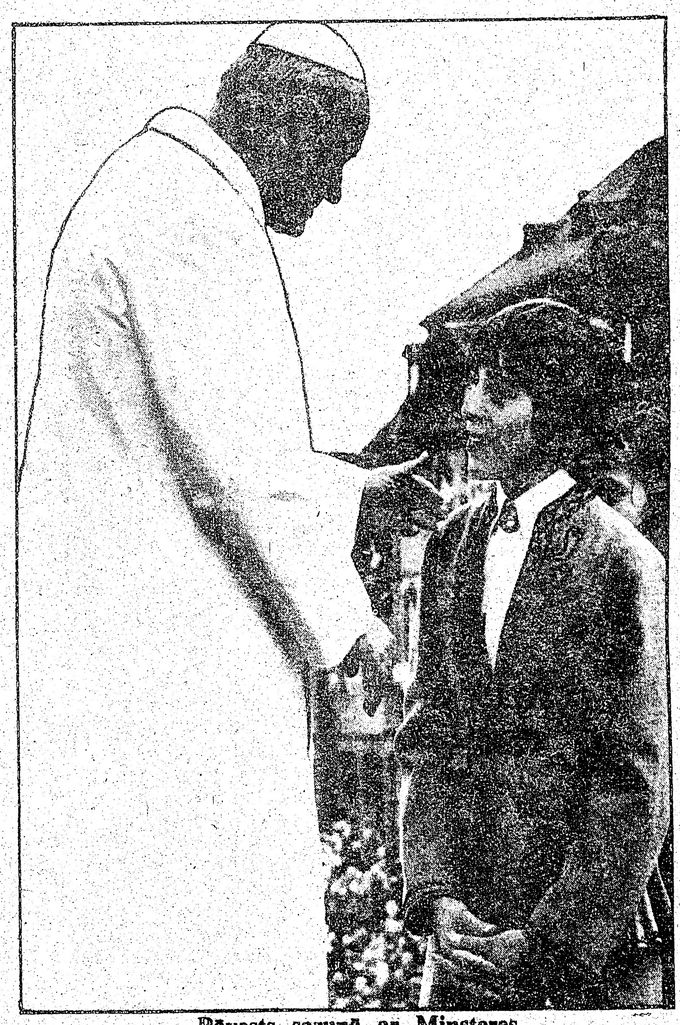

Pāvests sarunā ar Minsteres ģimnazijas audzēkni Gregoru Spoģi.

Anšlavs Eglītis

Zelta globi

Anšlavs Eglītis

31. janvārī Holivūdas ārzemju preses apvienība gadskārtējā banketā godalgoja ar Zelta globiem izcilākos pagājušā gada sniegumus filmu un televīzijas mākslā. 1979. gadā iezīmējās interesanta maiņa godalgotāju un lielā mērā arī publikas gaumē: kā globus, tā arī Filmu Akadēmijas „Oskarus" saņēma nevis „spektakulārās", ar dažādiem speciālefektiem un masu skatiem papildinātās lielfilmas par vērienīgiem notikumiem kosmā vai arī šepat zemes virsū, bet gan izrāde par šauru ģimenes konfliktu sakarā ar šķiršanos un bērnu audzināšanas problēmām. Šī tendence turpinās arī šogad.

Ģimenes konflikta drāma „Parastie ļaudis" (Ordinary People) saņēma piecas svarīgākās godalgas — kā labākā drāma, par izcilāko aktrises tēlojumu — Merija Tailor Mūra (Tylor-Moore), par veiksmīgāko režiju Roberts Redfords un par izcilāko tēlojumu blakus lomā Timotijs Hatons (Hutton), pazīstamā nesen mirušā kinoaktieŗa 20 gadus vecais dēls. Hatons saņēma arī globu kā gada cerīgākais jaunpienācējs filmā. Šis ir pirmais Redforda mēģinājums režijā, un iespējams, ka viņa lielā aktieŗa popularitāte palīdzējusi viņam ievākt arī režisora laurus. Zīmīgi, ka dārgās fantastiskās, dekorātīvās lielfilmas, kā „Flašs Gordons" (Flash Gordon), „Papajs" (Popaye), „Izcelt titaniku" (Raise the Titanic) u.c. nebija minētas pat kandidātos godalgošanai.

Par labāko mūzikālo filmu atzina „Ogļrača meitu" (Coal-miner's Daughter) — tautas dziedones Loretas Linnas filmētu biografiju. Galvenās lomas tēlotāja, čechu cīlmes Sīsija Spaseka (Spacek), saņēma globu par izcilāko tēlotāju mūzikalu un komēdiju jomā.

Biografijas pag. gada filmu produkcijā bija lielā cieņā. Globu par aktieŗu sniegumu izpelnījas Rejs Šarkījs (Sharkey) par tēlojumu mūzikalā „Elku taisītājs" (The Idolmaker), kas vēstī par kāda pazīstama aģenta un viņa klientu, arī plaši pazīstamu pop dziedoņu gaitām.

Globs par izcilāko drāmatisko sniegumu pienācās Robertam de Nīro par lomu filmā „Trakojošais bullis", (Raging Bull), kas savukārt ir savā laikā populārā „mežonīga" boksētāja Džeka La Mottas biografīja. Cīņas ainu šinī izrādē ir pavisam maz, toties tiek sīki iztirzāta boksētāja vetrainā ģimenes dzīve ar vairākām sievām un viņa neveiksmes un pagrimšana pēc titula zaudēšanas.

Par veiksmīgāko tēlojumu blakuslomā apbalvoja dzirkstošo un apsviedīgo Meriju Stīnburgenu (Steenburgen) groteskajā filmā „Hovards un Melvīns", kas stāsta par sarežģījumiem un veltajām cerībām sakarā ar daudzināto noslēpumainā multimiljonāra Hovarda Hjūza testamentu.

Kā izcilāko ārzemju filmu apbalvoja franču produkciju „Tess", kuŗas režisors ir Čechijas emigrants Romans Polanskis, kas sakarā ar prāvu par mazgadīgas aktrises pavešanu bija spiests pirms pāris gadiem no ASV aizbēgt. Viņš ir pazīstams ar savu veiksmi sameklēt jaunas, spējīgas aktrises. Viņa jaunākais atradums sarežģītajai cietējas jaunavas Tesas lomai (pēc angļu rakstnieka Tomasa Hardija 1891. g. sarakstītā romāna) ir izcili apdāvinātā 19. g. vecā Natasija Kinskī, ko viņš pats cildina par nākošo Ingrīdu Bergmani. Viņa saņēma globu ka cerīgākā pag. gada jaunpienācēja filmā. Tāpat kā Hatons, arī viņa ir aktrise otrā paaudzē — pazīstamā vācu speciālista vampīru un briesmoņu tēlošanā Klausa Kinkī meita.

Par scenāriju paša producētai filmai „Twinkle Twinkle „Killer" Kane", globu saņēma Pēteris Blattijs (Blatty), kas pirms dažiem gadiem kļuva pazīstams kā sensācionālās filmas „Eksorcists" autors. Viņa jaunākais darinājums vēstī par garīgi samocītā Vietnamas kaŗa varoņa traģisko neveiksmi iedzīvoties miera apstākļos. Par iespaidīgāko filmas mūziku apbalvoja Dominika Frontieres īpatnēji satraucošo, mutuļojošo pavadījumu filmai „Triku meistars", (The Stuntman), bet par labāko dziesmu atzina ievadu filmai „Slava" (Fame).

Televīzijā visas gaŗās drāmatiskās serijas izkonkurēja sešu turpinājumu „Šoguns" (Shogun), stāsts par kāda angļu kuģa kapteiņa dēkām 16. g.s. Japānā. Globu saņēma arī kapteiņa lomas tēlotājs Ričards Cemberlēns (Chamberlaine) un viņa galvenā pretspēlētāja japāniete Joko Šimada (Yoko Shimada).

Par izcilāko televizījas komēdiju atzina seriju „Taksametrs", (Taxi), par labākajiem komiķiem Alanu Aldu no serijas „M.A.S.H." un rutinēto Katrīni Helmondi (Helmond) no serijas „Soap". Televīzijas blakuslomās globus dalīja Valerija Bertīnellī un Dajana Lada (Ladd) un vīriešu kategorijā Viks Toibeks (Taybeck) un Pats Herringtons (Harrington). Kā izcilāko tieši televīzijai darināto filmu apbalvoja „Ēnu kastī" (Shadow Nox). Sesīla de Mīla godalgu par vispārējiem sasniegumiem kinomākslā šoreiz piešķīra vispusīgajam dejotājam un dziedātājam aktierim Dīnam Kellijam (Kelly), ko banketa viesi godināja ar ilgstošiem aplausiem.

Sarīkojumā piedalījās filmu darbinieku „aktīvs" no visām Holivūdas filmu un televīzijas studijām, un arī gandrīz visi ap 90 nominētie aktieŗi. Par konferansjē darbojās kinoaktieris Džordžs Hamiltons un Kete Džeksona (Jackson), kas vairākas sezonas tēloja vienu no eņģeļiem populārajā televīzijas serijā „Charlie's Angels". Piecas nominētas dziesmas nodziedāja populāri dziedoņi, to starpā arī Dollija Partona. Sarīkojumu ievadīja un noslēdza modernu akrobatisku dejotāju sniegums. Banketa norisi pārraidīja nacionālā televīzija (CBS). Ieeja banketā maksāja $150, un pieprasījumu pēc ieejas kartēm ne tuvu nebija iespējams apmierināt. Organizācija apvieno korespondentus no apm. 50 valstīm un tautām, ieskaitot arī trimdas latviešus un lietuviešus.

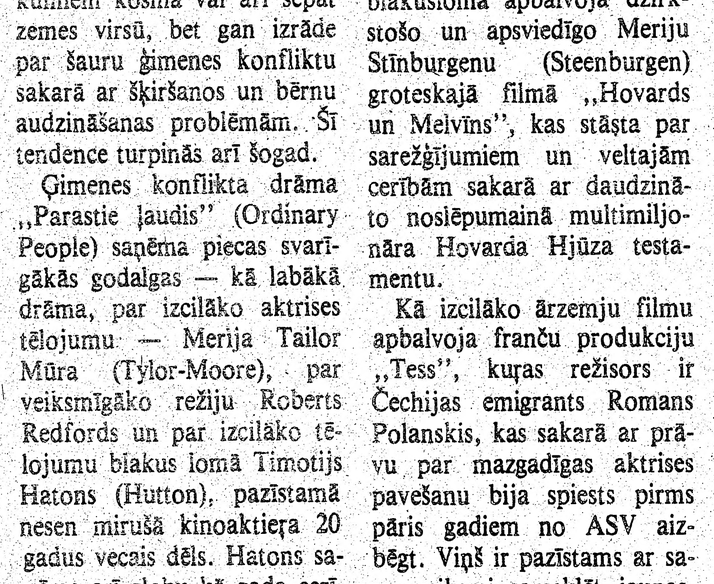

Ierosmei

JAUNS ŽURNĀLS SKOLOTĀJIEM, BĒRNU VECĀKIEM UN JAUNATNES AUDZINĀTĀJIEM

Par jaunu žurnālu audzinātājiem jau sen runāts. Agrākajam žurnālam — Trimdas Skolai pārstājot iznākt, radās tukšums, ko daļēji aizpildīja ALA Žurnāls ar īpašu Trimdas skolas nodaļu. Jau labu laiku dzirdams, ka arī ALA Žurnāls vairs neiznākšot. Vai latviešu audzinātājiem būtu jāpaliek pilnīgi bez sava periodiskā izdevuma?

Uz šo jautājumu atbildi centās atrast PBLA Izglītības padome sava agrākā priekšsēža Gunāra Pāvula vadībā. Žurnāla nosaukums un galvenās vadlīnijas radās Izglītības padomes sēdē 1979. gadā Visbijas dziesmu dienu laikā. Dr. Solveiga Miezīte (Toronto) uzņēmās galvenā redaktora vietnieces pienākumus, un nu žurnāla izveidošanas darbi tuvojas nobeigumam.

Redakcijas kollēģijā jau darbojas vai turpmāk iesaistīsies grupa latviešu paidagogu — audzinātāju: Asja Lejiņa (ASV), Andrejs Ozoliņš (Anglija), Eduards Silkalns (Austrālija), Guntars Ģedulis (Dienvidamerika), Pāvils Johansons (Zviedrija). Korektrises darbu veic Elfrīda Ezera (Toronto); saimniecības vadītājs — Albīns Banga (ASV). Zemju pārstāvji turpina abonentu apzināšanu. Redaktoru un pārstāvju adreses pēc pieprasījuma izsūtīs A. Banga, 559 Essex Street, Weymouth, MA 02188, USA.

Kāpēc žurnālam dots nosaukums Ierosmei? Vārda „ierosme" sinonimi ir: ierosinājums, ieteikums, priekšlikums un padoms. Audzināšanas darbā jāsastopas ar individuālām atšķirībām. Bērni cits no cita atšķiras ar savu dabu un dotumiem. To apzinoties, audzināšanas gaitā nevar lietot vispārinātas mērauklas un metodes, tādēļ žurnāla idejas īstenotāji izšķirās, ka rakstiem par audzināšanu var būt tikai ierosinājuma, ieteikuma, priekšlikuma vai padoma vērtība; no tā radās žurnāla nosaukums Ierosmei. Audzinātājiem pašiem būs jāizsijā, kas un cik daudz no ieteiktā der viņu darbā.

Katrs žurnāla numurs būs veltīts īpašam galvenajam tematam, piemēram: mazo bērnu audzināšanai, latviskās audzināšanas un identitātes jautājumiem, valodas mācīšanas norisēm, reliģiskai audzināšanai, ģimenes audzināšanai, latviešu pareizrakstībai utt. Apakšnodaļās paredzēts ievadraksts, tēvu valodas lietošanas padomi, īsi atreferējumi par audzināšanas idejām, kas publicētas periodikā vai profesionālā literātūrā, dzejoļi, piemiņas raksti, lasītāju piebildes, humoristiski atgadījumi audzināšanas darbā, paidagoģisko publikāciju saraksts, un, protams, būs arī illustrācijas un vieta samaksātiem sludinājumiem.

Redakcijas kollēģija gaidīs rakstus par audzināšanu, neizvairoties pieskarties arī kontroversāliem jautājumiem. Tāpat gaidītas būs lasītāju vēstules — piebildes, ja tās attiecas uz žurnālā izteiktajām domām un audzināšanas jautājumiem vispār.

Latviskās audzināšanas darbs trimdā nav viegls. Par audzināšanu svešuma apstākļos mums tikai pamazām sāk uzkrāties pieredze un atziņas. Līdzšinējie panākumi bijuši dažādi; sekmes mainījušās ar neveiksmēm. Pienācis laiks nopietnai domu izmaiņai un pārspriedumiem latviskās audzināšanas jautājumos.

Ierosmes redaktori gaidīs talciniekus. Tikai sadarbībā un kopdarbībā ar plašo latviešu audzinātāju saimi žurnāls varēs kalpot iecerēto mērķu piepildīšanai un tam būs nākotne.

Arturs Liepkalns
Galvenais redaktors.

Laikraksta

LATVIJA AMERIKĀ

atsevišķus numurus

var pirkt Toronto

latviešu veikalos

un DV grāmatnīcas nodaļās Latviešu namā un Centrā, kā arī spiestuvē.

Trimdinieki

Daži mūsu trimdinieki,
Diezgan lieli savādnieki,
Brauc uz Rīgu ciemoties —
It kā krieviem pielūgties.

Šo un to tur viņi vanda,
Iznāk krievu propaganda.
Viņiem Rīgā to tur kaļ,
Un šie šite — to te maļ.

Daži brauc jau katru gadu,
Kuŗi ir ar biezu ādu;
Un tur slavē visu to,
Kam mēs neticam neko.

J. D.

Rosigs gads

PENSIONĀRU APVIENĪBAI LDZŠINĒJĀ VADĪBA

Toronto latviešu pensionāru apvienības gada sapulcē 29. janvārī Latviešu namā piedalījās 200 biedru no visiem uz šī gada 1. janvārī apvienībā reģistrētiem gandrīz 700 biedriem. Sapulci atklāja un vadīja valdes priekšsēdis A. Retigs, protokolēja M. Vāgners. Ar klusuma brīdi godināja aizvadītā gadā mirušos 28 apvienības biedrus. Gada darbības pārskats apvienības biedriem bija jau piesūtīts iepriekš. Sapulce vienprātīgi pieņēma visus gada pārskata ziņojumus, par katru balsojot atsevišķi. Pēc revīzijas komisijas priekšsēža E. Brenča ziņojuma un ieteikuma izteica pateicību apvienības iepriekšējai valdei, dāmu komitejai un visiem darbiniekiem, Budžeta projektu pieņēma bez grozījumiem 10.200 dol. apmērā, atstājot līdzšinējās biedru maksas 3 dol. gadā.

Darbības pārskatā apvienības valdes priekšsēdis A. Retigs informēja, ka latviešu pensionāru apvienība ir dalībniece Ontario provinces un Kanadas pensionāru organizācijās. Latviešu pensionāru apvienība aktīvi piedalās visās šo organizāciju apspriedēs un gadskārtējos kongresos, kur pārrunāti pensionāru jautājumi. Visas šīs organizācijas apvienotas starptautiskā organizācijā ISCA (International Citizens Association). ISCA gadskārtējais kongress šogad notiks no 18. — 21. maijam Toronto, Prince Hotel telpās, kur arī Latviešu pensionāru apvienība būs balstiesīga, jo ieskaitīta to nedaudzo pensionāru organizāciju sarakstā, kuŗu darbs atzīts par nepieciešamu un atbalstāms. Toronto latviešu pensionāru apvienība rīkojumi izbraukumu aktīvajiem apvienības biedriem un darbiniekiem. Apvienības teātŗa grupa un koris viesojies Hamiltonā un Tālavā.

Sarīkojumu daļas (vad. K. Tannis, palīdze M. Kociņa) ziņojums rāda, ka darba gadā kārtējās ceturtdienu sanāksmēs nolasīti referāti, skandēta latviskā dzeja, notikušas kultūrfilmu un teātŗa grupas izrādes, dziedājuši solisti un pensionāru koris. Notikuši arī lielāki sarīkojumi, kā Kalpaka piemiņas diena, 18. novembŗa atcere un Ziemsvētku sarīkojums. Kārtējās sanāksmes un sarīkojumi pulcinājuši 160 līdz 280 apvienības biedru.

Dāmu komiteja E. Retigas vadībā sanāksmēs gādājusi par sviestmaizēm un kafiju un četras reizes klājusi galdus lielākiem sarīkojumiem. Apmeklēti un apdāvināti 33 pensionāri mītnēs. Dāmu komiteja par kafijas galdu ieņēmusi 3240 dol., izdots 3400 dol., piemaksāts 160 dol. no apvienības kases.

Rokdarbnieču grupa ar 18 dalībniecēm O. Buikus vadībā pulcējusies 22 reizes sanāksmēs un četras reizes sagādātas mantas loterijām lielākajos sarīkojumos. Korim (vadītāja Dace Šmita, koŗa vecākā E. Villere) 20 dalībnieku. Tas sanācis 24 mēģinājumos un sešas reizes kuplinājis ar dziesmām apvienības sarīkojumus.

No biedrzines V. Aleksandras pārskata redzams, ka uz 1980. g. 1. janvāri apvienībā bijis 701 biedrs, no kuŗiem 33 novietoti aprūpējamo mītnēs. Aizvadītajā gadā miruši 28, bet apvienībā iestājušies 45 jauni biedri.

Pēc apvienības kasieŗa K. Sverna pārskata aizvadītajā gadā biedru maksās un ziedojumos ieņemti 2082 dol., no rokdarbu loterijām 1224 dol. un no bankas noguldījumu procentiem 4634 dol., kas kopā ar Kanadas valdības un Metro piešķīrumu 8237 dol. devis ienākumus 16.227 dol. Lielākie izdevumu posteņi bijuši par telpu īri un to sakārtošanu 2618 dol. Par apvienības biļetenu Pensionārs un sludinājumiem izdots 1037 dol., koŗa, teātŗa un rokdarbu grupas vajadzībām izdots 2105 dol, darbinieku un citiem izbraukumiem 970 dol., slimnieku apmeklējumiem un ziediem mirušajiem 452 dol., organizāciju nodevām un delegācijām 512 dol. un inventāra iegādei 479 dol. Visi izdevumi kopā 9497 dol., atlikums gada beigās 7730. dol.

Pensionāru apvienības pašreizējās vērtības uz šā gada 1. janvāri naudā, vērtspapīros un inventārs sasniedz 44.518 dol., no tiem latviešu bankā noguldīts 37.629 dol. un 6303 dol. inventārā. Jaunajā budžetā ieņēmumos un izdevumos paredzēts 10.200 dol.

Pie apvienības pastāv Latviešu nama akcionāru kopa, kas savas balstiesības „Akciju sabiedrība Latviešu nams Toronto" nodevuši apvienībai. Kopas gadskārtējā sapulce 5. martā pl. 15.30 Latviešu namā. Sapulcē būs jāizrauga kandidāts Latviešu nama valdei, revīzijas komisijai un dāmu komitejai, kā arī pārstāvji A/S Latviešu nams 1981. g. pilnsapulcei.

Par apvienības valdes priekšsēdi ar aklamāciju nākošajam darbības gadam ievēlēja līdzšinējo valdes priekšsēdi Artūru Retigu, kas šo amatu veic jau kopš apvienības dibināšanas 1972. g. Arī valdi ievēlēja līdzšinējā sastāvā: Andreju Ozoliņu, Mārtiņu Vāgneru, Vilmu Aleksandru, Kārli Tanni. Margu Kociņu, Kārli Švernu, Rolandu Bērziņu, Jāni Grīnbergu, Birutu Senkēviču, Edgaru Koku, bet no jauna Ed. Broderi. Revīzijas komisijā ievēlēja līdzšinējos: priekšsēdis E. Brencis, sekretārs K. Bencons un loceklis K. Gāle.

Dāmu komitejā, kas ievēlēta iepriekš dāmu sanāksmē, sapulce apstiprināja priekšnieci Edīti Retigu, priekšnieces vietnieci M. Strodu, sekretāri - mantzini N. Slaucītāju, kasieri A. Lāci, kasieres palīdzi E Niedru, rokdarbu vadītāju M. Kalniņu, palīdzi E. Zariņu. Neveselības dēļ atteikusies līdzšinējā rokdarbu grupas ilggadējā vadītāja L. Buikus un kasiere K. Hercberga.

V. S.

Vecais strēlnieks pēdējā gaitā

21. janvārī Crotonā, pie Hudsona upes, 84 gadu vecumā miris veco latviešu strēlnieku leitnants Kārlis Jurka, dzimis Ziemeļvidzemē, Mazsalacas pagastā. Pēc Aleksandra ģimnazijas (Rīgā) absolvēšanas iesaukts aktīvā karadienestā, kur beidzis Gatčinas virsnieku skolu, iegūstot pirmo virsnieka dienesta pakāpi. Piedalījies Ziemsvētku kaujās, kur ievainots. Sākoties strēlnieku pulku daļējam sairumam, devies uz Igauniju, kur iesaukts igauņu armijā cīņai pret sarkanarmiju. Vēlāk pārnācis uz 4. Valmieras kājnieku pulku. Pēc karavīra gaitām atgriezies privātā dzīvē, kur pēc kursu beigšanas saistījies piensaimniecības darbā. Devies trimdas gaitās uz Rāvensburgu, Vācijā, no kurienes uz ASV, Ņujorkā. Garā mūža pēdējo posmu aizvadīja sava brāļa L.K.O.K Aleksandra Jurkas ģimenē.

Bijušo karavīru uz mūža dusu Brāļu kapos Katskiļos izvadīja māc. A. Ozols, piedaloties tuvinieku un draugu pulciņam. Par aizgājēju skumst brālis ar ģimeni, radi un draugi Austrālijā un dzimtenē.

A. Sed.

Vīta vāra viesībām.
Tel.: 491-9465.

MĀKSLINIEKU VIENĪBAS
LATVIS
GADSKĀRTĒJO IZSTĀDI
Sv. Jāņa baznīcas izstāžu telpās,
200 Balmoral Ave., Toronto,
atklās LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs
27. februārī pl. 19.30.
Izstāde turpināsies 28. februārī no pl. 12 līdz 20 un 1. martā no pl. 14. līdz 20.
Ielūgumus neizsūtīs.
Visi laipni ielūgti.

LAIKRAKSTAM LATVIJA AMERIKĀ
125 BROADVIEW AVE., TORONTO, ONT. M4M 2E9

Lūdzu sūtiet man LATVIJU AMERIKĀ uz

☐ vienu gadu $35.00
☐ 6 mēnešiem $18.00
☐ 3 mēnešiem $9.00

Mr., Mrs., Miss. .....
Adrese .....
Jauns abonents ☐ pagarinājums ☐
Čeku lūdzu rakstīt uz
LATVIJA AMERIKA PUBLISHING, LTD. vārda

Gaujas (14.) gaidu vienības 30 gadu dibināšanas atcerei

Kad ierados Toronto un biju nedaudz iepazinusies ar šīs zemes apstākļiem, sāku interesēties, kādas iespējas būtu noorganizēt gaidu vienību. Gaidu organizācijā jau biju darbojusies Latvijā un Vācijā, un no turienes man somā līdz bija dažas ugunskura oglītes, kuŗas es gribēju lietderīgi izmantot. Apzinājusi vēl divas gaidu organizācijas bijušās dalībnieces Ausmu Henišu un Mirdzu Udrovsku, sanācām kopā un pēc vispusīgām pārrunām vienojāmies uzaicināt latviešu meitenes, kas dzīvo Toronto un kas būtu ieinteresētas gaidošanā. Tā kā atsaucība bija liela, pieteicās daudz meiteņu. Nolēmām dibināt gaidu vienību. Protams, kanadiešu gaidas jau mūs laipni uzņemtu savās organizācijās, bet kā agrākais archibīskaps Teodors Grīnbergs kādreiz teicis: „Draugi grib mūs asimilēt, ienaidnieki grib mūs iznīcināt, bet mēs gribam palikt latvieši." Tā arī mēs gribējām palikt latviešu gaidas. Vienības nosaukumu „Gauja" izvēlējāmies tādēļ, ka viena no dibinātājām Ausma Heniša dzimusi skaistajos Gaujas krastos. Vienības priekšnieces amatu uzņēmās vienīgā starp mums pilntiesīgā gaidu vadītāja A. Heniša. Pēc visu vajadzīgo formālitāšu nokārtošanas pirms 30 gadiem Gauja uzsāka savu tecējumu Kanadā. Daudz šķēršļu ir bijis jāpārvar šais gaŗajos gados, bet tas nav apturējis Gaujas tecējumu līdz šai dienai. Atceroties pagājušo un cecībā, ka Gaujas plūdums neapstāsies arī nākotnē, novēlu Gaujas gaidu vienībai ilgu un rosīgu nākotni.

Gaidu vad. Alma Ozoliņa

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

Dr. A. Alksnis — Hipokrats spīlēs	$15.50
Latvijas Māksla II	$48.00
Ed. Zirnītis — Andrejs Eglītis	$35.00
H. Celmiņa — Sievietes PSRS cietumos	$14.00
E. Aistars — Gaismu sauca, rom.	$13.50
Z. Mauriņa — Manas saknes debesīs	$12.00
J. Jaunsudrabiņš — Kam dāvanas	$12.50
I. Grebzde — Ziedi, mana vasara, rom.	$11.50
J. Klīdzējs — Dzīvīte, dzīvīte, rom.	$12.50
I. Gubiņa — Sidrabkāzas, st.	$11.00
K. Puriņš — Trīs ziedošie koki	$10.00
J. Babre — Brīnišķā zvaigzne	$ 8.00
Jānis Veselis, apceres	$16.50
A. Dziļums — Viršu druvas, rom.	$12.00
A. Zemdega — Toreiz Lubes dzirnavās	$10.50
V. Kārkliņš — Pie laika upes, st.	$14.00
A. Zemdega — Zem akmeņa zaļa zāle	$ 8.00
T. Zeltiņš — Septiņi saulrietā	$11.50
Dž. Barviks — Vilka ēnā, rom.	$13.50
G. Salāts — Debesis nav tālu, rom.	$13.50
Laiks, telpa, ļaudis I — III	$55.00
H. M. Grīvāns — Avju gans	$ 7.50
E. Žubeckis — Vīni	$18.00
E. Grīslis — Pie rokas ņem un vadi	$10.50
H. Moors — Rītdiena nekad nenāks	$ 9.70
U. Rūtiņa — Vēl tā gribējās dzīvot	$ 7.00
A. Eglītis — Vai zini zemi	$14.00
B. Lamejs — Rīgas kaķu ķēniņš	$ 9.50
A. Gailītis — Brīvības dziesma, rom.	$ 9.00
J. Lejiņš — Mana dzimtene	$ 7.50
V. Pelēcis — Malēnietis karā	$ 5.00
E. Spēks, M. T. Viktoria. rom.	$ 7.00
Dievs ir mīlestība, spredikņu krājums	$ 7.00
A. Dreimanis — Mana dzīve, atm.	$10.00
Okupētās Latvijas dienas gr. II	$ 8.75

DV GRĀMATNICA, 491 College Street Toronto, Ont. M6G 1A5, tālr. 921-7121. Pasta sūtījumiem 10% piemaksa.

DV GRĀMATNICAS NODAĻA — SALONS, 4 Credit Union Drive, Toronto, Ont. M4A 2N8, tālr. 757-1482.

Piedāvā dāvanām: gleznas, rotas, keramiku, ādas un koka izstrādājumus, audumus. kā arī citas mantas.

TORONTO ZIŅAS

● Ap 60 klausītājiem par vērtību attīstību un izpratni mūsu dienās 8. februārī Latviešu namā runāja paidagoģijas maģistre Kornēlija Zariņa. Viņa pasvītrāja, ka vērtību meklēšana dod cilvēka dzīvē dziļāku jēgu un augstākus mērķus, minot Platonu, Aristotelu, Imanuelu Kantu u. c. Referente norādīja uz vairākām vērtību pakāpēm, sabiedriskām, intellektuālām, mākslas un reliģiskām vērtībām. Pēc referāta diskusijās piedalījas T. Puisāns, J. Ozols, J. Grodnis, J. Briedis u. c. Sarikojumu atklāja un ar referenti iepazistināāja J. Grodnis. Toronto Latviešu biedrības priekšnieks L. Ozols referentei pateicās ar grāmatas velti. Dāmu komiteja bija gādājusi par kafiju.

● DV Toronto nodaļas rīkoto veterinārārsta E. Ātrēna referātu par Kurzemes cietokšņa izveidošanos un dzīvi okupētajā Latvijā pēc kapitulācijas 8. februārī DV namā noklausījās 70 apmeklētāju. Referents, kas pirms vairākiem gadiem iecelojis Kanadā no okupētās dzimtenes, savā stāstījumā pakavējās pie kara pēdējām dienām, kad pēc kapitulācijas visi meklēja glābiņu, kā pasargāt savas kailās dzīvības. Viņš arī atcerējās pirmās pēckara ļaužu deportācijas. Referents atbildēja arī vairākiem jautātājiem. E. Ātrenam par saistošo referātu pateicās DV Toronto nodaļas iekšējās informācijas daļas vadītājs Kārlis Zenaitis. Vanadzes bija sagādājušas cienastu.

● Keramikes Annas Graudiņas darbu izstādi 13. februārī, klātesot pāri par 100 apmeklētājiem, Sv. Jāņa baznīcas zālē atklāja LNAK kultūras nozares vadītāja Inta Purva, uzsverot, ka latviešiem ir bagāts senais mantojums. Aistētiskais daiļums tautā izpaudies arī darbā un ikdienā. Saglabājamas mūsu kultūrālās vērtības, ko līdz šim neesam pietiekami darījuši. Mūsu daiļamatniecība un māksla nes tālāk šo etnisko mantojumu un piemēro tagadējam laikam. Izstāde turpinājās līdz 15. februārim. Tā bija nozīmīga atcere keramikes darba gaitā, jo apritējuši jau 20 gadi kopš viņas pirmās patstāvīgās izstādes Ņujorkā un 35 gadi mākslas podniecības darbā. No 30 izstādītiem darbiem jau pirmajā dienā pārdoti vairāk nekā 20.

● Kultūras dienu noslēgumā Sv. Jāņa baznīcas izstāžu telpās no 27. februāra līdz 1. martam notiks mākslinieku vienības Latvis izstāde, kurā piedalīsies 29 mākslinieki ar 69 darbiem — grafikām, gleznām, akvareļiem un 7 skulptūrām. Pavisam bija iesniegti 92, bet 23 darbus žūrijas komisija nav pieņēmusi. Izstādi atklās 27. februārī pl. 19.30 LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs, un tā turpināsies 28. febr. no pl. 12 — 20 un 1. martā no pl. 14 — 20. Tajās pašās telpās 1. martā pl. 17. referāts „Latviešu māksla stikla gleznecībā vārdos un skatos" Leonīda Linauta sakārtojumā. Pārrunas ar mākslinieku.

● DV KV Ārējās informācijas darba kopas sanāksme notiks 25. februārī pl. 7.45 vak. DV nama apakšējā zālē. DV KV AID vadītājs P. Vasariņš lūdz visus piedalīties, jo daudzi darbi darāmi.

● Sv. Jāņa draudzes dāmu komitejas rīkotā draudzes pēcpusdienā 8. februārī baznīcas zālē pulcējās ap 150 apmeklētāju. Ļoti interesants bija E. Lejiņa referāts par Svēto zemi ar filmu un slīdīšu izrādi. Referents, kas pagājušajā janvārī ar māc. A. Gulbja vadīto grupu apceļojis Jeruzalemi un Galileju — zemi, kur Jēzus staigājis, klausītājus ieinteresēja ar stāstījumu, katru vēsturisko vietu saistot ar kādu reliģisku notikumu. Priekšnesums ilga vairāk nekā stundu. Dāmu komitejas priekšniece Līvija Jansone referentam pasniedza velti — grāmatu. Māc. I. Gaide uzaicināja nodziedāt korāli. Dāmu komitejas locekles pacienāja ar cepumiem un kafiju. Bija ieradušies Svētās zemes ekskursanti arī no citām draudzēm.

● Latviešu biedrības deju kopas Diždancis ziemas karnevālā „Starp debesīm un elli" 7. februārī Latviešu Centrā šoreiz bija mazāk apmeklētāju nekā iepriekšējā gadā. Kādi 60 apmeklētāji bija ieradušies maskās. Gaumīgu zāles dekorējumu, atbilstoši karnevāla nosaukumam, bija devis Tālivaldis Ķiķauka no Hamiltonas. No maskām pirmo godalgu ieguva deju kopa Vecais diždancis par 12 Venus cilvēkiem ar karali (Kārlis Kunaus) un bruņinieku (Vilnis Āpše), 2. godalgu saņēma Ārpasaules iemītnieki (Zinta Briede un Gundega Ozoliņa), bet 3. godalgu Modernais ārpasaules ceļotājs (Gundars Šillers). 4. vietu piešķīra četru masku grupai: Čigāniete (Korijs Avots), Vecais ubags (Elza Avota), Ārpasaules iemītnieki (Laila Strazdiņa un Andris Brammanis). Deju mūziku spēlēja Andra Jaunzemja kapella no Niagaras, ASV. Balles norisi vadīja Zigurds Miezītis un V. Volmere.

● Toronto latviešu pensionāru apvienības 12. februāra saietā 180 apmeklētāju Latviešu namā noklausījās Daces Veinbergas saistošo stāstījumu par latviešu demonstrācijām un citām aktīvitātēm Madrides konferences laikā, kur Kanadas latviešu jauniešu grupā piedalījās arī Dace Veinberga. Viņa izrādīja arī pašas uzņemtās slīdītes par Madridi. Sarīkojumu daļas vadītāja palīdze Marga Kociņa pateicās referentei ar rozēm. 26. februāra saietā apvienības teātra kopa izrādīs Rutku tēva viencēliena komēdiju Sievietes mīlas ieroči M. Kociņas un J. Grīnberga režijā.

● Latviešu pensionāru apvienības dāmu komitejā ievēlētas: priekšniece Edīte Retiga, vietniece Matilde Stroda, palīdzes Minna Hollandere un Elvīra Skujiņa, sekretāre un mantz. Marija Slaucītāja, kasiere Anna Lāce, vietniece Emilija Niedre, rokdarbu vadītāja Milda Kalniņa un palīdze Elza Zariņa. Dāmu komitejas locekles: Lūcija Ozoliņa, Berta Slesere, Anna Jēkabsone, Paulīne Vāgnere, Kristīne Hercberga, Maiga Nordstranda, Anna Ulme, Amālija Toma, Zenta Padega un Ida Ķekse. Pensionāru apvienības valdes kasieris ir K. Šverns, kasiera palīgs un mantzinis E. Koks, kora lietu kārtotāji V. Aleksandra ar palīgu Rolandu Bērziņu.

● DV Toronto nodaļas gadskārtējā pilnsapulce 1. martā pl. 11.30 DV namā. Kvoruma nesanākšanas gadījumā otra sapulce pl. 12.00, neatkarīgi no klātesošo biedru skaita. Ziņojumi un amatpersonu vēlēšanas. Nominācijas komisijas priekšsēdis ir Pēteris Broks, locekļi, Jānis Ozoliņš un Ruta Rēvalde, kas darbojas arī revīzijas komisijā.

● Sakarā ar Kanadas DV deligātu sapulci pirmās dienas dienas vakarā, 28. martā pl. 19.30, DV Toronto nodaļa rīko DV namā saviesīgu vakaru ar priekšnesumiem. Deju mūziku spēlēs E. Zakuļa kapella.

● DV Toronto nodaļa rīko 15. martā pl. 15.00 DV namā Leģiona dienas atceri. Par tematu „Latviešu karavīrs — brīvības cīnītājs" referēs Leģiona cīņu laika līdzgaitnieks Bruņinieka krusta kavalieris Roberts Ancāns no Ņujorkas. Priekšnesumos soliste Ērika Beitāne (soprāns), DV teātra aktieru Hertas un Ernesta Jurševska deklamācijas. Sarīkojuma atlikums invalidu atpūtas namam Rota Katskiļu kalnos.

● Toronto mednieku un makšķernieku kluba internās žibulēšanas sacensības 8. februārī Simko ezera Virdžīnijas līcī makšķerēšanas sekcijas vadītāja Jāņa Birznieka vadībā pulcināja 11 makšķernieku. Veiksmīgākie bija J. Taperts (27. mārc.), B. Kappa (17. mārc.) un H. Stefanijs (13 mārc. un viena līdaka).

● Sv. Andreja draudzes gada sapulce 22. februārī pēc dievkalpojuma ar dievgaldu, apm. pl. 12.30.

● Latviešu tautas augstskolas Latvisko zināšanu semināra vadība otrā pusgada nodarbības atsāk 22. februārī pl. 15.00 Latviešu namā. Temats: „Kanadas latvieši no 1981. — 1990. gadam", kas būs veltīts politiskai un kultūrālai plūsmai nākotnes skatījumā. Sanāksmi vadīs Madris Lorbergs, tajā parēdzēti vairāki īsreferāti ar pārrunām. Otrā sanāksme 8. martā pl. 15.00 turpat, ko vadīs Jānis Tikiņš. Runās prof. Vilnis Šveics: „Ķīna šodien un tās politiskā nozīme". Šās sezonas pēdējā sanāksmē 22. martā apskatīs nākamā desmit gadu perspektīvā latviešu sabiedriskās, izglītības un sporta plūsmas. Šo semināru vadīs Rūdolfs Norītis un Dace Veinberga, īsreferāti un pārrunas. Katrs aicināts nākt klausīties, piedalīties diskusijās un jaunu domu risināšanā. Latvisko zināšanu seminārs sagatavos savus klausītājus nākošajām Kanadas latviešu dienām, kas risināsies Toronto no 28. — 30. jūnijam, 7. Latviešu dziesmu svētku Kanadā laikā.

● Latviešu karaspēka invalidu apvienības Kanadā biedru gada sapulce 22. martā pl. 13.00 Latviešu namā. Ja nesanāks vajadzīgais biedru skaits, otra pilntiesīgā sapulce pl. 13.30. Amatpersonu ziņojumi, vēlēšanas, jaunā budžeta pieņemšana un dažādi jautājumi. Apvienības pavasara sarīkojums 25. aprīlī pl. 20.00 DV namā. Deju mūziku spēlēs E. Zakuļa kapella.

● Māc. A. Briedis kristīja Adamu Davidu Vileri (Wheller), Davida un Vēsmas, dzimušas Osītes dēlu.

● Tautas augstskolas sestdienas ģimnazijas drāmas pulciņa iestudētās Vītauta Alanta 3 cēlienu komēdijas Grāmatvedības kļūdas izrādes atkārtojums 1. martā pl. 17 Latviešu Centrā, režisors Hugo Miķelsons. Lugas viesizrāde paredzēta 15. martā pl. 13.30 Hamiltonā, Kristus draudzes dievnamā, 18 Victoria Ave.

● Kristus Dārza valdes sēdē 3. februārī Dr. E. Upenieka rezidencē piedalījās arī federālās hipotēku aizdevumu iestādes pārstāve Gaile Boroson-Soceņ Iepazinusies ar iecerēto projektu, viņa izteicās labvēlīgi par aizdevuma iespējām, kas varētu būt uz 35 gadiem par 2 proc. Pārstāves vērtējums par dāvāto zemes gabalu bija atzinīgs un viņa izteicās, ka tas financiālo izkārtojumu ietekmēšot labvēlīgi.

Sēdē bija pieaicināts arī Jāzeps Grodnis, lai veiktu statūtu izkārtojumu galīgā veidā.

Arī citas problēmas Kristus Dārzam risinās labvēlīgi: drīz sagaidāms pārzonēšanas tiesas lēmums, un arī Veselības ministrija izteikusies, ka izņēmuma kārtā cerības saņemt atļauju par t. s. Nursing Home ierīkošanu.

Lai pasākumam piešķirtu aizdevumu, 250 personām jāiesniedz anketes, kas būtu ar mieru dzīvot vai tikt ievietotas šai aprūpes namā. Anketes var būt arī bez vārda, bet tanīs jāmin sīki financiālie dati. Iesniegumus var izdarīt personas, kas pašreiz dzīvo privāti, ne t. s. Nursing Home.

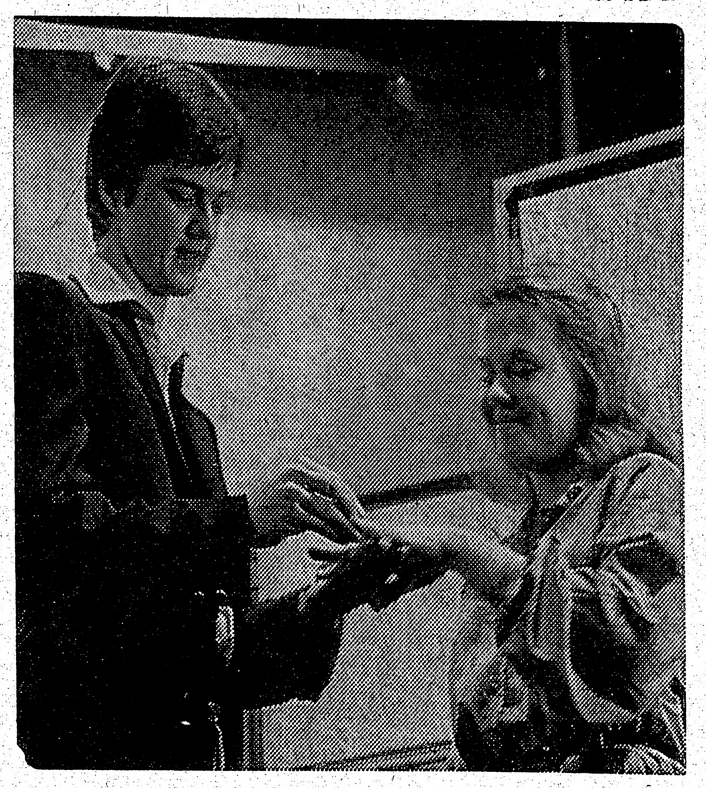

„Derības gredzens savai iecerētajai" šajā attēlā ir teātra izrādē — TLTA ģimnazijas Drāmas pulciņa izrādē Kultūras dienas atklājot. Šogad Drāmas pulciņa vad. un režisors H. Miķelsons bija izvēlējies V. Alanta „Grāmatvedības kļūdas" izrādi. Attēlā Pauls Legzdiņš un Daina Vāgnere.

Foto: J. Ligers

21. februārī pl. 9 Toronto draudzības kausa volejbolā sacīkstes Skarboro kolledžā. Balle vakarā pl. 20 Holiday Inn (pie 401. ceļa un Warden Ave.). Dzīva mūzika.

21., 28. feb., 7. un 8. martā, pl. 11.30 — 15.00 azaids Latviešu Centrā.

1. martā, pl. 11,30 — 15.00 azaids Latviešu Centrā; pl. 17.00 TLTA sestdienas ģimnazijas drāmatiskais pulciņš kā velti Latviešu Centram, uzvedīs Vitauta Alanta komēdiju 3 cēlienos „Grāmatvedības kļūda".

9. martā (pirmdien) pl. 7.30 vakarā, Latviešu Centrā, latviešu valodā Vladas Šakalis referēs par tematu „Pagrīde okupētajā Latvijā".

Labā satiksmes rajonā sievietei

IZĪRĒJAMA

mēbelēta istaba ar virtuves lietošanu.

Tel. no 4 — 8 vak. 481-4380

HAMILTONA

● Kristus ev. lut. latviešu draudzes Hamiltonā pilnsapulcē 25. janvārī bija ieradušies turpat 60 draudzes locekli. Draudzes mācītājs K. Kuškevics ziņoja, ka pag. g. noticis draudzē iesvētīto saiets, kas pulcinājis 40 iesvētītos. Šādi saieti paredzēti arī nākotnē. Pagājušā gada 16. novembrī oikūmeniskā dievkalpojumā atzīmēti Latvijas valsts svētki kopā ar Hamiltonas latviešu katoļu draudzi. Mācītājs pateicās par viņa ordinācijas 25 gadu atceri.

Notikuši 9 ticības jautājumu vakari ar apmēram 40 dalībniekiem caurmērā. Notikušas 9 jaunatnes pulciņa sanāksmes, kur pārrunātas ticības un sadzīves temas. Ziemsvētkos pulciņš ar dziesmām un dāvanām iepriecinājis tautiešus veco ļaužu mītnēs un vientuļi dzīvojošos. Jaunieši piedalījušies arī dievkalpojumu vadīšanā, kur Baiba Šmita - Kalēja teikusi spredikļi. Bijuši 55 dievkalpojumi. Kristīti 4 bērni un laulāti 3 pāri.

Izdarīti baznīcas lejas zāles pārbūves darbi pēc architekta Aivara Vintera no Londonas plāniem, kas izmaksājuši 20.859 dol. A. Vinters no sava honorāra 1.000 dol. ziedojis draudzes vajadzībām. Par draudzes piemiņas fonda līdzekļiem iegādātas jaunas klavieres. Aicinājumam ziedot pagraba telpu pārbūvei draudzes locekļi bijuši ļoti atsaucīgi, saziedojot 12.000 dol., kam draudzes dāmu komiteja pievienoja 4.000 dol. un E. Adītāja 1.000 dol. skaņu sistēmas ierīkošanai.

Draudze saņēmusi lielākus novēlējumus no mirušajiem draudzes locekļiem, J. Jēlnieka 2.000 dol. un A. Cīruļa 5.000 dol. Draudzes darbiniekiem algas paaugstinātas par 10 proc., bet draudzes locekļu nodevas atstātas līdzšinējās — vīriešiem 65 dol. un sievietēm 55 dol. gadā. Pēc 6 gadu nokalpošanas draudzes padomē par draudzes priekšnieku no padomes bija jāizstājas V. Dāboliņam. Pārvēlot padomē ievēlēja A. Šuškovu, O. Bērztīsu, G. Ķiķauku, A. Amoliņu un Ž. Valdmani. Dāmu komiteju vada Regīna Pavasara. Svētdienas skolā mācās 17 bērni, un to vada Regīna Pavasara ar 3 skolotājām.

Draudzes paspārnē darbojas Ventas gaidu vienība vad. G. Dāvidsones vadībā. Draudzes kori vada Alma Skudra - Kārkliņa 31 dalībnieka sastāvā.

Sapulce ritēja raiti un lietiškīgi.

J. G.

Ar sadarbību pie patstāvības

Prof. E. Andersons priekšlasījumā 18. janvārī Ņujorkā, DV namā, apskatīja neatkarīgās Latvijas un tās kaimiņzemju ārpolitiku. Iekārtotajā skatē bija izstādīti svarīgu slepenu dokumentu noraksti un daudz grāmatu par Latvijas ārpolitiku.

Vācijai un Krievijai sabrūkot, varēja nodibināties Baltijas valstis. Toreiz cerēja, ka brīvība būs uz visiem laikiem. Jaunajām valstīm tanī laikā diplomātu nebija, atskaitot nedaudz zemāka ranga sekretārus. Z. Meierovics bija dzimis diplomāts. ASV prezidents Vilsons un Anglijas premjērs Loids Džordžs bija pret Baltijas valstu neatkarību, labvēlīgāki bija ārlietu ministrs Balfūrs un Vinstons Čerčils, bet tos apklusināja. Tikai kad rietumu valstīm vajadzēja kādu buferu līniju, radās interese par Baltijas valstīm.

Tautu savienības nodibināšana bija ASV prezidenta Vilsona nopelns, kaut ASV tur neiestājās. Pirmo reizi 1920. gadā Baltijas valstu pieteikumu noraidīja, par to balsoja tikai Italija, Persija (Irāna), Portugale, Kolumbija un Kuba. Baltijas valstis uzņēma Tautu savienībā 1921. gadā. Pēc Anglijas uzskata Baltijas valstu nozīme bija maza, jo tās savā starpā nespēja vienoties, bet tas pats sakāms arī par Skandinavijas valstīm. Eiropas valstīm nebija kopības interešu. 1920. gada augustā Bulduru un Rīgas konferencē mēģināja dibināt antanti, bet tur piedalījās zemes, kas savā starpā patstāvību nebija atzinušas. Pēc Bulduru konferences poļi ieņēma Viļņu, pārģērbušies par lietuviešu karavīriem. Abu valstu starpā karastāvoklis pastāvēja līdz 1938. gadam, kad pēc poļu pieprasījuma beidzot nolīga mieru.

Pēc Baltijas valstu nodibināšanas pastāvēja daudz domstarpību. Latvija gribēja Roņu salu, igauņi Ziemeļvidzemi līdz Salacas upei. Valku, Lauru koloniju. Lietuvai bija nesaskaņas ar Poliju, tā arī gribēja visu Latgali, jo uzskatīja, ka visi katoļi piederīgi pie Lietuvas. Kad tas neizdevās, tie vēlējās Jēkabpils un Ilūkstes apriņķus. Latvijai ar Lietuvu bija strīds par Klaipēdas apgabalu, kas kādreiz piederēja Kurzemei, arī par Biržiem, Možeikiem, Kuršu jomu un kāpām. Lietuva ieņēma Klaipēdas territoriju laikā, kad Francija iesoļoja Reinzemē.

Latvijas un Igaunijas attiecsmes vēlāk uzlabojās, nodibinājās militārā antante, kaut uz vājiem pamatiem; lietuvieši pievienojās vēlāk. Nebija vienota kara plāna, ieroči dažādi (Igaunijā krievu, Latvijā angļu, Lietuvā vācu ieroči).

Igaunija nostājās pret Baltijas antanti 1935./36. gadā, no atbildīgiem posteņiem pazuda Latvijas draugi. Tiem nepatika Latvijas centrālais ģeografiskais stāvoklis un Rīgas attīstība. Pret sadarbību ar Latviju sevišķi izcēlās ārlietu ministrs Selters, slepenā dienesta pulkvedis Māsings, plkv. Asens, plkv. Jakabsons, militārais atašejs Vācijā ģen. Vēks. Tie savā iespaidā dabūja Igaunijas armijas virspavēlnieku ģen. Laidoneru.

Andersns norāda, ka Latvijas ārlietu ministra Muntera dzīvesbiedre bijusi Pad. savienības spiedze. pats Munters brīdinājis viņas klātienē nerunāt. Vēsturnieks domā, ka Munters bija anglofils un nav bijis iejaukts kādā spiegošanā.

Kad Igaunija neatbruņoja internēto poļu zemūdeni un tā izbēga, tiem radās sasprindzināts stāvoklis ar Pad. savienību. Ģen. Laidoners vēlējās tikties ar ģen. J. Balodi Valkā, bet apspriede nenotika.

Kad ārlietu ministram Seleram bija saruna ar krieviem Maskavā, atceļā uz Igauniju viņš latviešus par sarunām neinformēja, Nedaudz vēlāk Seltera vietā stājās Pīps.

Vēsturnieks domāja, ka cīnīties pret krieviem vajadzēja, bet trim zemēm savā starpā vajadzēja vienoties un lietot viena veida ieročus. Latvijai pat nebija spridzekļu tiltu uzspridzināšanai kara gadījumā, bija tikai trīs tanketes, ar jātniekiem nekā nevarēja paveikt, cilvēki mentāli bija jāsagatavo karam.

Kļūda bija, ka valdība neļāva izbraukt uz ārzemēm apdraudētiem cilvēkiem un atsauca Latvijas kuģus no rietumiem. Bet latvieši nostiprināja savu kultūru, bija draudzīgi pret minoritātēm, saimnieciski bija labi nostādīti, dzīvoja pārtikuši. Latvija ASV nemaksāja parādus kopš 1933. gada, bet maksāja par sniegto palīdzību.

Krievi pieņēma, ka tie nākotnē Baltijas valstis varētu pazaudēt; to viņi mēģina novērst. dzenot dažādus kļūs (Abrene, Prūsija), lai izolētu, Baltijas valstis nākotnē varētu būt brīvas, ja savā starpā sastrādāsies, bet nedrīkst aizmirst arī tautas Krievijā. Grūtības pastāv militārā ziņā, jo ar visu Latvijas budžetu varētu uzbūvēt tikai vienu iznīcinātāju. Pasauli var glābt tikai lielo valstu sadursme, bet tiem nav vēlēšanās cīnīties mazo tautu dēļ. Tikai lielie eļļas lauki to var panākt. E. Andersons minēja, ka padomju valdības pārstāvji aicinājuši Igauniju pievienoties Ļeņingradas apgabalam, bet Latvijai ar Lietuvu apvienoties. Baltijas valstu komūnistu pārstāvji to noraidījuši.

Referents arī norādīja, ka 1939. gada novembrī notikusi Baltijas valstu militāro spēku vadītāju kopēja apspriede. Toreiz cerēja, ka Anglija palīdzēs Somijai, jo bargajā ziemā bija iesaluši krievu kuģi. Mobilizēja Latvijā arī vairākas ieroču šķiras, bet tos atkal atlaida. Briti Somijai nepalīdzēja.

V. I.

Kristieša Kūmas vajāšana

„Tagad viņš izolēts no sabiedrības" — tā Liepājas rajona LKP komitejas un tautas deputātu padomes laikraksta korespondents P. Sīlis apraksta kristieša Teovila Kūmas čekas vajāšanu sekas.

Kā noskaidrojies, laikā, kad Madridē Pad. savienības delegācija noliedza jebkādus Helsinku beigu dokumenta pārkāpumus pret cilvēka tiesībām, pagājušā gada oktobrī okupētās Latvijas Augstākā tiesa sodījusi Teovilu Kūmu pēc Latvijas PSRS Kriminālkodeksa 183-1. panta par sistēmatisku, apzināti nepatiesu izdomājumu, kas diskreditē Padomju valsts un sabiedrisko iekārtu. Izrādās, ka Kūma izgatavojis un pavairojis vairāk nekā 600 skrejlapu un izplatījis gan savā dzīves vietā Tadaiķos, gan tuvējā Liepājā, Raiņa parkā.

Laikraksts „Ļeņina ceļš" ciniski un atklāti apraksta 49. g. v. Kūmas pārkāpumu, tanī laikā apstiprinot čekas metodes cilvēka tiesību apspiešanā. Šāda veida propaganda padomju varai nepieciešama, lai terrorizētu tautu un uzturētu baiļu psīchi katras brīvas domas izpausmei. Ne visai gudrais, bet centīgais rakstītājs P. Sīlis sniedz šādā veidā arī pierādījumu brīvai pasaulei par padomju tiesu kriminālajām metodēm.

Soda mērs Kūmam nav zināms. bet padomju likums paredz par šāda veida apsūdzības pierādīšanu līdz trim gadiem ieslodzījumā.

PBLA BB

Atraitne vēlas

iepazīties ar latviešu kungu, apmēram 53 līdz 63 gadu vecumā. Ofertes šīs avīzes kantorī. Lilija.

VALUTE
• DIMANTI • PULKSTEŅI
• LATVISKAS ROTAS
JEWELLERY LTD. Zeltkaļi
ALDONA KORMS UN
TĀLIS KIVLENIEKS B.Sc. G.J.
VEIKALA UN DARBNĪCA — Tālr. (416) 595-1125
College Park, 444 Yonge St., Toronto, Ont. M5B 2H4

Vecākais latviešu puķu veikals
Dibināts 1952. g.
Venus
ZIEDI, SAKĀRTOJUMI UN STĀDI
katram gadījumam
Piegāde Lieltoronto pilsētas robežās
Pasūtinājumus pieņem arī no ārzemēm un uz ārzemēm
231 RONCESVALLES AVE., TORONTO, ONTARIO M6R 2L6
Tel. darbā (416) 534-4645,
pēc darba (416) 533-4037
A. Putniņš

ZIEDI UN DĀVANAS
GARDENIA
FLOWERS & GIFTS
362 Danforth Ave., Toronto, Ont. M4K 1N8
(Pie „Chester" pazemja pieturas)
466-1951 vai 466-1502
ZIEDI KATRĀ VEIDĀ — KATRAI VAJADZĪBAI
VISUR BRĪVAJĀ PASAULĒ
LATVIEŠU DAIĻAMATNIEKU DARBI
ĀDĀ, KOKĀ — KERAMIKA, AUDUMI
DZINTARA IZSTRĀDĀJUMI
ZELTKAĻA A. GUGĀNA ROTAS
Veikals atvērts darbdienu vakaros līdz pl. 18 un sestdienās līdz pl. 17.
Māra Gugāns-Lūsis

Dāmu un kungu DRĒBNIEKI
šuj apģērbus pēc mēra un Jūsu gaumes
Runā vāciski
Old Mill Tailors
Rudi H. Schneider
7 Riverview Gardens — 769-9535,
pie Bloor, vienu bloku rietumos no Jane.

BROADVIEW WOOLS, ARTS & CRAFTS
Īpašn. Elza Avots
Veikali Toronto:
674 Broadview Ave., pie Danforth, tel. 469-2005
9 Queen St. East, pie Yonge ielas, tel. 368 5011
Lielā izvēlē īstas un sintētiskas vilnas dzijas, vietējās un ārzemju; aužamās dzijas, vilnas dzīpari. Materiāli dažādu latvisku rokdarbu gatavošanai, linu materiāli, diegi, audekli, kanva visādos rupjumos. Dāvanām dažādi rokdarbi un audumi, atsevišķi tautu tērpu gabali. Padomi rokdarbu jautājumos.
Veikali atvērti:
ceturtdien un piektd. no 9 rītā — 8 vakarā.
Pirmd., otrd. un trešd. no 9 rītā — 6 vak.;
sestdienās no pl. 9.30 rītā — 4 pēcp.

Ausmas un Jāņa Miķelsonu
DELIKATESU VEIKALI
Toronto
eiropiešu un latviešu gaumē pašu gatavotie gaļas produkti un cepumi
AUSTRUMOS: 141 Danforth Ave., telef. HO5-9905
RIETUMOS: 376 College ielā — ziemeļaustrumos no Bathurst, tuvu Latv. namam. Telef. 922-1300

Sarīkojumu Kalendārs

TORONTO

21. februārī 19.30 Latviešu Centrā, 4 Credit Union Dr. dāmu komitejas rīkotā balle „Siržu virpulī". Biļetes dabūjamas Centrā otrdienu, ceturtdienu un piektdienu vakaros.

21. februārī pl. 15 Latviešu namā tradicionalā pankūku pēcpusdiena. Priekšnesumos — Diždancītis. Ielūdz Latviešu nama dāmu komiteja. Ieeja brīva.

21. februārī, sestdien, pl. 20 Andris Rožukalns — klavieres Town Hallē. Koncertapvienības sarīkojums.

22. februārī pl. 11.30 — 15.00 azaidz Latviešu centrā.

22. februārī pl. 15.00 Latviešu namā TLTA Latvisko zināšanu seminārs M. Lorberga un prof. Dr. H. Tichovska vadībā.

22. februārī pl. 17 Latviešu namā Balsis un atbalsis ar PBLA Kultūras fonda 1980. gada laureātu piedalīšanos. Māc. A.Briedis, E. Reinbergs, „Zīle 11 gados" — T. Krūka, dziesmu atskaņojumi — I. Ķipis.

27. februārī pl. 19.30 Sv. Jāņa baznīcas izstādes telpās, 200 Balmoral Ave., Toronto, mākslinieku vienības LATVIS gadskārtējo izstādi atklās LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs. Izstāde turpināsies 28. februārī no pl. 12.00 — 20.00, 1. martā no pl. 14.00 — 20.00.

28. febuārī pl. 17 Latviešu namā Toronto latv. katoļu vienības pankūku vakars. Piedevām — Zviedrija vārdos un ainās.

28. februārī Latviešu Centrā Vīru koŗa Viesturs koncerts.

1. martā pl. 16 Sv. Andreja baznīcā draudzes gadskārtējais bazārs.

1. martā pl. 17 Sv. Jāņa baznīcas zālē Latviešu māksla stikla gleznieciba vārdos un skatos, Leonīda Linauta sakārtojumā.

8. martā pl. 15 Latviešu namā TLTA Latvisko zināšanu seminārs Jāņa Tikiņa vadībā. Referēs prof. Vilnis Šveics par tematu Ķīna šodien.

14. martā, sestdien, plkst. 20 Linda Alļe, čello, Town Hallē. Koncertapvien .sarīkojums.

14. martā pl. 19 DV namā Toronto DV sporta kluba Sezonas atklāšanas balle.

20. un 21. martā Jaunības ceļš — Daugaviņas 10 gadu jubilejas sarīkojumi.

22. martā pl. 15 Latviešu namā TLTA Latvisko zināšanu seminārs R. Noriša un D. Veinbergas vadībā.

12. aprīlī pl. 18 Sv. Andreja draudzes koŗa 29. gadskārtējais koncerts.

10. maijā pl. 17 DV Toronto sieviešu koŗa Zīle 9. gadskārtējais koncerts Toronto universitātes mūzikas fakultātes ēkā (Walter Hall — Edw. Johnson Bldg.).

31. oktobrī pl. 19 komponista Jāņa Norviļa dziesmu koncerts 75 gadu jubilejas zīmē.

Vīru koris Viesturs diriģenta J. Baruša vadībā gadskārtējo koncertu sniegs 28. februārī Latviešu Centrā Toronto.

Viesturieši gatavojas koncertam

Vīru koris Viesturs 28. februārī koncertēs Latviešu centrā. Viesturs dibināts 1951. g. Niagarā — Sv. Katrīnās, kad tur pulcējās daudz jaunu vīru dziesmai. Pēc dažiem gadiem pievienojās nodaļas Toronto un Hamiltonā. Tad Viestura kopkorī bija ap 100 balsu — tikai nedaudz mazāk kā vīru korī pēdējos dziesmu svētkos!

Šodien, kad pagājis daudz gadu no dibināšanas, Viesturs vēl joprojām ir tāds kā apvienots koris. Vēl joprojām mūsu vidū ir seši dziedātāji no Niagaras - Sv. Katrīnām un 2 no Hamiltonas. Par hamiltoniešu uzņēmību liecina katru otrdienu nobrauktie 100 kilometri — pat lietus un sniegs viņus reti nobaida. Tas bija teikts par senioriem ,koŗa sejā", bet mums netrūkst arī jauno izglītību ieguvušo vīru.

Viestura koncertu programmās ir vienmēr bijuši jaundarbi. Citreiz korim neizdevās tos pienācīgi izcelt, citreiz publika tos neuzņēma labvēlīgi, bet esam vienmēr mēģinājuši . . .

Šai programmā būs komponistu J. Norviļa, J. Beloglāzova un J. Baruša 4 jaundarbi. Klavierpavadījumus spēlēs Astra Ikše - Vītola. Diriģents J. Barušs savus viesturiešus vadīs vēl komponistu J. Vītola, B. Skultes, P. Aldiņa, E. Stotā, H. Pavasara, K. Lietiņa, P. Kveldes un E. Goldšteina dziesmās. „Ciets rieksts" klausītājiem un korim būs tautasdziesma izloksnē „Soldons ols", ko sabalsojis J. Beloglāzovs.

Kā pēc Viestura koncerta parasts, viesi kopā ar koristiem varēs vēl kopā pakavēties, dejojot iemīļoto Runču deju mūzikas pavadījumā.

M.

Jābūt varoņu mantojuma cienīgiem

„Krituši varoņi deva mums piemēru karstai vienotai gribai ar vienu vienīgu mērķi — tēvzemes drošību un labklājību. Mums, dzīvajiem, un tiem, kas nāks pēc mums, lai būtu mūžīgs mudinājums palikt krituošo varoņu atstātā mantojuma cienīgiem."

Ar šo domu lai pieminam plkv. Kalpaka nāves dienu — 6. martā un tā izraisītos notikumus Latvijas brīvības iegūšanā.

16. martā ir Latviešu leģiona diena, kas pieminama reizē ar plkv. Kalpaka dienu, jo tā tāpat atgādina latviešu varoņgaru, kas nepieciešams katrai tautai, kas pretendē uz brīvību.

DV Centrālā valde

SIDRABENE

30. maijā Sezonas atklāšanas balle ar maija karalienes vēlēšanām. Piedalās koris „Jaunbalss" Daces Šmitas vadībā.

27. jūnijā Līgo svētku sarīkojums.

SV. KATRĪNAS

14. martā pl. 19 Folk Arts Centre telpās, 185 Bunting Rd., St. Catharines, Ont. (pie Q.E.W.) Jandālvakars. — dziesmas un dejas. Vīru ansamblis Kalvis, tautas deju kopa Jandāls un Jandāliņš. Karalienes vēlēšana un kronēšana. Pēc priekšnesumiem deja. Pilna bufete.

28. martā plkst. 7 vakarā vīru koŗa Viesturs koncerts ar sekojošup balli Folk Arts Centre, 185 Bunting Rd., St. Catharines. Spēlēs A. Jaunzema kapella.

7. Latviešu dziesmu svētki Kanadā

TORONTO 1981. GADĀ no 1. — 5. jūlijam.

Laikraksts

LATVIJA

AMERIKA

atsevišķus numurus var pirkt Toronto latviešu veikalos un DV grāmatnīcas nodaļās Latviešu namā un Centrā, kā arī spiest vē.

DV TORONTO NODAĻAS SARĪKOJUMU KALENDĀRS 1981. GADAM

1. martā DV Toronto nod. pilnsapulce pl. 12.30.

15. martā legionāru atceres pēcpusdiena — referāts.

28. un 29. martā delegātu salidojums.

28. martā Draudzības vakars ar deju.

1. aprīlī pl. 15 vecākās paaudzes sadraudzības pēcpusdiena.

24. oktobrī DV Toronto nod. gada svētki.

21. novembrī karavīru daudzināšana.

5. un 6. decembrī DV Ziemsvētku tirdziņš.

19. decembrī DV Toronto nod. eglītes vakars.

31. decembrī Jaungada sagaidīšanas vakars.

SIRŽU VIRPULI

Sestdien, 21. februārī, pl. 20 rīko
Latviešu centra dāmu komiteja

Piedalīsies Alda Henišas deju grupa

Spēlēs Runči

Bufete. Jaunības avots.

Ieeja $6.00.

Biļetes iepriekšpārdošanā Latviešu centrā
4 Credit Union Drive. Tel.: 759-4900.

Čaklie TLB Sestd. skolas bibliotēkas lasītāji saņēma apbalvojumus — grāmatas. Attēlā no kreisās, 2. kl. audzēkne Inga Brence (izlasījusi pirmajā mācību pusgadā 12 grāmatas un tās atstāstījusi, 2. vietā Daina Eislere (11 grāmatas), 3. v. kopīgi dalīja (8 grāmatas) Moira Kampbela un Alfrēds Murata, bet 4. vietas ieguvēja Velta Ozola bija izlasījusi 7 grāmatas. Pēc svinīgā akta vecāki varēja iepazīties ar skolas darbu, apmeklējot klases mācību laikā.

Foto: J. Līgers

Korķi paukšķēja

Tas notika š. g. 29. janvārī Kanadas Latviešu centrā Toronto Šampanieša vakarā, kuŗu Centra darbiniekiem un viņu ģimenes locekļiem sponsorēja Voldemāra Bebra apdrošināšanas aģentūra. Piedalījās ap 200 personu.

Vakaru ievadīja Centra valdes priekšsēža V. Liepiņa uzruna un īsa informācija par pārbūvi un citiem darbiem Centrā. Līdzekļu vākšanas komitejas priekšnieks Auseklis Zaķis ar skaitļiem uz ekrāna informēja dalībniekus par Centra financiālajām sekmēm. Savākts ir vairāk nekā 1,1 miljons dolaru, vēl jāsavāc apmēram ¼ miljona. Vēl jāķeras sparīgi pie darba!

Pēc šīm informācijām vakara vadību pārņēma Voldemārs Bebris. Viņš apsveica Centru kā latviešu sabiedrisko miljonāru brīvajā pasaulē, piezīmēdams, ka īstenībā Centrs ir tagad multimiljonārs sakarā ar vērtības pieaugumu.

Pēc īšajām uzunām sākās šampanieš „korķu šaušana gaisā". Kas tas bija pr troksni, kā kaŗa laukā! Šis troksnis vakara viesus nebiedēja, bet gan uzjautrināja. Tā nu 50 šampanieša pudelēm pienāca „vakars" negaidīts. Nevienu no tām neizdevās „izglābt", un neviena no tām vairs uz plaukta neatgriezās.

Viesi uzdzēra tostu miljonam un sekmēm nākotnē. Redzēju, ka pat Viktors Upeslācis izdzēra piecus šampanieša pilienus. Juris Brammanis un Andris Briedis vakaru papildināja ar humoristisku sniegumu—līdzekļu vācēju apbalvošanu. Paskaidrojumi, par ko balva piešķirta, kā arī pašas balvas, vakara dalībniekus pamatīgi izsmīdināja. Vakars bija omulīgs. Uz to var attiecināt Ālant Viļa vārdus no viņa „Poem par Kulšen": „Kur ir tik daudz cilik kopē, es jums sacīš . . . ,tur iet smalk!"

Kā griķu putra bērnus dīda un auzas dīda kumeliņu, tā arī M. Girgensona jaukā mūzika sāka dīdīt vakara dalībniekus. Balle jau nebija paredzēta, „piegriešana" iznāca gan. Laiks aizgāja nemanot. Kaut arī nākošā dienā bija jāstrādā, vakara dalībnieki šķīrās ar grūtībām pusnaktī.

Šinī vakarā atzīmēja latviešu dzīvē svarīgu notikumu. Pateicība pienākas līdzekļu vācējiem, kas veikuši lielu un grūtu darbu. Vēl vairāk pateicības pienākas priecīgajiem līdzekļu devējiem. Bez viņu atsaucības vācēji neko nevarētu izdarīt. Svarīgs fakts ir tas, ka šie līdzekļu devēji ir aktīvā latviešu sabiedrības daļa. Tie atbalsta arī citas latviešu organizācijas, draudzes, skolas, vasaras bērnu nometnes, LNAK u. c., kā arī apmeklē sarīkojumus. Varam iedomāties sabiedrisko postu, ja kādā dienā Centra atbalstītāji pārtrauktu savu devumu pārējiem latviešu iestādījumiem!

Liela pateicība pienākas Centra dāmu komitejai, kuŗas šinī financiālajā pusgadā, t. i., no 1980. gada 1. jūlija līdz š. g. janvāŗa beigām ir iemaksājusi Centra kasē no savas peļņas 40.000 dol. Jaungada sagaidīšanas balle šogad deva 14.000 dol. atlikumu, kas ir par 4000 dol. lielāks nekā 1979. gadā.

Š. g. 1. februārī izrādīja Anšlava Eglīša filmu Ferdinands un Sibilla angļu valodā. Izrāde deva 313 dol. atlikumu. Toronto latviešu ģimnazijas teātris 1. martā Centrā izrādīs savu iestudēto lugu „Grāmatvedības kļūda". Atbalstīsim šos jaunos censoņus!

Latviešu sabiedrībai interesantu referātu š. g. 9. martā pl. 19.30 lasīs no Pad. savienības izbēgušais lietuvietis Vladas Šakalis. Kā kājnieks viņš sasniedza brīvo pasauli Zviedrijā. Viņam bija jāšķērso Somija, kas ir tikpat kā mīnu lauks, jo tā izdod krieviem katru iemaldījušos Pad. savienības pilsoni. V. Šakalis ļoti labi runā latviski. Viņš ir Lietuvas pagrīdes kustības vadītājs, viņam ir arī sakari ar Latviju un Igauniju. Ceram redzēt šo vakaru kupli apmeklētu. Piedalīšanās maksa 4 dol., pensionāriem un studentiem 3 dol, skolniekiem brīva.

Š. g. 18. februārī Centrā sāksies balles deju kursi. Kursa ilgums 10 stundas, maksā 35 dol. Tuvāku informāciju var iegūt Centrā.

A. Vanags,
KLCT valdes loceklis

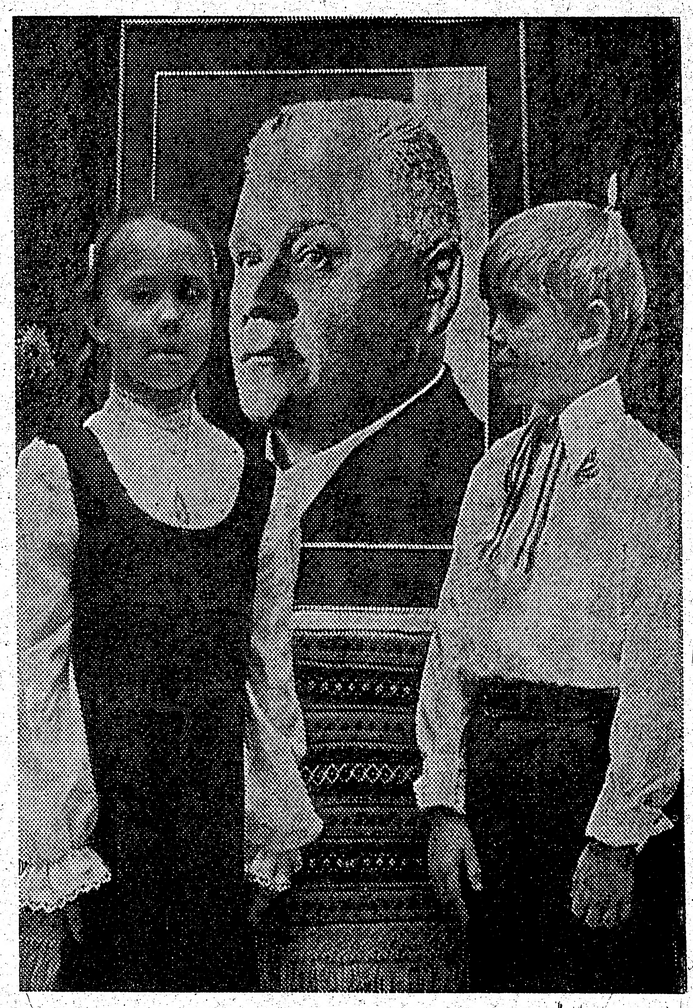

Draudzīgā aicinājuma dienā TLB sestdienas skolā Toronto pēc svinīgā akta pie prezidenta K. Ulmaņa attēla skolas 1. kl. audzēkņi 6. g. vecā Laura Ezera un 6. g. vecais Pauls Sudmals. **Foto: J. Liģers**

Gatavojas Globālajām dienām Austrālijā

Informācijas nozares vadītājs I. Kažociņš mums paskaidro: Sestdien, 17. janvārī, Straumēnos notika pirmā DV CV prezidija sēde, kuŗā piedalījās DV priekšnieks J. Frišvalds, prezidija locekļi S. Lindiņš un G. Tamsons, kā arī DV vanadžu priekšniece A. Liepiņa un DV CV jaunatnes nozares vadītājs I. Kažociņš. DV priekšnieks apsveica dalībniekus jaunajā darbības gadā. Prezidijs galvenokārt pārrunāja DV 4. globālo dienu norisi. DV globālo dienu ietvaros Melburnā, Austrālijā, no 1981. gada 20. aprīļa līdz 26. aprīlim paredzēta arī DV centrālās vāldes sēde, kuŗā sagaida vairumu DV zemju pārstāvju piedalīšanos. Bez DV CV sēdes paredzētas arī vanadžu, jaunatnes un informācijas nozaŗu darba sēdes. Kā centrālās valdes sēde, tā nozaŗu darba sēdes un saieti ir atklāti. Tajos aicināti piedalīties visi, kam interesē DV organizācijas darbs. Sēdēs būs referāti, paneļu diskusijas un iespēja jautāt vadītājiem darbiniekiem.

DV CV sēdē būs jāizšķiŗ arī plkv. V. Januma fonda balvas gadskārtējais piešķīrums. Kandidāti šai balvai jāpiesaka DV ģenerālsekretāram līdz 1981. gada 1. aprīlim. Prezidijs vienojās izdot iespiestā veidā DV CV jaunatnes nozares vadītāja sagatavotos Ierosinājumus DV jaunatnes darbam, lai varētu plašāk izplatīt un izmantot.

DV vanadžu priekšniece A. Liepiņa ziņoja par savu apmeklējumu Kanadā.

Pārāk maz līdz šim darīts, lai informētu un izskaidrotu ne vien jauniešiem, bet arī pieaugušajiem vanagiem un vanadzēm, cik nopietni latviešu tautu apdraud krievu iepludināšana Latvijā ar mākslīgi radīto rūpniecību. Par šo apstākli daudz nopietnāk jāinformē cittautieši, uzsveŗot, ka ar šo apdraudēta latviešu tauta, kultūra un daba.

Prezidijs iepazinās ar priekšlikumu par Tautas augstskolas izveidošanu Eiropā studentiem no 18 līdz 30 gadu vecumam. Priekšlikums ir slavējams, un prezidijs mudinās DV zemju valdes to atbalstīt materiāli. Ir dzirdēts par līdzīgu priekšlikumu Mičigenā, ASV.

Visi dalībnieki piedalījās DV organizācijas 35 gadu darba atcerē, ko bija rīkojusi DVF valde Straumēnu lielajā zālē.

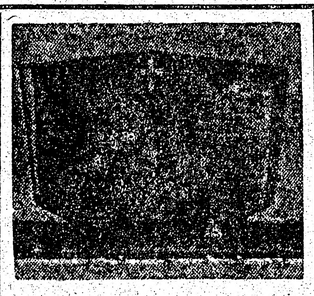

PIEMINEKĻI
487-2147, vakaros 445-8955
Kvalitātes darbs un eiropiešu mets
Igauņu uzņēmums
YONGE MEMORIAL LTD.
2944 Yonge St., Toronto M4S 1Z9
Starp Eglinton un Davisville

ADVOKĀTS
VOLDEMARS M. ERTS
B.A., M.A., LL.B.
pārvietojis savu biroju uz
55 Queen St. E., Suite 1403
Toronto, Ont. M5C 1R5
Telef.: darbā (416) 863-6366, mājās (416) 762-0958

Cik līdzīgas ainas

Vērojot televīzijas pārraidījumu, kā amerikāņi izrādīja savu prieku un sajūsmu par ķīlnieku atbrīvošanu no Irānas barbariem, prātā atmirdzēja tādas pašas prieka un sajūsmas ainas Latvijā 1941. gada jūnija beigās un jūlija sākumā.

Jūlija pirmajās dienās Carnikavā atklājās skati un norises, kas atgādināja Vašingtonas prieka virpuli. Ielas bija pilnas ļaužu svētku drānās. Skanēja latviešu mūzika, daudzi dziedāja latviešu dziesmas, cilvēki apkampās.

Bija redzami arī Latvijas armijas virsnieki, daži Armijas stāba dienesta uniformās. Tie organizēja bijušos kaŗavīrus partizānu cīņai pret atejošām sarkanās armijas pēdējām vienībām, kuŗas tālāk uz austrumiem laupīja un terrorizēja iedzīvotājus. Mērķis bija ātrāk atbrīvot Limbažus. Ātri saformētām kaŗavīru vienībām Saulkrastos, Skultē un Liepupē spontāni pievienojās vietējie zvejnieki un aizsargi ar savām smagajām mašīnām, un visa kolonna virzījās uz Limbažiem.

Pa ceļam gar jūrmalu visur redzēja priecīgas sejas, kas no tālienes māja pretī un, mašīnām apstājoties, sniedza ziedus, ēdienu un dzērienu.

Otrā dienā pēc Limbažu atbrīvošanas bija īsti tautas svētki. Kaut arī bija daži krituši, kuŗus ar ziediem un goda sardzi apbedīja baznīcas pagalmā, tauta Limbažos īstā vārda nozīmē gavilēja. Smacējošā sarkanā migla bija atkāpusies uz austrumiem. Atkal visur skanēja latviešu dziesmas, mūzika un jautras valodas. Draugi, radi un paziņas priecājās, satiekoties brīvībā.

Tikai pēc 2 nedēļām varēju satikt sievu Valkas nomalē kādā lauku mājā. Nekā viens par otru ilgu laiku nebijām zinājuši. Saprotams, ka tikšanās bija līdzīga tai, ko varēja redzēt 27. janvārī televīzijā.

Cik līdzīgas tās ainas, cik dārga un vērtīga ir brīvība un cik augstu sajūsmas vilni tā uzsit, ja kādreiz pazaudēta un atkal atgūta. Lai nekad to neaizmirstam.

J. G.

MONTREALA

● Trīsvienības draudzes gada sapulci 8. februārī igauņu Sv. Jāņa baznīcā iesāka ar prāvesta Voitkus vadītu dievkalpojumu. Sapulci atklāja draudzes priekšnieks Visvaldis Golde, pēc tam prāvests Voitkus ziņoja par draudzes darbību. Notikuši 50 dievkalpojumi, caurmērā ar 43 dalībniekiem katrā. Pagājušais gads sākts ar 469 iesvētītiem draudzes locekļiem vai 545, bērnus ieskaitot. Svētdienas skola un bērnu dievkalpojumi vairs nenotiek mazā skaita dēļ, bet latviešu skolā iekārtotas reliģijas stundas.

Draudzes priekšnieks V. Golde ziņoja par valdes, dāmu komitejas, bēru fonda un grāmatu galda darbību, pieminot arī ziedojumu 150 dol. vīru korim „Junda" 25 gadu darbības atcerē.

Revīzijas komisijas priekšsēdis Vikmanis ziņoja par visu draudzes iestādījumu darbības revīziju, atrodot visu labā kārtībā un lūdzot gada sapulces dalībniekus pārskatus pieņemt. Iebildumu nebija, un tos pieņēma vienprātīgi.

Draudzes grāmatvedis Bērziņš ziņoja, ka iepriekšējā gada budžets uzrāda krietnu atlikumu, jo ienākuši iepriekšējo gadu nenokārtotie draudzes dalībnieku maksājumi. Šī gada budžets sabalansēts 27.000 dol. apmērā.

Valdē bija jāpārvēl Golde, Bērziņš un Baumanis. Visus ievēļēja no jauna. Revīzijas komisijā bija jāpārvēl Krauklis un Lukstiņš, kuŗus arī ievēlēja no jauna, bet mirušā Roberta Gobas vietā ievēlēja Daumantu Vītolu.

● Vīru koris „Junda" 8. februāŗa mēģinājumā izraudzīja jaunu kasieri — Andreju Vītolu, jo līdzšinējais kasieris Dāvis Zušmanis pēc ilgu gadu darba atteicās no pienākuma.

Daumants Vītols

125 Broadview Ave.
Tel. 465-5225

Daugavas Vanagu nams
PIEDĀVĀ ZĀLI
DAŽĀDIEM SARIKOJUMIEM.
PIEPRASIET TELEFONISKI.
SVĒTDIENĀS DZĒRIENI TIKAI PIE MALTĪTĒM — $3.00

Daugavas Vanagu klubs
ATVĒRTS BIEDRIEM UN VIESIEM
no pirmdienas līdz ceturtdienai, iesk., no pl. 12 dienā - 12 naktī,
piektd., sestd. no pl. 12 dienā līdz 1 naktī,
svētdienās no pl. 12 dienā līdz 9 vakarā.

Town & Country Real Estate Ltd.
V. Palma - pārstāvis

41 Heatherote Ave., Willowdale Ave., Ont. M2L 1X9
Tel. 444 2447
Pērkot un pārdodot savu nekustamu īpašumu, zvaniet nesaistošai informācijai 444-2447. Mājas lielā izvēlē visā pilsētā. Palīdzam sagādāt obligācijas un iemaksas māju pirkšanai uz izdevīgiem noteikumiem.

Fotogrāfisks uzņēmums ar atzītu kvalitāti.

(416) 863-1166 BENJAMIN FILM LABORATORIES LTD. 247 Richmond St. E., Tor., Ont. M5A 1P2

We believe every picture counts

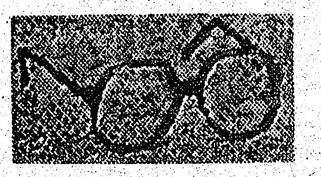

RATAS

— IGAUŅU OPTIĶIS

247 Danforth Avenue. Tel. 465-6251.
Gatavo brilles pēc receptēm.
Zeiss ● Rodemstock ● Crist Dior rāmji.
Specialitāte — dubultlēcu brilles ● Kontaktlēcas (soft).
Pulksteņi: Omega, Triosot, Bulova.
Latviešiem atlaide

Plašā izvēlē
latviska un moderna keramika, skulptūras, sienas segas
Pieņem pasūtinājumus brokastu un pusdienu traukiem (īpatnēji latviski medus dzelteni un zaļi)
ZIGFRĪDS JURŠEVSKIS — ZIGFRID POTERY
1425A Bloor St. W., Toronto M3P 3L6, tel. 536-8183.

Meklē īrēt māju,
mājas daļu vai dzīvokli 2 personām, var būt arī mēbelēts. Zvanīt 225-2106 vai šīs avīzes kantorim. Tel.: 466-1514.

Alcan Building Products Authorized Dealer ALCAN

Māju īpašnieki!

Ir trīs veidi, kā var ietaupīt ar ALCAN SIDING:
Sazinieties ar uzņēmuma īpašnieku—bez starpniekiem

1) **Ietaupa darbu un laiku**
2) **Instalācijas un apkures Izdevumus**
3) **Uzlabo izskatu un līdz ar to palielina mājas vērtību, ieskaitot ALCAN 20 gadu garantiju**

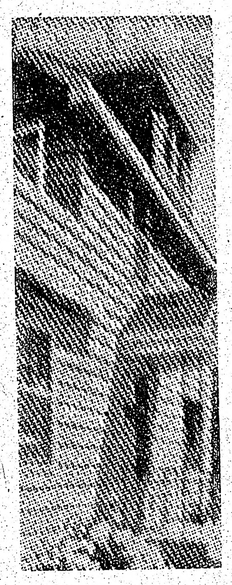

- LIETUS NOVADA CAURULES
- LOGUS
- DURVIS
- MARĶĪZES (Awnings)
- JUMTA PĀRKARES (Sofit and fascia)

CENTURY ALUMINUM INSTALLERS

534-2864 *Īpašnieks Artūrs Mīme*
2226 Dundas St. W., Toronto, M6R 1B3

Murray E. Newbigging
BĒRU MĀJA
Izjusti personīgi pakalpojumi
pastāvīga kapella.
M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director
733 Mount Pleasant Rd., pie Eglinton Ave.
Auto novietošana. Tel. 489-8811, 489-8002

OPTICAL STUDIO
R. Schmid, Optician
VĀCU OPTIĶIS
Speciālizējies kontaktlenžu nozarē. Lielā izvēlē eiropiešu acu rāmji.
1586 Bloor St. W., Toronto, vienu bloku no Latviešu kreditsab. Dundas . Bloor nodaļas. Tel. 535-6252.

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD.
467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4x 1K5. Tel 924-1408
Thomas L. Morrison — Funeral Director
RŪPĪGA UN SMALKJUTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU IZKĀRTOŠANA

R. S. KANE Ltd.
apbedīšanas birojs
4812 YONGE STREET
(Sheppard Avenue tuvumā)
Willowdale, Ont.
221-1159

HELLO WORLD Travel Ltd.
1943 Avenue Rd., Toronto, Ontario, Canada, M5M 3Z4
Tel: (416) 789-5304
Sīkāku informāciju un pakalpojumus ceļojumu saiedz biroja vadītāja INESE GRODNIS pa augšminēto tel.

LATVIEŠU NAMS
IZIRE TELPAS
KLĀJ
VIESĪBU
GALDUS
491 College St.
Tel. 922-2931

Labo visāda veida automašīnas
CRES MOTORS CUSTOM SERVICE
Latviešu uzņēmums, Īpašnieks S. MIĶELSONS
253 Merton Str. (starp Yonge un Mt. Pleasant)
Tel. 485-5537
Sestdienās strādā līdz pl. 12.00

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

BALTIC MOVERS
TĀLR. 534-1603, Toronto

M. LUNSKY, O.D., M.Sc.
LOUIS LUNSKY, R.O.
OPTIĶI
Iepriekš pieteikšanās
Tālr. 921-3824
470 College St. (Pie Bathurst)
Toronto M5G 1A5

Andrejs M. Stikuts
B.A., LL.B.
ADVOKATS
17 Queen St. E., #701, Toronto, Ont. M5C 1P9. Tel. 364-6070

RELIĢISKĀ DZĪVE

Dr. E. Baštiks

Bailes

Pārdomām izvēlēsimies Dieva vārdu no Mateja ev. 14:27: Bet Jēzus tūdaļ viņus uzrunāja un sacīja: ‚Turiet drošu prātu, es tas esmu! Nebīstaties!"

Mēs visi zinām, ko nozīmē bailes. Tās ir viena no pamatjūtām, un tās pavada mūs visu dzīvi, no šūpuļa līdz kapam. Mēs ejam pie ārsta, jo mums ir bailes no ļaunas un nedziedināmas slimības. Mēs braucam uzmanīgi ar automašīnu, jo baidāmies no katastrofas. Mēs baidāmies no ciešanām, kādēļ cenšamies no tām izvairīties. Mums ir arī bailes no pārdabīgiem notikumiem un spēkiem kā būtnēm no pasaules telpas. Mēs baidāmies, ka šīs būtnes varētu mums uzbrukt vai apdraudēt mūsu zemes drošību. Dažreiz bailes pārņem veselu cilvēku grupu, un izceļas pānika. Ļaudis skrien uz visām pusēm un nespēj aptvert, ko darīt. Mēs varam iedomāties pāniku uz grimstoša kuģa, kas padots viļņu varai; visiem kuģis jāatstāj, bet glābšanas laivu nav pietiekošā skaitā.

Kad rodas lielas bailes? Lielas bailes rodas, kad mūsu drošība un dzīvība ir apdraudzēta un nav vairs cerību.

Aplūkosim kristīga cilvēka izjūtas baiļu laikā un kā Kristus mums palīdz pārvarēt bailes un iegūt dvēseles mieru. Mācekļi atradās laivā uz jūras un viņu dzīvības bija apdraudētas, kad viņi dzirdēja Kristus vārdus: „Es tas esmu, nebīstaties!" Kāpēc mācekļi bija uz jūras bez sava Kunga? Īsi pirms šī piedzīvojuma Jēzus bija paēdinājis 5000 cilvēku. Bija noticis brīnums: Jēzus bija parādījis brīnumu, ko ar prātu nevarēja saprast. Mācekļi bija redzējuši šo brīnumu, jo Jēzus viņiem lika maizi izdalīt, un patiesi maizes pietika, lai paēdinātu visus, kas bija sanākuši, lai klausītos Jēzu.

Kad ļaudis, kas piedzīvoja šo brīnumu, sāka aptvert, ka Jēzus spēj dot maizi, kad maizes nav, viņi sajūsmā gribēja Jēzu celt par ķēniņu. Bet Jēzus aiziet no viņu vidus, jo Viņš nav nācis pasaulē, lai valdītu kā ķēniņš. Viņam ir cits uzdevums, ko ļaudis vēl nespēj saprast. Jēzus saka saviem mācekļiem, lai viņi pārceļas uz otru krastu pāri Getzemenes ezeram jeb Genecaretes jūrai. Tuvojas vakars, mācekļi iras pāri uz otru krastu, bet Jēzus aiziet vientulībā Dievu lūgt. Tad notiek kaut kas negaidīts: jūrā saceļas vētra, un viļņi sāk laivu mētāt. Tas notiek, kad mācekļi atrodas jūras vidū — apmēram 3—4 km no krasta. Mācekļi ir piedzīvojuši zvejnieki, kam jūra nav sveša; viņi zina, ka jūras baigās mazā laiviņā var iet bojā, un viņu meistars, uz kā viņi bija varējuši paļauties, nav pie viņiem. Vētra pieņemas, un lielie viļņi sāk laivu apdraudēt. Tad piepeši un negaidot notiek kaut kas pārdabisks: mācekļi redz, ka pāri viļņiem tuvojas kāds tēls, ko viņi nepazīst. Viņi aiz bailēm sāk brēkt, jo domā, ka tas ir spoks — parādība. Bet tad atskan Jēzus balss: „Turiet drošu prātu, es tas esmu! Nebīstaties!"

Mēģināsim saprast Jēzus vārdus. Vispirms: „Turiet drošu prātu!" Citiem vārdiem: „Nezaudējiet drosmi!" Kas tas par lielu mierinājumu uztraukuma brīdī. Baiļu un uztraukuma laikos cilvēks zaudē drosmi un nezina, ko darīt. Cilvēki meklē to sabiedrību, pie kuras viņi pieder, un prasa padomu. Baiļu brīžos stipras ģimenes saites un draudzība ir ļoti svarīgas. Atminēsimies laiku, kad atstājām mūsu dzimteni. Tai laikā cilvēki skrēja pa ielām un no mājas uz māju jautādami, ko darīs viņu draugi. Ir labi, ja tādos briesmu brīžos rodas cilvēki, kam var uzticēties un kas ir spējīgi citus vadīt. Tāds palīgs baiļu laikos ir mūsu draudze un mūsu sabiedrība.

Kas jādara, ja mums draud briesmas? Vispirms jākonstatē, kas ir briesmu iemesls. Tad, mēģinot izvairīties no pānikas, briesmas jāpārvar. Lielu mierinājumu uztraukuma brīžos dod mūzika un dziesma. Mēs esam dziedātāju tauta. Kur latvieši sanāk kopā, tur atskan dziesmas Arī mūsu draudzes, kas sāka darboties pirms 120 gadiem Latvijā, savu gaitu iesāka ar dziesmām. Tās bija vienkāršas evaņģeliju vēstošas dziesmas, ko ļaudis dziedāja pie darba ejot un vakarā pēc dienas darbiem. Dziesma nes vēsti cilvēkiem — tautai. Nesen saņēmu no Latvijas vēstuli, kuŗā bija rakstīts, ka kādos svētkos sanākušas ap 50 vīru balsis, no Grobiņas, Priekules un Liepājas. Šis vīru koris dziedājis V. Baštika dziesmu — Lūgšanas Dārzs. Tā ir mūsu vienības apliecība, kas izteikta dziesmā: „Tā Kunga draudzes vienība mūs augsti aplaimo . . . Ak, brāļi, kopsim saiti šo, tā mūsu pilnība, kaut tālu šķirtiem jādzīvo, mums paliek vienība." Labi pieminēt arī Apustuļu darbos aprakstīto notikumu, kad Pāvils un Sīla ir cietumā ieslēgti važās. Un ko viņi dara? Viņi dzied Dievam slavas dziesmas. Viņiem nākošā dienā draud tiesa. Viņi apvainoti nemiera celsanā, bet viņi dzied.

Jēzus saka: „Es tas esmu."

Pārdomāsim, ko nozīmē šie vārdi mācekļiem, kas bija izbijušies un domāja, ka viņiem jāiet bojā. Šie vārdi liecināja, ka Jēzus pats ir pie viņiem. Viņš pats, kas bija Dieva mīlestības iemiesojums, kas varēja darīt brīnumus un kas viņiem gāja līdz, tos vadīdams un sargādams. Stāsta, ka šie Jēzus vārdi bijuši ieprieca un stiprinājums pirmiem kristiešiem vajāšanās un ciešanās. jo šie vārdi nozīmē tā klātbūtni, kas teica: „Man ir dota visa vara debesīs un virs zemes", „Es esmu pie jums ik dienas līdz pasaules galam." Kaut arī šie vārdi bija teikti mācekļiem baiļu brīdī, tomēr šiem Jēzus vārdiem ir mūžības nozīme, jo mēs ticam, ka Viņam ir visa vara debesīs un virs zemes. Jēzus bija Dieva mīlestības vēstnesis un tās iemiesojums, jo mēs zinām: „Tik ļoti Dievs pasauli mīlējis, ka viņš devis savu vienpiedzimušo dēlu, lai ikviens, kas viņam tic, nepazustu. bet dabūtu mūžīgo dzīvību." (Jāņa 3:16). Redzam, ka šiem vārdiem piemīt vēl jauna nozīme: Dieva mīlestība ir pie mums mūsu baiļu brīžos, kaut arī mēs to neprotam. Mēs varbūt bailēs brēcam kā mācekļi, bet pāri viļņiem skan Viņa balss: „Es -esmu pie jums." Jautāsim, vai mēs pazīstam Jēzu kā tādu, kas ir pie mums mūsu bēdās un ciešanās? Vai varam sadzirdēt viņa balsi, kas saka šos mierinošos vārdus? Varbūt mēs atbildam līdz ar Pēteri, kas teica: „Kungs, ja Tu tas esi, tad liec man nākt pie tevis pa ūdens virsu." Bet kad Pēteris ierauga lielos viļņus un vētru, viņš grimst. Jēzus viņu satver un teic: „Mazticīgais. kāpēc tu šaubījies?" Patiesi, vētrās un viļņos ir dažreiz grūti redzēt Dieva vareno roku vai izjust Dieva mīlestību. Tā, liekas, paslēpusies kaut kur tālu no mums, un mēs it kā velti lūdzam pēc palīdzības.

Nebīstaties!

Vai jūsu mājās ir

JĒZUS NĀCARIETIS

Grāmata par Jēzus dzīvi, $12.00. Pasūtināma pie Janīnas Babres, P.O. Box 633, Arlington Heigts, Ill. 60006.

BAZNĪCAS ZIŅAS

TORONTO

SV. JĀŅA DRAUDZE

Māc. I. Gaide, 12 Worthington Cr., Toronto, Ont. M4V 1J6, tālr. 765-5525. Sv. Jāņa draudze. tālrunis 921-3327, 200 Balmoral Ave.

Māc. I. Gaides runas stundas kancelejā: otrdienās un ceturtdienās no pl. 10 — 12.30 un trešdienās no pl. 18 — 20. Citā laikā pēc vienošanās.

SV. ANDREJA DRAUDZE

Māc. J. Cālītis, Sv. Andreja draudze, tālr. 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto, Ont. Tālr. mājā 482-8403, 8 Rolland Rd., Toronto, Ontario M4G 1V5.

Māc. J. Cālīša jaunais runas stundu laiks kancelejā: trešdienās un ceturtdienās no pl. 10 — 12 un trešdienās no pl. 18 — 20. Citā laikā iepriekš sazinoties.

22. februārī plkst. 11 dievkalpojums ar dievgaldu. Pēc dievkalpojuma draudzes gada sapulce.

1. martā plkst. 13 dievkalpojums angļu valodā. Plkst. 15 dievkalpojums. Jaunāko jaun. grupas sanāksme. Pēc dievkalpojuma gadskārtējais draudzes bazārs.

8. martā plkst. 11 dievkalpojums, sprediķos māc. Ž. Krist. bergs no Ņubraunsvikas. „Pusdienas un pārrunas" jauniešiem.

8. — 11. martam katru vakaru Sv. Andreja baznīcā māc. Ž. Kristberga evaņģ. — referāti garīgai augšanai un celsmei.

AUSTRUMU DRAUDZE

Māc. A. Briedis, 44 Marylin Cr., Toronto, Ont. M4B 3C6, tel. 757-2739. Toronto Austrumu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā 361 Danforth Avenue.

22. februārī plkst. 13.30 dievkalpojums Grace United baznīcā Bramptonā.

BAPTISTU DRAUDZE

Māc. A. Arājs, 9 Kingsbridge Court, Apt. 402, Willowdale, Ont. M2R 1L6; tālr. 638-3822. Toronto latviešu baptistu draudzes sanāksmes Walmer Rd. baptistu dr. dievnamā.

22. februārī pl. 15 dievkalpojums ar jaunatnes priekšnesumiem. Pēc dievkalpojuma draudzes gada sapulce.

„BRĪTIŅŠ AR DIEVU"

radio raidījums

nepārtraukti
25. gada gājumā
katru svētdienas rītu no
pl. 9 — 9.30
Vilnis 1270 AM

No Niagaras WHLD raidītāja
Vadītājs A. Laksmanis
106 Dorset Rd. Scarboro,
Ont., tālr. 261-4218
Latviešu misijas

Prāvests Dr. B. Kokins, 100 Sunnyside Ave., M6R 2N8, tālr. 533-9456. Toronto katoļu vienības dievkalpojumi notiek Kristus Augšāmcelšanās (lietuviešu) baznīcā, 1021 College Str. Dievkalpojumi katra mēneša otrā svētdienā, pulksten 13.00.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu ev. lut. Kristus draudze — 18 Victoria Ave. South. Māc. K. Kuškēvics, 55 East 44th St., Hamilton, Ont. L8T 3G6, tālr. 385-9838.

Māc. K. Kuškēvica runas stundas baznīcas telpās ceturtdienās no pl. 19.30 — 21.30. Tālr. 527-5810. Ieeja birojā no baznīcas aizmugures.

22. februārī pl. 16 draudzes dievkalpojums. Pl. 17 draudzes vakars.

BAFALO

Māc. Artūrs Drūmiņš, P.O. Box 655 Port Colbourne, Ont. L3K 5X8 Tālr. (416) 834-6031 North Park Lut. baznīcā Starin un Vingate, Buffalo, N.Y.

8. martā pl. 12.30 dievkalpojums baznīcā. Pēc dievkalpojuma draudzes sapulce un amatpersonu vēlēšanas.

MONTREALA

Prāv. A. Voitkus 3438 Rosedale Ave., Montreal H4B 2G6 P.Q. Tel. 489-3224. Montrealas latv. ev. lut. Trīsvienības dr., Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marceli Ave.

22. februārī plkst. 13.30 dievkalpojums.

1. martā plkst. 13.30 dievkalpojums.

8. martā (Ciešanu laika sākumā) dievkalpojums plkst. 13.30 p.p.

15. martā pl. 13.30 Lielās Lūdzamas dienas dievkalpojums.

OTAVAS
MIERA DRAUDZE

Māc. E. Lange, 364 Pleasant Pk. Rd, tel. 733-3906. Otavas latv. ev. lut. Miera draudze Sv. Pēteŗa lut. baznīcā, 400 Sparks ielā.

PRIEKAVĒSTS

Kristīgo latviešu
radio raidījums
katru svētdienu pl. 2.45 pēcp.
no Niagaras WHLD raidītāja
Vilnis 1270 AM

Vadītājs Dāvids Miķelsons,
60 Stevenson Rd., Rexdale
Ont. tālr. 749-0832

KLAUSAITIES GARĪGOS RAIDĪJUMUS

Global TV 6. un 22. stac.
100 Huntley St., Toronto,
no pārmd. — pieksd. pl. 9.30
no rīta sestd. pl. 10 no rīta
Bafalo TV stac. 29, 700 Club,
ik dienas pl. 11.30 no rīta un
pl 9.30 vakaros.
Radio FM CBN 100.1
24 stundas. Tel. 839-3126

Ak mosties, mosties, mana tauta,
Pie malas savus elkus liec!
Laiks uzklausīties Kristus balsi,
Nost to, kas tavu prātu jauc!
Bezmaksas kristīgu literatūru un kasetes ar garīgu dziesmu ierakstiem jūs varat saņemt, rakstot māc. J. Šmitam, Box 465, Surrey B.C. V3T 5B7.

ALSCO - RUSSELL
Aluminum Company

ALCAN

IERĪKO UN LABO

- Alumīnija māju sienas un jumtu pārkares (soffits)
- Ūdens noteku caurules ar nerēzamiem savienojumiem 5" dimensijā
- Durvju un logu neļķes un slēģus
- Dubultdurvis (storm doors) un logus
- Apmaļus logus.

Licencētu amatnieku speciālistu kvalificēts darbs.
Bezmaksas darba novērtējumi katrā laikā.
Pakalpojam īpašniekam tieši — bez starpniekiem.

BBB BETTER BUSINESS BUREAU MEMBER

Telefoni (416) 274-1589 vai
(416) 861-1087.

Īpašnieki: Andris Namgauds
Tom Russell

SAIŅI UZ BALTIJAS VALSTĪM
un P.S.R.S.

Mēs pārsūtām apdrošinātus drēbju un apavu sainīšus līdz 19⅔ mārc. netto

LIELA MANTU IZVĒLE MŪSU VEIKALĀ

Biroja laiks — pirmd., otrd., ceturtdien un piektdien no pl. 9.00 — 17.00.
Piektdienās vēlākā laikā — iepriekš sazinoties pa telefonu
Sestdienās no pl. 9.00 — 16.30 trešdienās birojs slēgts

Baltic Exporting Co.

482 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2N5

Tālr. 531-3098

A. Eglītis — TV RENTALS

1708 Queen St. W., Toronto M1R 1B3

Tel. 537-1401

PAVASARA
delikatesu veikals un maiznīca
361 Roncesvalles Ave. Tel. 531-7353
Piedāvā latviešiem no pašu ceptuves pazīstamas šķirnes kūkas, maizes un dažāda veida cepumus.

ERGĻU LIGZDAS
MEDUS

30 Dawson St.
Toronto, Ont.
Telefons 534-0563
S. Vasarājs

†

No mums šķīries pēc ilgākas slimošanas mūsu mīļais

Pēteris Klāva dēls Pulkis

dzimis 1896. gada 17. jūnijā Liepājā,
miris 1981. gada 20. janvārī Toronto.

Mīlestībā klusi
Par tevi asras birst . . .

Skumst

SIEVA ZELMA, MEITAS ELZA UN NATĀLIJA
TORONTO, BRĀLIS ŅUJORKĀ, MAZDĒLS UN
MAZMAZBĒRNI AUSTRĀLIJĀ UN RADI LATVIJĀ.

†

No šīs zemes gaitām šķīries

Kārlis Ķikurs

† 1980. gada 29. novembrī Bauskā.

Zemes klēpī guldīts 1980. gada 6. decembrī
Stelpes Steņģu kapos.

Ņem mani, Tēvu zeme,
Tavs esmu viss.

Sirsnībā un draudzībā piemin

SENO DIENU DRAUGS OSVALDS KĻAVEŅIEKS,
MEITA GUNTA, DĒLS KĀRLIS UN
MĀSA EMĪLIJA AR ĢIMENĒM DZIMTENĒ

†

Emma Straumite

dzimusi 1888. gada 4. februārī,
mirusi 1981. gada 30. janvārī.

Sv. Andreja ev. lut. dr. Palīdzības fonds

†

Richards Kronbergs

dzimis 1897. gada 24. septembrī Latvijā,
miris 1981. gada 20. janvārī Toronto

Sv. Andreja ev. lut. dr. Palīdzības fonds

Latviešu aģentūras ir pelnījušas jūsu atbalstu, jo tikai latviešu aģentūras atbalsta latviešu sabiedrisko pasākumus.

Vald. Bebris
Beaverbrook Insurance & Real Estate Ltd.
1682A Victoria Park Ave., Scarborough
759-0266; 759-2771

Arnolds Bērziņš
Berzins Realty Ltd.
72 Northdale Rd. Willowdale, Ont. M2L 2M1
445-5325

Ilmārs Jankovskis
Skyline Real Estate Ltd.
2100 Dundas St. West, Toronto
533-8553

Jūsu apdrošināšanas lietas būs labi un ērti nokārtotas ar šo latviešu aģentūru palīdzību — Zvaniet pēc izvēles.

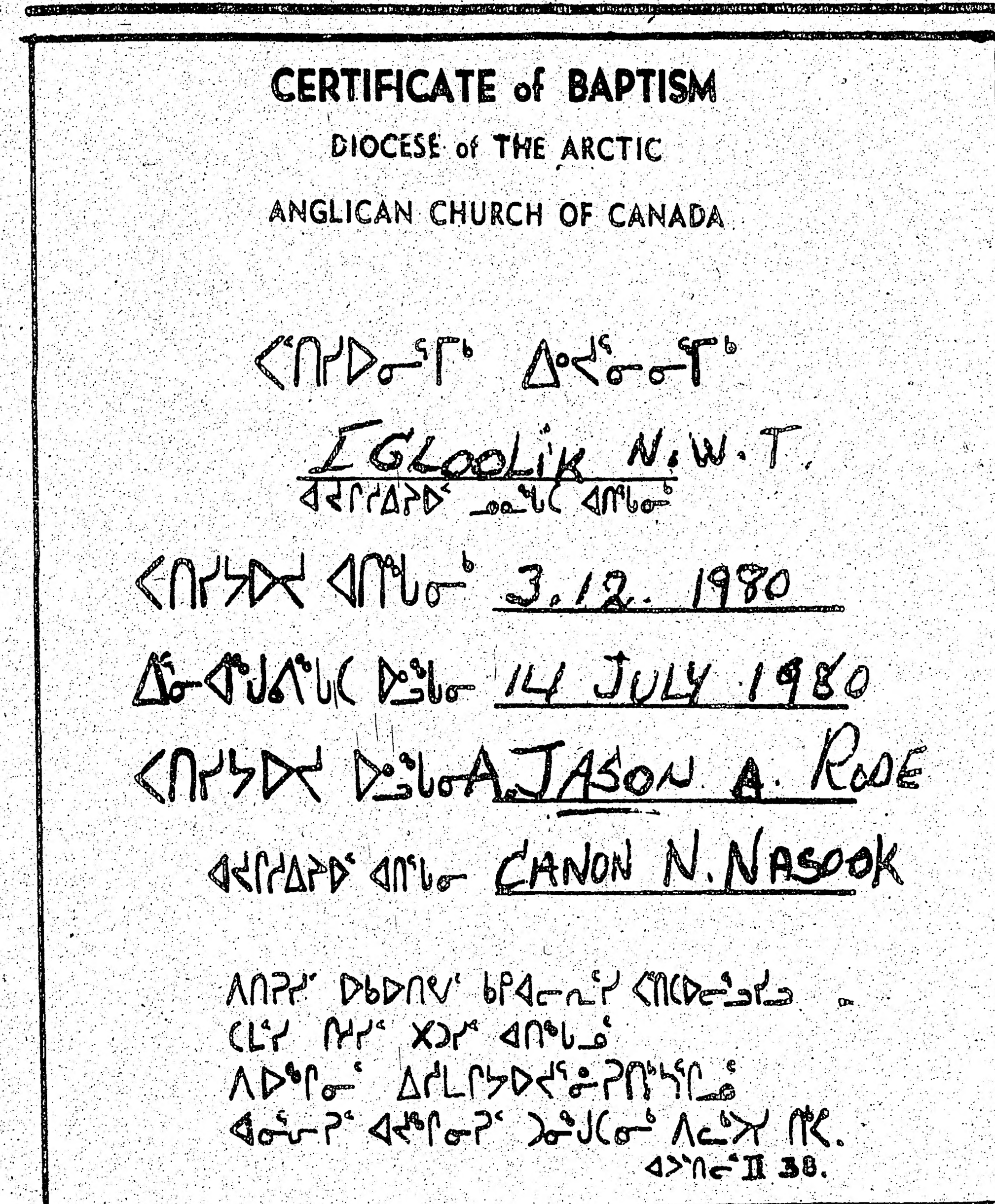
CERTIFICATE of BAPTISM
DIOCESE of THE ARCTIC
ANGLICAN CHURCH OF CANADA

IGLOOLIK N.W.T.
3.12. 1980
14 JULY 1980
JASON A. RODE
CANON N. NASOOK

Aleksandra Rodes kristāmzīme.

Dr. Andŗa Rodes un Dorisas Flodingas dēls Aleksandrs Džesons kristīts 1980. g. 14. jūlijā Kanadas Ziemeļrietumu Territorijas Iglulikas salā. Viņu kristījis turienes eskimu tautības anglikāņu mācītājs N. Naskuks. Arī krusttēvs ir bijis eskims.

Tā nu Aleksandrs Džesons Rode ir pirmais baltās rases bērns, ko kristījis šajā apgabalā eskimu mācītājs.

Tēvs Andris Rode tur jau vairākus gadus darbojas par zinātnieku, vadot Austrumarktikas laborātoriju pētniecības darbus visā Ziemeļrietumu Territorijā, ar galveno bazi Iglulikā. Andŗa dzīvesbiedre ir zviedriete.

Mazais Aleksandrs ir gleznotājas Valijas Mērnieces mazdēls.

G. I.

Bargi sodīts igauņu nacionālists

Padomju vara Tallinā nežēlīgi izrēķinājusies ar igauņu brīvības cīnītāju 46. g.v. biologu Martu Niklus. Pēc apsūdzības okupētās Igaunijas augstākā tiesa piespriedusi augstāko soda mēru: 10 gadus spaida darbus ar sekojošu piecgadīgu izsūtījumu. Niklus jau no 1959. g. līdz 1966. gadam atradās padomju soda nometnēs un ir viens no 45 baltiešu memoranda parakstītājiem sakarā ar pieprasījumu atsaukt Staļina—Hitlera paktu.

Tiesa Tallinā kā galvenos lieciniekus pret Niklus bija pieaicinājusi divus kriminālnoziedzniekus un vienu čekas ziņotāju un inkriminējā Martam Niklus „pretpadomju aģitāciju". Prāvā ar 2 gadiem ieslodzījumā nosodīja arī pazīstamo igauņu cilvēka tiesību aizstāvi zinātnieku Juri Kuku, atzīstot to par vainīgu „nepatiesu ziņu izplatīšanā par polītisko un sociālo sistēmu Padomju savienībā". Abi igauņi bija apcietināti jau kopš pagājušā gada, un padomju vara mēģināja tos ievietot psīchiatriskās klīnikās, bet neatrada ārstus, kas būtu ar mieru izrakstīt sagudrotas liecības. Protestējot pret necilvēcīgo apiešanos Tallinas cietumā, Niklus un Kuks jau vairākus mēnešus pieteikuši bada streiku, un viņu veselības stāvoklis pašlaik ir ļoti kritisks.

Tuvākā laikā paredzamas vēl citas prāvas pret apcietinātiem igauņu nacionālistiem Veljo Kalepu, Titu Madisonu, Allanu Sepu un Viktoru Nitso. Pratināšanas un kratīšanas čeka izdara arī sakarā ar 40 igauņu intellektuāļu atklāto protesta vēstuli, kurā tie vēršas pret pag. gada oktobŗa skolēnu demonstrāciju dalībnieku vajāšanu un pret pārkrievināšanu Igaunijā. Pazīstamākie šīs vēstules parakstītāji, kas adresēta dažādām padomju avīzēm, ir dzejnieks Jans Kaplinskis, zinātnieks Marju Lauristins un aktieris Peters Tulviste.

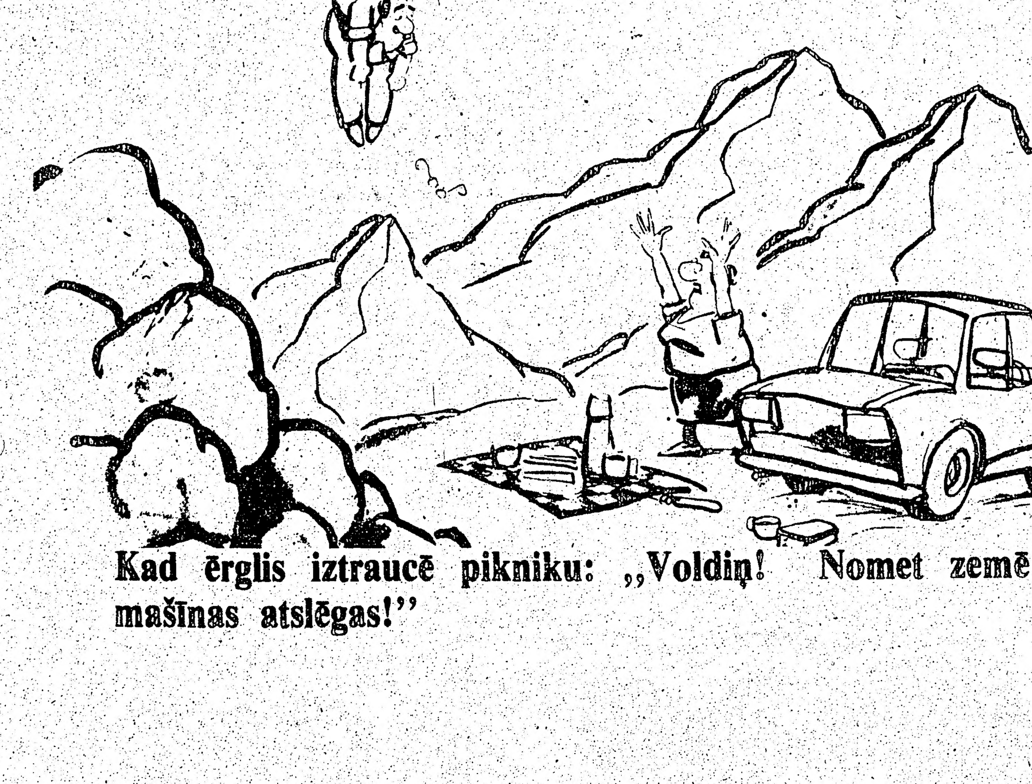

Kad ērglis iztraucē pikniku: „Voldiņ! Nomet zemē mašīnas atslēgas!"

A. Sedasdēls

ES ATCEROS...

(turpinājums)

Atzinos: es jau biju to darījis. Taču bez panākumiem. Kamdēļ — to, man par lielu pārsteigumu, zināja arī Kūns. Viņš veica pasūtinājuma darbus pilsētas būvēm un zināja visus darba piedāvātājus. Par manu neveiksmi viņš gluži atklāti pateica: nu, tur jau tas sāncensis pārbaudījuma priekšvakarā kaut kādā ceļā dabūjis ieskatam tos viens simts piecdesmit jautājumus un tā varējis visu jau iepriekš labi sagatavot.

Es Kūnam ticēju. Kas gan sacensībās nav iespējams, ja tajās piedalās iedzimtenis un bēglis no citas zemes, kaut arī tas šurp devies, lai iekārtotos darbam un dzīvei citādos apstākļos?

Bet dažkārt neveiksmei sava sudraba maliņa: tā uzrauš kādu citu, varbūt pat laimīgāku iespēju.

Kādā dienā saņēmu svešas rokas rakstītu vēstuli — ar Dr. Viljama parakstu. Pēc vēstules satura varēja spriest, ka viņš mani atradis ar parku pārvaldes starpniecību, kas mani ietilpinājusi darba meklētāju sarakstos. Mums ir plašs un viens no skaistākiem golfa laukumiem valstī, apdēstīts dažādām koku sugām un krāšņuma krūmiem. Domāju, ka jūs mums varētu noderēt — turpināja Dr. Viljams savā vēstulē. Tas beigu vārdā bija skaidri pateikts vēlējums — ierasties pie viņa uz pārrunām.

Sirms, nosvērts vīrs astoņdesmitajos mani laipni iztaujāja. Viņa otrā mīlestība esot daba ar savu veselīgo un dzīvo skaistumu.

Pilsētas ārmalā pletās ar trīsdesmit sešām slaidām mauŗa svītrām iekārtota golfa spēļu platība, ko iejoza koku un krūmu rindas. Izrādījās, ka ik koks un krāšņumu uzbūrējs krūms šai ozolu pakalnē, kā sauca spēļu platību, bija Viljama izraudzīts un noteikts. Un to viņš bija veicis ne tikai lielā mīlestībā pret dzīvo dabu, bet arī ar izteiktu gaumes sajūtu un labā architekta vēzienu.

Bet tur bija arī kaut kas vairāk. Viņa ierosmē bija daudzi ozoli, dēstīti ievērojamu vīru piemiņai. Tur bija Maršals, Makarturs, Eizenhauers, Patons un daudzi citi. Vai viņi bija arī golfa entuziasti — nezinu. Bet mazas vaŗa un sudraba plāksnītes pieplaka koku augumiem, lai skatītājiem atgādinātu vīrus ar cieņu un nopelniem.

Viljamam radās iespaids, ka esmu jau sevī izlēmis pieņemt piedāvājumu, tādēļ viņš turpināja plašāk par savu mūža darbu Ozolu pakalnē. Izrādās, ka Viljamam pašam maza koku audzētava, kur viņš no sēklām izdiedzēja ozola dēstus un jau paaugušos pārveda iedēstīšanai golfa laukumu malās, tā apjožot zaļos zāļu paklājus ar dzīvu un ziedošu skaistumu, kas brīnišķīgi mainījās gada laiku secībā.

Viljams aicināja izbraucienam, pa ceļam skaidrojot darāmo, pienākumus un prasības. Ceļš bija īss, un drīz vien ieripojām gluži citā pasaulē — ar rasu zālē, slaidiem zālāja paklājiem un smuidru ozolu rindām, kam pa vidu slējās daža vīksna, sudrabegle vai agrīnais rudens vēstnesis pīlādzis. Putni vīteroja gaisā vai skraidīja pa zaļajiem paklājiem, spārnus priecīgi cilādami un iedziedoties.

(turpinājums sekos)

DŪNU SEGAS

Pērciet tieši no rūpnīcas dūnu segas, gultas, spilvenus un palagus. Spilvenu pārvalki. Labo, pārveido, gatavo pēc mēra.

MASTER DOWN PRODUCTS

4544 Dufferin St., Unit 25, Downsview, Ont.
(dienvidos no Finch). Tel. (416) 638-2255.

Latviešu sporta apvienības Kanadā kongress Toronto

Kanadas latviešu sporta darbinieku un sportistu kongresā 31. janvārī Toronto latviešu centrā par vadītāju ievēlēja LSAK valdes priekšsēdi Jāni Vilmani, sekretāriem Gunāru Gubiņu un Žani Zentiņu. Kongresā piedalījās Toronto JKS ar 8, DV ar 8, Hamiltonas Sparta ar 2 un Golfa klubs ar 4 mandātiem. Nebija pārstāvēta Montreala, Otava, Vieglatlētu un šaušanas nozare.

Kongress noritēja labā saskaņā, visu uzmanību veltījot svarīgākiem latviešu sporta dzīves jautājumiem.

J. Vilmanis, atklājot kongresu, izteica prieku, ka LSAK valdes darbs rit mērķtiecīgi un sadarbība ar visiem valdes locekļiem ir laba.

Revīzijas komisijas priekšsēdis Rūdis Kadiķis ziņoja, ka īsajā darbības posmā valde apliecinājusi labu darba gribu. Darbība, ieskaitot finances, kārtota ar profesionālu veiksmi.

Sporta kopu un nozaŗu ziņojumi rādīja, ka latviešu sporta dzīve paplašinājusies. Jaunatnes basketbols pašreiz ir bēdīgā stāvoklī, un šajā nozarē nepieciešama sporta kopu mērķtiecīga darbība, lai visdrīzākā laikā mums būtu jaunatnes basketbola vienības.

Īpaša vērība tika veltīta jautājumiem par ciešāku sadarbību ar ASV latviešu sporta vadību.

Plašākas debates izraisīja jautājums, vai nozarēm, kas pastāv pie LSAK, būtu jādod mandātu tiesības. Vairākums domāja, ka arī nozarēm jādod šīs tiesības. Pārrunājot sveštautiešu iesaistīšanu latviešu sacīkstēs, valdīja agrākais uzskats, ka tiem jābūt kaut kādā radniecībā ar latviešiem — jaukto laulību piederīgiem vai jaukto laulību bērniem.

LSAK reģistrācijas maksas atstāja līdzšinējās — senioriem $2.00, jaunatnei $1.00.

LSAK dibināšanas 30 gadus atzīmēs ar plašāka rakstura sporta sacīkstēm un balli Latviešu centrā rudens posmā.

A. Tīcmanis ziņoja par vecvieglatlētu pasaules meistarsacīkstēm, kur viņš guvis teicamus panākumus, izcīnot 1 zelta, 4 sudraba un 3 bronzas medaļas, Arvīds Zaķis 1 bronzas, bet Velta Viškere palika savā disciplīnā 5. vietā.

Kongress vienprātīgi nolēma uzņemt LSAK goda biedru skaitā Jāni Ādmini, bijušo ilggadējo LSAK valdes priekšsēdi.

Kongress ar klusuma brīdi pieminēja veļu valstī aizgājušos: Arnoldu Grīnbergu, R. Kadiķa sirmo tēvu, kas nesen miris Latvijā, Liepājā, un Eriku Bušu.

Ž. Zentiņš

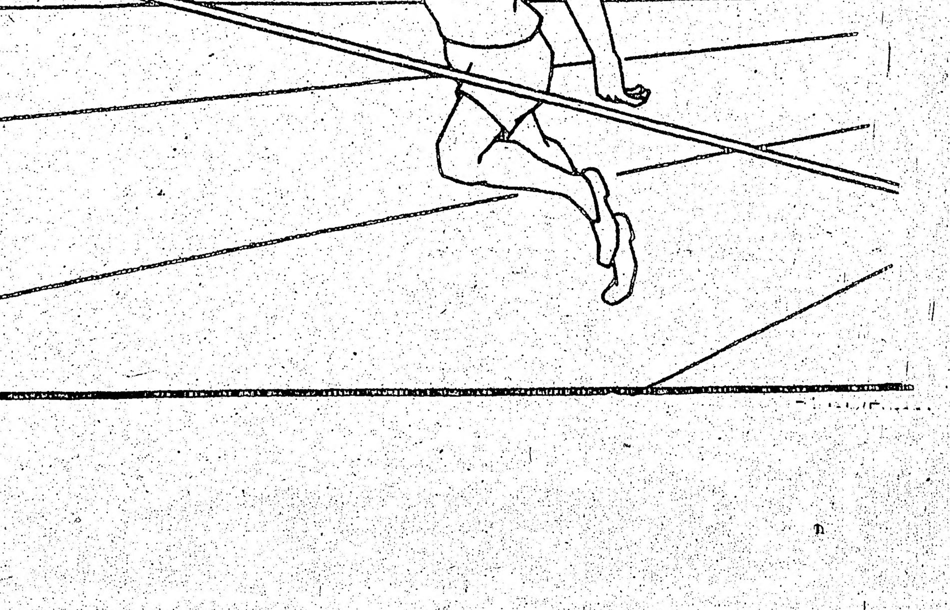

Viktors Kalniņš

NEREDZAMĀ FRONTE

PAR PRETESTĪBAS KUSTĪBU LATVIJĀ UN TĀS ATTIECĪBĀM AR CITU TAUTU OPOZICIJU PADOMJU SAVIENĪBĀ

Liekas, latvieši brīvajā pasaulē sevišķi netic nopietnai opozicijai okupētajā Latvijā. Agrāk tās neticības bijis vairāk, tagad tā ir mazinājusies. bet ticība čekas visvarenībai daudziem traucē pareizi novērtēt dažāda veida opozicionārās izpausmes dzimtenē.

Pret okupantu varu, pret padomju režīmu un tā latviešu kalpiem cīņa nekad nav rimusi, un to labi apzinās komūnistu varas vīri. Viens no Maskavas čekistiem man teica: ,,Baltijas telpu nevar uzskatīt par īsti padomju, kamēr šeit dzīvo cilvēki, kas apzinās sevi par latviešiem, igauņiem, lietuviešiem.''

Pirmajos pēckara gados Latvija bija bruņotas cīņas lauks. Priekš Baltijas karš vēl nebija beidzies. Partizānu jeb, kā tos Latvijā bieži sauc, mežabrāļu pretestība bija tik nikna, ka okupantiem nepietika ar čekistu un milicijas pašu spēkiem, arī tā saucamajiem iznīcinātāju bataljoniem, bet itin bieži kaujā bija jāsūta regulārās armijas prāvas vienības. Ir zināms gadījums, ka pret partizāniem pat lietoja aviāciju — bumbvedējus. Tas notika Dienvidkurzemes mežos, kad kājnieku vienības un artilerija nevarēja ,,izkūpināt'' no bunkuriem tur palikušos partizānus (to bija 25 cilvēki), kad nodaļas prāvāka daļa aizgāja akcijā. Partizāni atbildēja ar mīnmetēju uguni. Krievu zaudējumi bija tik smagi, ka saniknotie zaldāti gribēja saplosīt gabalos gūstā kritušos 7 dzīvus palikušos nacionālistus, kuŗi bija pusnemaņā, jo bunkuŗos bija sakrājusies gāze no mīnmetēju nepārtrauktas šaušanas. Čekistiem, kam partizāni bija vajadzīgi dzīvi, bija jāizveido dubultā ķēde, lai nosargātu gūstekņus. Viens šīs varonīgās kaujas dalībnieks vēl tagad ir dzīvs. Viņa vārds ir Modris Zichmanis, un pēc sešpadsmit cietumos un soda nometnēs pavadītiem gadiem viņam palaimējās atgriezties dzimtajā Liepājā.

Par gandrīz leģendāru personu kļuva Pauls Joksts. Viņa vienībai 1947. g. izdevās ielauzties pat Bauskā. Baušķenieki un pilsētas viesi vienā no Bauskas ielām pašreiz var ieraudzīt pat memoriālo plāksni par godu šim notikumam. Plāksne veltīta ,,varonīgo čekistu piemiņai, kas krituši kaujā ar bandītiem''. (Par bandītiem partizānus oficiāli dēvē padomju propaganda). Paulam Jokstam izdevās kādu laiku pašam legālizēties un legālizēt daļu no savas nodaļas puišiem. Strādājot kādā artelī, Joksta nodaļas mežabrāļi (tagad viņus būtu pareizāk dēvēt par pilsētas partizāniem) ar oficiālām komandējuma apliecībām braukāja pat uz Igauniju, lai kopā ar igauņu nacionālistiem piedalītos kopējās akcijās. Tajos gados kopējai darbībai ar igauņu un lietuviešu partizāniem tomēr visā visumā bija gadījuma raksturs. (Varbūt regulārāka tā bija Latgalē). Iespējams, ka to lielā mērā traucēja vienotas vadības trūkums Latvijā un Igaunijā. (Lietuvā bija izveidots centrālais stābs, bet visa valsts sadalīta 8 apriņķos ar vietējiem stābiem priekšgalā). Lielu mežu trūkums traucēja izveidot lielākas vienības. Lielākajā man zināmā vienībā bija apmēram nedaudz vairāk par simts vīriem. To komandēja Ēvalds Pakulis, un tā operēja Dundagas mežos.

Neskatoties uz to, ka bijušie partizāni, kas palika dzīvi, varēja pastāstīt un daudziem no jaunākās paaudzes pastāstīja par savām cīņām, visā pilnībā aprakstīt latviešu bruņotu pretestību izdosies tikai tam vēsturniekam, kas tiks klāt čekas archīvam.

Milzīgās 1949. g. deportācijas lauza mugurkaulu bruņotai pretestībai — bija iznīcināta pārtikas baze. Cīņas vēl turpinājās, bet tās jau bija atkāpšanās kaujas.

Nevar teikt, ka ,,mežabrāļu gadi'' nebūtu atstājuši iespaidu uz nākošo paaudžu cīnītājiem, kaut tiešas kontinuitātes nav. Var runāt par iedvesmojošu piemēru. Tauta darīja to, ko pirms dažiem gadiem neuzdrošinājās politiķi: tā cīnījās un lēja savas asinis.

Kad jaunās paaudzes nacionālisti nonākuši cietumos un soda nometnēs, dēvēja sevi ne vien par politiskiem ieslodzītiem (kas izsauca administrācijas niknumu, jo padomju vara apgalvo, ka politieslodzīto nav), bet arī par kaŗa gūstekņiem, kaut viņu ierocis bija vienīgi drukātais vai rakstītais vārds, tur arī jāsaskata mežabrāļu tradicija.

Kad pēc Staļina nāves iestājās neliels ,,atkusnis'', no cietumiem un soda nometnēm, no izsūtīšanas un nometināšanas (latviešu trimdā gandrīz bez izņēmuma jauc visus šos sodus, aizvietojot ar vienu vārdu ,,izsūtīšana'') atgriezās tūkstošiem cilvēku, likās,ka arī republikām dos vismaz daļu to tiesību, ko paredz padomju konstitūcija. Latvijā 50. gadu vidū sākās lielāks pagrieziens uz nacionālo kursu partijas aprindās. Tas izpaudās latviešu valodas plašākā lietošanā valsts un partijas iestādēs; valsts un partijas aparātā parādījās vairāk latviešu; krieviem, kas strādāja valsts iestādēs, bija jāmācās latviešu valoda (kas izsauca viņu vislielāko niknumu un bija galvenā apsūdzība pret ,,berklaviešiem''). Rietumos daudz runāja un runā par nacionālkomūnismu. To biežāk saista ar ,,Prāgas pavasari'', ko sadragāja 1968. g. krievu tanki. Bet to, kas 1955—1959. g. notika Latvijā, ar pilnīgām tiesībām var nosaukt par nacionālkomūnisma eksperimentu padomju imperijas robežās. Īstenība pierādīja nacionālkomūnisma nereālitāti: galu galā to sagrāva. Pēc manām domām, kamēr Latvija ir atkarīga no Maskavas, nekādi nacionālkomūnistiskie eksperimenti panākumus nedos, bet, ja pārstās būt atkarīga, tad komūnismam nebūs nekādu pamatu, tas kļūs nevajadzīgs un nenoturēsies ne pieca minūtes. (To patiesību līdz šim brīdim nav sapratuši daži latviešu jaunie ,,kreisie radikāļi'' brīvajā pasaulē).

(turpinājums sekos)

Jūnija sākumā iznāks A. P. Baloža grāmata

KOSMOSOFIJA

Tā ir autora filozofija par cilvēka dzīvi un nāvi, par Dievu un elli, par auru un karmu.

Pirmo reizi publicēta 1934. g. latviešu valodā Latvijā — izņemta no apgrozības. Autors 1937. g. izdeva grāmatu vācu valodā.

Viena grāmatas latviešu valodas kopija ģimenē saglabāta un to izdod par jaunu Kanadā.

Grāmatas cena, pasūtinot līdz 15. maijam, 20 dol., vēlāk 24 dol. Atkalpārdevējiem 20% atlaide, ja pasūtina vismaz 10 eks.

Grāmata pasūtināma:

c/o I. Balodis, Amber Printers & Publishers Ltd.,
125 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4M 2E9

Lūdzu man piesūtīt ..... eksemplārus Kosmozofija

Uzvārds, vārds .....

Adrese .....

.....

Pievienoju $ .....

Maksājumiem lietot bankas vai pasta naudas pārvedumus (money order), pievienojot pārsūtīšanas izdevumiem 2 dol.

Kam vajadzīgs...

(Nobeigums no 1. lp.)

Sešdesmito gadu sākumā, kad pirka tagadējo Latviešu namu 491 College ielā, arī valdīja liela sajūsma un aizrautība. Latviešu nama pirkšanas brīdī naudas vācēji gāja no vienām durvīm pie otrām, tāpat kā tagad Centra gadījumā. Starpība bija un ir tikai tā, ka tad lūdza nopirkt (ne ziedot) vismaz vienu akciju simt dolaru vērtībā, kas tanī laikā bija daudz grūtāk nekā tagad Centram noziedot 1,000 dol., jo tā laika akciju pircēji bija pa lielākai daļai tagadējā vecā paaudze (šodien tie ir pensionāri). Tiem nebija šo 100 dol. bankas kontā, jo tie bija tikai savas dzīves iesācēji Kanadā, pelnīja (lielākā daļa) melnā darbā apm. 1 dol. stundā, to sievas bieži vien berza grīdas un tīrīja lēdiju dzīvokļus, skoloja savus bērnus, kuŗi tagad ir ziedotāji Centram, maksāja par iepirktām būdiņām obligācijas, maksāja termiņa maksājumus par iepirktām lietotām auto mašīnām, u.t.t. Dažam šie 100 dol. bija jāaizņemas bankā.

Pēc apmēram 20 gadiem apstākļi ir krasi mainījušies, un proti: obligācijas samaksātas, bērni izskoloti, bankā ir mazi noguldījumi u.t.t. Šodien ir daudz vieglāk izrakstīt čeku par vienu, diviem vai vairāk tūkstošiem dolaru nekā tanī laikā aizņemties bankā 100 dol. Tāpēc mums pilnīgi ir saprotams, ka šodien Centrā valda lielā aizrautība. Tas ir viegli, jo neviens no tiem, kas ziedo pirmo, otro un pat trešo reizi, naudu neiet aizņemties no bankas. Mēs to varam labi saprast un par viņu ziedojumiem varam tikai priecāties. Lai tas tā turpinātos vēl vismaz 10 gadu.

Ja mēs saprotam — turīgo paaudzi, tad lūdzam mēģināt saprast arī mūs — to paaudzi, kas tik grūtos apstākļos nopirka Latviešu namu. Savu namu esam iemīlējuši. Latviešu nams ir daudzreiz pārbūvēts un remontēts (kapitālremonti). Vēl pēdējā gadā ir ieguldītas lielas summas kapitālremontos un iekšpuse izdaiļota latviskā stilā. Latviešu nams ne no viena piemaksas neprasa, bet katru gadu saimnieko ar peļņu. Nauda noguldīta Latviešu kreditsabiedrībā. Vēl vairāk, Latviešu nams ir 16 gadu kalpojis latviešu sabiedrībai, un to tas dara vēl tagad. Latviešu nams katru gadu dažādām vajadzībām telpas ir izīrējis vairāk nekā simts gadījumos bez maksas. Tas nozīmē, ka, kaut tas pēc savas struktūras ir peļņas pasākums, savā darbībā ir latviešu sabiedrības atbalstītājs. Vienmēr dzird sakām: Latviešu nams ir par mazu un nevar apmierināt latviešu sabiedrības prasības. Bet bija laiki, kad TLB Sestdienas skolā mācījās vairāk nekā 400 skolēnu, un tie mācījās Latviešu namā. Gadiem to dara ģimnazija. Vai tad telpas bija lielākas? Vai tagad Latviešu nams ir mazāks? Toronto ir apmēram 30 dažādu organizāciju (atskaitot akadēmiskās). Pirmajos 15—20 gados, kad tagadējās vecā paaudze vēl danci grieza, sarīkojumi bija divreiz vairāk apmeklēti nekā šodien. Tos, ar ļoti maz izņēmumiem, apkalpoja Latviešu nams. Šodien daudzos sarīkojumos (referāti u.c.) apmeklētāju skaits ir stipri samazinājies — bieži vien zem 100, arī Centrā. Vai šādos apstākļos arī vēl tagad nams ir par mazu?

Pieticīgi saimniekojot, Latviešu nams var atļauties prasīt viszemākās telpu īres un bieži tiem, kas nespēj maksāt, neprasa neko. Kur savus sarīkojumus varētu izkārtot tādas mazas organizācijas, kuŗu budžeti ir starp 2 un 10 tūkstošiem dolaru gadā? Vai kāds ir šodien nopietni padomājis, kas notiktu ar visām šīm mazajām un vidējām lokālām kultūras organizācijām, ja Latviešu namu likvidētu?

Ja šodien tiek diezgan atklātā veidā uzsākta organizēta (ar balstiesību pārskaitīšanu) Latviešu nama likvidācijas sākuma procedūra, tad jājautā, kas notiks pēc tam ar latviešu kultūras dzīvi un darbu, kas noris lokālās organizācijās? Vai tas nenozīmē arī šo latviešu lokālo organizāciju kultūras dzīves un darbības ruinēšanu? Ka latviešu kultūras darbu veic lokālās organizācijas, tas visiem ir skaidrs, jo centrālās organizācijas to tikai koordinē.

Latviešu nams pieder latviešiem un tikai latviešiem. Latviešu nama vērtību šodien lēš ap 1 miljonu dolaru. Ja to likvidētu, akcionāri saņemtu tiem pienākošo atlikumu proporcionāli viņiem piederošo 100 dol. kvīšu skaitam.

Tie, kas deva iespēju Latviešu namam piedzimt, nevēlas saņemt tautas kopībai ziedoto ārtavu. Latviešu nams ir stūrītis latviešu zemes — bez tukšiem saukļiem un liekas propagandas. Tie politiski tuvredzīgie, kas nepārdomāti vai apzināti ieteic pārdot Latviešu namu, nekalpo mūsu nacionālām interesēm. Nama dēļ mēs nevaram atļauties savstarpēju pretišķību uzliesmojumus, jo tie kalpo tikai mūsu ienaidniekiem.

Latvieti trimdiniek, apstājies un iegaumē, ka Latvijas Brīvības fonds, Latviešu nams, Latviešu Kreditsabiedrība ir latviešu nacionālais kapitāls. Neļausim tos iznīcināt tagad. Ja Latvija kļūs brīva, to stundu un dienu nevar pateikt, bet tā būs brīva, mēs tam ticam. Tad, kad tā būs brīva, mēs celsim Latviju arī saimnieciski. Šos nacionālos kapitālus mēs uzkrājam un glabājam tai Latvijas lielajai dienai. Un jums draugiem, Centra atbalstītājiem un cēlājiem, lai pateicība par lielo darbu, ko esat veikuši, bet ļaujiet arī citiem strādāt un dzīvot mierā un saticībā, jo vienībā aug Latvijas spēks.

J. Grodnis

Datums

Otrdien 30. jūnijā

Trešdien 1. jūlijā

Ceturtdien 2. jūlijā

Piektdien 3. jūlijā

Sestdien 4. jūlijā

Svētdien 5. jūlijā

7. LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKI KANADĀ

No 30. jūnija līdz 5. jūlijam
Toronto

IEEJAS KARŠU PASŪTINĀJUMS

Datums	Laiks	Sarīkojums	Skaits Cena	pazemin. cenas jaunieš. līdz. 18 g. un kara invalidiem	Kopā
Otrdien 30. jūnijā	20.00	TEĀTRIS-VECAIS PILSKUNGS	12.00 9.00 6.00	7.00 4.00	$
Trešdien 1. jūlijā	13.00	ATKLĀŠANA-KONCERTS	* 5.00	-	$
	20.00	IZLASES KONCERTS	10.00 7.00	5.00	$
Ceturtdien 2. jūlijā	13.00	SKOLĒNU KONCERTS	* 4.00	2.00	$
	18.00	JAUNO MĀKSLINIEKU KONC.	* 5.00	3.00	$
	20.30	IEPAZĪŠANĀS BALLE	* 8.00	-	$
Piektdien 3. jūlijā	14.00	ČIKĀGAS PIECĪŠU PĒCPUSDIENA	10.00	Rezer. gald. 10 pers.	$
	17.30	JAUNDEJU SKATE	6.00	4.00	$
	20.00	GARĪGS KONCERTS	* 8.00 6.00	4.00	$
	21.00	JAUNIEŠU BALLE	* 6.00	-	$
	22.00	RAKSTNIEKU CĒLIENS AR SMAIDU SIRDĪ	* 5.00		
Sestdien 4. jūlijā	08.00	TAUTAS DEJU SACENSĪBAS	* 3.00	-	$
	09.30	LEĻĻU TEĀTRIS	* 2.00	-	$
	11.30	LEĻĻU TEĀTRIS	* 2.00	-	$
	11.30	TEĀTRIS-VECAIS PILSKUNGS	12.00 9.00 6.00	7.00 4.00	$
	16.00	KORU KOPKONCERTS	12.00 9.00 7.00 5.00	- 7.00 5.00 3.00	$
	20.00	DZIESMU SVĒTKU BALLE	* 15.00	-	$
Svētdien 5. jūlijā	10.00	RAKSTNIEKU CĒLIENS NO TĒVU AVOTIEM	* 5.00	-	$
	13.00	TEĀTRIS-VECAIS PILSKUNGS	12.00 9.00 6.00	- 7.00 4.00	$
	16.30	TAUTAS DEJU LIELUZVEDUMS	10.00 8.00 5.00	- 6.00 3.00	$
	20.30	SIMFONISKAIS KONCERTS	12.00 10.00 8.00 5.00	- - 6.00 3.00	$
				Kopā	$

Lūgums ievērot Čikagas Piecīšu pēcpusdienas ieejas kartes parcizo cenu: $10.00.

* Ar zvaigznīti atzīmētajos sarīkojumos vietas nav numurētas. Istabas par palētinātu likmi Royal York viesnīcā rezervēs tikai ar īpašu Dziesmu svētku pasūtinājuma kartīti.

☐ Lūdzu piesūtīt viesnīcas istabas rezervācijas kartīti.

Pasūtinājumiem lūdzam pievienot sev adresētu aploksni.

Pārdotās biļetes Ricības komiteja nemainīs un neņems atpakaļ.

Pielikumā čeks, Money order par $..... Can. Dollars
(Izrakstāms uz vārda "7thLatvian Song Festival in Canada)

Vārds, uzvārds.....

Adrese.....

Datums.....

Pieteikums nosūtams:

7th Latvian Song Festival
in Canada
P.O. Box 486
Postal Station "A"
Mississauga, Ontario, Canada
L5A 3A2

Pasūtinātāju ievērībai:
LAI IZVAIRĪTOS NO NAUDAS KURSA KOMPLIKĀCIJĀM, NAUDAS PĀRVEDUMUS PIENEMSIM TIKAI KANADAS VALŪTĀ.

Atcerēsimies Rīgas pilsētas 1. ģimnaziju

Bijušiem Rīgas pilsētas 1. ģimnazijas audzēkņiem Zviedrijā jau sen bija radusies doma veltīt savai skolai plašāka apjoma rakstu un attēlu krājumu. Kad apmēram priekš pusotra gada tā ieguva kaut cik konkrētus apveidus, sākās sazināšanās ar kādreizējiem audzēkņiem un skolotājiem citās zemēs un kontinentos. Atsaucība izrādījās neparasti dzīva: krājuma galvenais iniciātors Juris Reneslācis kopš tā laika gandrīz ik dienas saņēmis vēstules un materiālus, kas tagad aizpilda jau vairākus biezus aktu vākus. Tomēr diezgan daudzos gadījumos nepieciešamie materiāli ainas noapaļošanai vajadzīgi joprojām, tādēļ lūgums visiem, kas līdz šim vēl būtu vilcinājušies, atcerēties savu veco skolu, sūtījumus adresējot J. Reneslācim (Logdansvagen 28, III, S-172 42, Sundbyberg, Sweden).

Apsolījies krājumu rediģēt, vēlos aizrādīt, ka to nav paredzēts sniegt kā vienpusīgu 1. ģimnazijas slavinājumu, bet gan kā vispusīgu dokumentāciju. Vēsturiskas piezīmes, audzēkņu un skolotāju saraksti, atsevišķu personu — kā biedru, tā skolotāju — raksturojumi, jebkādi zīmīgi, nopietni vai jautri notikumi skolas dzīvē — šīs un līdzīgas detaļas dos iespēju izveidot interesantu mozaīku. Ir jākonstatē pozitīvais, bet, kur pamats to darīt, nav jānoklusē arī negātīvais, jo tikai tad krājumam būs uzticama kultūrvēsturiska avota nozīme, kas tālākā perspektīvā uzskatāms par tā īsto mērķi un attaisnojumu.

Jo vairāk šos nolūkus vērts veicināt tādēļ, ka tradicionāli 1. ģimnazija jāuzskata par pēcteci Rīgas vecākajai skolai — domskolai un tās mantniecei Rīgas pilsētas ģimnazijai. Abām pēdējām veltīta jau samērā plaša literatūra, arī atsevišķu grāmatu formā, pat ko gādājuši galvenokārt vācieši. Turpretim par kultūrvēsturisku piemineklī 1. ģimnazijai nerūpēsies neviens cits: tas jāuzceļ mums pašiem, pie tam šeit, ārzemēs, jo Latvijā tas pašreizējos apstākļos nav iespējams. Šis uzdevums veicams drīz: to skaits, kas var nākt talkā ar nozīmīgiem faktiem, nenovēršami top aizvien mazāks. Ieceri reālizējot, radīsies darbs, kas, atdzīvinādams pagātni, kalpos tagadnei un nākotnei.

Dr. Andrejs Johansons

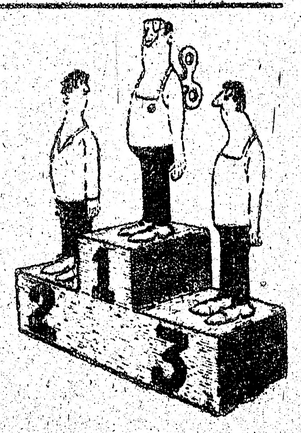

(9. turpinājums)

Vasaru kāds dievkalpojums notika arī pilsētā, lai ļaudis neaizmirstu ceļu uz baznīcu. Atgadījās, ka Linardam vienā svētdienā vajadzēja vadīt divus dievkalpojumus — no rīta baznīcā, pēcpusdienā brīvajā dabā, kur dažreiz pagadījās arī kādas kristības vai laulības, kas bagātinātajā trimdas dzīvē likās sevišķi iespaidīgi un oriģināli.

Linards bija tikko atgriezies no draudžu dienām Lielezerā, kad atkal vajadzēja doties uz Jaunatnes savienības kongresa atklāšanu jaunajā latviešu Tautas namā, kas vēl nebija pilnīgi pabeigts. Taču vairākas izbūvētās telpas bija jau lietojamas sanāksmēm, tāpat zāle ballēm. Inženieŗa Margota Rājuma būvfirma aizvadītā vasarā bija cītīgi strādājusi, lai līdz rudenim jauno Tautas namu varētu pilnīgi nodot sabiedrības lietošanā.

Kad Linards ar Kalumu, ko viņš arī bija atvilcis līdz, ieradās jaunatnes kongresā, tur tukšajās telpās grozījās vienīgi divu organizāciju prezidenti — Latviešu vienības veicināšanas apvienības valdes priekšsēdis Teodors Kroņkalns un Jaunatnes savienības priekšnieks Valdis Vilcāns. Nu bija ieradies vēl mācītājs Linards Pastalnieks ar savu viesi Kalumu, kas abus prezidentus redzēja pirmo reizi. Tiem svešā viesa nosauktais vārds neko neizteica. Kroņkalns apmainījās ar Kalumu tikai dažas nenozīmīgas frazes par laika apstākļiem, to neuzticīgi uzlūkodams, sevišķi nekoptās ārienes dēļ, bet Vilcāns svešo viesi draudzīgi pavilka aiz elkoņa sāņus, apprasoties vispirms, kāds bijis tālais ceļojums, vai viņam līdz arī kāds pavadonis un vai kādus vārdus teikšot arī mūsu jauniešiem? Kalumam mute palika labu brīdi vaļā, noprotot, uz ko Vilcāns tēmē. Pavadonis? — Nē! Ne tādā nozīmē kā domā Vilcāns. Ja nu jārunā par pavadoni, tad vienīgi Linards un Kalums norādīja uz mācītāju.

„Jūs kādus vārdus taču mums teiksit?" Vilcāns atgādināja jau iepriekš izteikto lūgumu.

„Hm, neesmu vēl neko sagatavojis, nezināju, ka man būs jārunā. Varbūt citreiz," Kalums saminstinājās.

„Es saprotu, varbūt vēlāk — kādā intimākā sabiedrībā. Būsit vakarā mans viesis," Vilcāns laipni teica.

„Paldies!" Kalums tikai norūca, nezinādams, kā no šīs ķezas izkulties.

Jaunieši pēc iepriekšējā vakara tuvināšanās balles sāka ierasties tikai pēc labas stundas. Daži ieradās, kad kongress jau bija atklāts un sākušās pārrunas. Tiem vēl rūca galvās dārdošā Rock'n Roll mūzika. Kaulos bija sagūlies briesmīgs nogurums no nepārtrauktās raustīšanās un locīšanās deju zālē. Zēnu ļenganās rokas bezspēkā karājās uzsviestas uz meiteņu pleciem, kājas augstu uzceļot uz priekšējo krēslu atzveltnēm pie sēdētāju pakaušiem. Tajos sēdēja tikai daži klausītāji, izkaisīti pa visu plašo zāli un izlocījuši savus augumus kā vējā salauzītas niedres. Mācītājs gan aicināja pārcelties un ciešāk saspiesties priekšējās rindās, lai viņam nebūtu jāpiepūlē balss, bet noguršie stāvi nebija no krēsliem izkustināmi. Tā tie palika sastinguši sēžot visu svētrunas laiku, tikai nevarīgi uzraušoties stāvus, kad mācītājs aicināja uz lūgšanu.

Latviešu vienības veicināšanas apvienības priekšnieks iesāka savu runu tik spēcīgi, ka jaunieši uzrāvās it kā no snauda. Viņš runāja par paaudžu maiņu, atšķirīgajiem uzskatiem, savas valodas kopšanu un lietojot tagad tik bieži cilāto svešvārdu — identitāti. Tas viss jauniešiem jau sen bija atgādināts un bāzts galvās, bet biezajām ausīm aizslīdējis gaŗām. Svešās vides čaula jaunajai maiņai bija uzaugusi tik bieza, ka tai nespēja izsisties cauri pat spēcīgākie nacionālie lādiņi. Klausītāji kļuva možāki tikai tad, kad runātājs minēja pabalstus jaunatnei un uzskaitīja veselu rindu jau izmaksātos dažādu latvisko mērķu veicināšanai.

Kad Linards pēc runas atstāja kongresu, Kroņkalns viņam par Kalumu iejautājās: „Kas šis jocīgais tips tāds bija?"

„Cilvēki dažkārt mums liekas jocīgi, kaut patiesībā viņi tādi nav," mācītājs izvairīgi atbildēja.

Kalums vēl kavējās sapulcē. Arī viņš to labprāt būtu atstājis, bet kārdinājums bija palikt. Māca tikai rūpes, kā tikt galā ar Vilcāna ielūgumu, kad būs jātēlo Rīgas viesis, par kādu viņš to acīm redzot uzskatīja. Jauniešu sabiedrībā Kalumam neviena pazīstama nebija, bet ja nu Vilcāna mājā ierodas arī sakarniece Narda, kuŗa Kalumu labi pazina jau no pirmā apmeklējuma šinī pilsētā? Kongresā Nardas nebija. Varbūt viņa šeit vispār vairs nedarbojas kopš mīklainās nozušanas? Tas Kalumu nomierināja. Ar gaŗo bārdu un sievišķīgajiem matiem viņš jutās labi nomaskējies. Ja vēl uzlika uz deguna tumšās raga acenes, ar tādu masku varēja doties pat banku aplaupīt.

Gaŗie sievišķīgie mati, kas vīriešiem nokarājās pāri pleciem, Kalumā vienmēr viesa pretīgumu. Šādi tipi viņam atgādināja savādus izdzimumus un Dieva pasaules apsmējējus. Viņam aizvien bija dergušās arī tumšās acenes, kādas daudzi bez kādas vajadzības valkāja arī bezsaules dienās, nenoņemot pat krēslainajās telpās. Nu viņš arī pats staigāja šādi nomaskojies un jutās visai ērti. Aiz tumšajiem stikliem ikvienu varēja pamatīgi izpētīt, lai tas to nepamanītu. Kalums jutās it kā aiz biezas sētas, aiz kuŗas noslēpies pa dēļu spraugu nu varēja vērot, kas notiek pasaulē.

Pēc jauniešu sapulces Vilcāna mājā bija sapulcējušies kādi desmit jaunieši, vairums pāri trīsdesmit dzīves gadiem vai tuvu šo gadu robežai. Tā arī Kalums varēja justies vēl kā jaunietis. Varēja just, ka tā bija kāda sevišķas izlases sabiedrība. Daudzas sejas jauniešu kongresā nemaz neredzēja. Nekāda formāla iepazīstināšana nenotika kā parasti viesībās, kur sapulcējās vairāki nepazīstami cilvēki. Tas šai sanāksmei piešķīra it kā konspirātīvu nokrāsu, kas, liekas, visiem jaunajiem cilvēkiem patika. Viņiem patika tēlot kādu slepenību, lai gan brīvajā pasaulē tas nebija vajadzīgs, ja vien neplānoja kādu sazvērestību ar bumbām un spridzekļiem.

Viesībās bija arī dažas jaunas meitenes. Arī tās saucās tikai priekšvārdos, kas nelikās īstie, bet pieņemti veclaicīgie, kā Minna, Līze, Trīne un tamlīdzīgi, it kā tām būtu uzticēti kādi ļoti slepeni uzdevumi kā lētās televīzijas filmās un kriminālromānos.

Apspriežams bija kāds svarīgs projekts par tautas dzīvā spēka vairošanu. Bija divi varianti. Viens no tiem — ieaicināt komjaunietes pa grupām viesoties rietumos, kur tās varētu satikties ar šejienes latviešu jauniešiem, un otrs variants, no rietumiem uz Rīgu brauktu jauniešu izlases vienības un satiktos ar turienes jaunajām latvietēm. Šis variants likās sekmīgāk īstenojams, jo varētu iztikt ar minimālo jaunekļu skaitu, varbūt pat tikai ar tiem, kas ierastos Rīgas vasaras kursos. Ja komjaunietes brauktu šeit, to skaitam vajadzētu būt iespaidīgi lielam, lai gūtu kaut cik atzīstamus rezultātus.

Kad abus variantus vajadzēja izlemt balsošanā, jaunietēm neviens no tiem nelikās pieņemams.

„Ko Ciemiņš par to saka?" Vilcāns jautāja Kalumam, kas arī bija iekļauts šinī konspirācijā, piedēvējot viņam iesauku — Ciemiņš.

„Es domāju... man liekas... ka vajadzētu apmierināties ar tiem jaunekļiem, kas eventuāli brauktu uz vasaras kursiem. Tas būtu praktiskākais apsvērums. Jāpieņem, ka dažiem speciāli ielūgtajiem ceļu maksās Sakaru komiteja," Kalums pūļējās izlikties nopietns.

„Vai tev droši zināms, ka maksās?" kāds šaubījās, lietojot tūliņ „tu" uzrunu.

„Ja kursiem būs vēl kāds cits liels uzdevums, domāju, ka maksās."

„Un meitenēm, vai tām arī maksās ceļu?" kāda dedzīga jauniete iesaucās.

Šinī gadījumā būtu atbalstāmi tikai zēni," Kalums lietišķīgi paskaidroja.

(Turpinājums sekos.)

LATVJU DZĪVES CHRONIKA

VELTA ČAKĀNE — ROTU KALĒJI LATVIJAI, ATCERES — DZEJOĻI, 142 LP., IESIETA.

Grāmatā dzejniece sakārtojusi apmēram 25 gadu darba ražu. Pēc Ojāra Jēgena atmiņas šī ir autores otrā grāmata, bet pirmā Amerikas kontinentā.

Grāmata sadalīta sešās daļās. Sākuma posmā ievietotas chronikas, atceres, beigu pusē nopietnāka tematika. Nodaļā Kaļu rotas līgavai ir patriotiska dzeja, Miers un gaisma — darbi ar reliģisku noslieci vai veltīti pārdomām. Abās šais nodaļās panti rūpīgāk izveidoti, vārdi izmeklēti. Pēc satura labākie darbi ir Latviskā villaine, Dārgākais mantojums un Mūžīgā Latvija, pēc stila Sapnis par dzimteni, kur valoda plūst maigi, nekur neaizķeroties un nepalecoties.

Autore grāmatas ievadā saka, ka dzejas veidā esot pieskārusies latviešu sabiedriskās un kultūrālās dzīves notikumiem 25 gados Amerikā. Apdzejota koŗa darbība, sabiedriskie darbinieki, latviešu pašaizliedzīgais darbs, cīņa par latvietības kopšanu un saglabāšanu nākamajām audzēm. Grāmata veltīta Milvoku korim Dzimtene un tā dibinātājai — bijušajai ilggadējai diriģentei brīvmāksliniecei Alvīnei Sinepei.

Autore ir aktīva sabiedriskā darbā ar asu vērotājas skatu. Būdama koŗa dalībniece, viņa aprakstījusi koŗa mēģinājumus un uzstāšanos koncertos gan pašu Milvokos, gan Klīvlandē, Čikagā, Toronto vai citās latviešu kolonijās. Kaut rakstu rindas veidotas it kā chronista uztverē, netrūkst humora, kas lasījumu parāda raitu, interesantu. Pats neesmu milvokietis, tomēr aprakstītie notikumi neliekas ne gaŗlaicīgi, ne aizmirsti, tie atkal uzpeld atmiņā. Un nav jau tikai koŗa dziedāšana, tur ir arī preses balles, rakstnieku sarīkojumi vai lasījumi. Šur tur pavīd pa pazīstamai sejai vai vaibstiem, dažs jau sen šķīries no šīs pasaules. Ar novērotāja aci autore aprakstījusi notikumus, kur darbojušies līdz vietējie latvieši. It kā vēstures gaitā vērojama Gaŗezera tapšana, dziesmu svētki dažādās vietās, draudžu darbs un darbinieki, dažreiz varbūt ar maziem izpušķojumiem vai kādu dzirkstīgu rindu. Tā ir kā chronika saistītā valodā. Varbūt tāpēc autore nav atzīmējusi, ka šī ir tikai dzejoļu grāmata.

V. Irbe

amber
AMBER PRINTERS & PUBLISHERS LTD.
125 BROADVIEW AVENUE
TORONTO, ONTARIO
466-1514; 465-7902

Kriminālliet a Nr. 17012

Uzbekijas galvaspilsētā Taškentā notikusi tiesas prāva pret 5 cilvēkiem, no tiem arī vienu latvieti. Viņa vārds — Arnolds Spaliņš, Alberta dēls, dzimis 1935. gadā. Pēdējā dzīves vieta bijusi Uzbekijas PSR, Taškentas pilsētā, Kuibiševas rajonā, Binokora ielā 26. Mūsu rokās nonācis arī pilns tiesas sēdes spriedums, ar kuŗu vēlamies īsumā iepazīstināt laikraksta lasītājus. Oficiāli šo dokumentu sauc ,,Apsūdzības slēdziens kriminālliet ā Nr. 17012'' un tajā ietvertas vairāk nekā 40 lappuses...

Grupa tiesāta par it kā ,,pretpadomju propagandas un apzinīgi nepatiesu izdomājumu izplatīšanu, kas diskreditē PSRS sociālistisko un polītisko iekārtu''. Izrādās, ka visi viņi ir nereģistrētas adventistu draudzes locekļi (tās vadītāji) un savā pārliecībā nav pakļāvušies padomju varas pārstāvju rīkojumiem. Par vienu no galvenajiem organizētājiem un aktīvākajiem darbiniekiem tiesas materiālos minēts tieši latvietis Arnolds Spaliņš. Neatkarīgās un brīvās draudzes vadītājs Vladimirs Šelkovs, ko tiesāja kopā ar A. Spaliņu, pārzināja visas Pad. savienības nereģistrētos adventistus. Notiesāts 1979. gadā ar 5 gadiem ar visas iedzīves un mantas konfiskāciju, šis vecais vīrs 85 gadu vecumā mira padomju koncentrācijas nometnē Sibirijā...

Arnolds Spaliņš bija uzticams palīgs Vladimiram Šelkovam. Viņš organizēja, vadīja un veica dažādus uzdevumus, lai palīdzētu ticīgajiem cilvēkiem viņu ciešanās, pārestībā un nastu atvieglināšanā.

1957. gadā reliģiskās pārliecības dēļ A. Spaliņu izslēdza no Ļeņingradas Politechniskā institūta — viņš atsacījās pieņemt Padomju armijas kareivja zvērestu. Kopš tā laika A. Spaliņš sāka pievērsties cilvēka tiesību jautājumam PSRS, kā arī aktīvi iesaistījās draudzes dzīvē. Spaliņš un viņa domu biedri nodibināja sakarus ar nereģistrēto pagrīdes baptistu draudzi, kā arī sadarbojās ar citu konfesiju ticīgajiem. Pēdējos desmit gadus A. Spaliņš aktīvi darbojās cilvēka tiesību aizstāvēšanas laukā.

No šiem disidentiem A. Spaliņš ieguva dažāda veida informāciju, kā rakstus, grāmatas un idejas, kuŗas vēlāk izplatīja tautā. Ar A. Spaliņa palīdzību tika izveidots pagrīdes apgāds ,,Uzticīgais liecinieks'' un tipografija. Šajā tipografijā iespieda reliģiska satura grāmatas, notis, apceres, kā arī Krievijas pašreizējo cilvēka tiesību cīnītāju idejas un grāmatas. Iespiestā literātūra izplatīta pa visu Pad. savienību, arī Latvijas iedzīvotāji ir iepazinušies ar brošūrām, kas iemestas dzīvokļu pasta kastēs.

No ,,Apsūdzības slēdziena'' redzam, ka, pateicoties A. Spaliņam, iespiesta lielā daudzumā literātūra par ticīgo stāvokli un vajāšanām Pad. savienībā. 1977. gada februārī izgatavota un nosūtīta vēstule ASV prezidentam Dž. Kārteram, kuŗā A. Spaliņš, V. Šelkovs un citi aicinājuši prezidentu stingri nostāties pret PSRS, kas pārkāpj elementārās cilvēka tiesības, izmantojot šim nolūkam ekonomiskās, polītiskās un diplomātiskās sankcijas. 1977. gada 23. februārī viņi nosūta otru vēstuli ASV prezidentam ar lūgumu izmantot visu autoritāti un ietekmi, lai panāktu aizstāvību cīnītājiem par tiesībām — Ginsburgam, Orlovam un citiem PSRS cietumos ieslodzītajiem disidentiem. Vēstules parakstījis un tieši sagatavojis Arnolds Spaliņš.

Arnolds Spaliņš

1978. gada 14. martā A. Spaliņu KGB apcietināja. Reizē ar viņu KGB arestē vairākus citus cilvēkus, starp tiem arī 83 g. veco V. Šelkovu. Pagrīdes tipografija Uzticīgais liecinieks, kuŗu bija izveidojis un vadījis mūsu tautietis, KGB atklāj 1978. gada 22. augustā Pjatigorskas pilsētā. Bez tipografijas izmantoti rotātori, kā arī čeka konfiscējusi ļoti daudz rakstāmmašīnu. Šajā apcietināšanas akcijā ticis iesaistīts plašs čekas aparāts — notikušas kratīšanas vairākās Krievijas pilsētās, kā arī Rīgā.

,,Apsūdzības slēdziens'' min arī to, ka grupa ticīgo ar A. Spaliņa palīdzību un vadību nosūtījusi vēstuli Belgradas konferencei ar materiāliem un dokumentiem, kuŗā 35 valstis— dalībnieces izvērtēja, kā ievēro un īsteno Helsinkos parakstīto nolīgumu. 1977. gadā A. Spaliņš un citi viņa domu biedri nosūtījuši vēstules PSRS jaunās Konstitūcijas pieņemšanas komisijai, kuŗā viņi norādījuši par nepieciešamību deklarēt vienlīdzīgas tiesības kā ateistiem, tā ticīgajiem. Visus dokumentus, ko sagatavoja nosūtīšanai, koriģēja un rediģēja A. Spaliņš. Šajā sakarībā arī izvirzīta speciāla apsūdzība pret latvieti A. Spaliņu par to, ka viņš esot bijis redaktors viesiem iespiešanai nodomātiem rakstiem un grāmatām.

1979. gada 23. martā Taškentas apgabaltiesa pasludināja spriedumu: — ,,Spaliņš Arnolds Alberta dēls atzīts par vainīgu pēc Uzbekijas PSR Kriminālkodeksa 147. panta (pirm.) I daļas un 191. panta (četri), piespriežot viņam brīvības atņemšanu uz 5 gadiem ar visas mantas konfiskāciju, nometinot piespiedu labošanas darbos vispārējā režīma kolonijā. Izciešamā soda laiku skaitīt no apcietināšanas dienas, 1978. g. 14. marta.

Vēl viens mūsu tautietis iet sāpju ceļu... Šiem cilvēkiem brīvības un uzticības ideāls stāv augstāk par visu materiālo labklājību. Pieminēsim viņu, kā arī visus, kas apspiesti, ieslodzīti un tiek vajāti.. Izteiksim viņu sāpi un protestus Brīvajā pasaulē, iestāsimies to labā, kas paši nevar sevi aizstāvēt.

A. Spaliņa ģimenē ir trīs mazgadīgi bērni. Sakarā ar mantas konfiskāciju nav zināma pašreizējā mājas adrese. Mēs aicinām tautiešus rakstīt uz nometni, kuŗā ieslodzīts Arnolds Spaliņš. Pienākušas ziņas par A. Spaliņa brāļa Riharda Spaliņa apcietināšanu un notiesāšanu ar 7 gadiem ar visas mantas konfiskāciju. Tiesa norisinājusies 1979. gada 21. jūnijā Stavropoles apgabalā. Abu brāļu veselības stāvoklis esot ļoti slikts. Arnoldam Spaliņam KGB nometnē atņēmusi visus dokumentus, kas sakarā ar tiesas procesu un t.t., lai viņš nevarētu rakstīt sūdzības PSRS augstākās varas instancēm.

Arnolds Spaliņš
Kurganskaja obl. 641970
Ketovskij rayon
st. Prosvet, 1/ja OF 73/2,
5 otryad
USSR

Rihards Spaliņš
Arhangelskaja obl.
Holmogorskij rayon
p/o Danilovo
UG 42/2, otryad 4
USSR

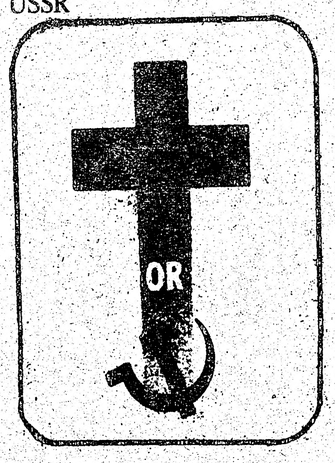

Soda nometņu ceļvedis

(turpinājums)

Sīki jo sīki Ceļvedis, paturot vērā savu mērķi, informē tūristu par vietām, kuŗās Intūrists rāda ,,sasniegumus''. Maskavas lielie cietumi — Ļubjanka, Butirki un Ļefortova apstāstīti plaši. Lūdz piedomāt, ka Džeržinska laukumam pāri ejot, ceļotājam zem asfalta atrodas Ļubjankā ieslodzīto kameras, tātad staigā pār nelaimīgo galvām. Par Butirkiem — 1957. gadā Chruščovs solījis šo cietumu likvidēt. Šodien uzcēluši Butirkiem priekšā milzu dzīvojamo māju, tā ka cietumu no ielas neredzēt. Dzīvojamā mājā mīt KGB un iekšlietu ministrijas darbinieki, cietums darbojas kā vienmēr. Butirku kompleksā ietelp 25 cietumi, kuŗu kameras ļoti lielas (25—50 personām, pie kam nereti tādā atrodas 70 un pat 100 cilvēku). Baumaņa rajonā vēl šodien apcietinātos spīdzina. Zem Maskavas metro stacijām ,,Kazaņa'', ,,Ziemeļu stacija'' un Ļeņingrada'' atrodas pazemes kameras, kuŗas izmanto apcietināto novietošanai. Caurmēra maskavieši pat īsteni nezina, ka šais punktos ir KGB caurlaides cietumi.

Ceļvedis izstaigā 1,976 spaidu darbu nometnes, 273 cietumus un 85 nervu klinikas, kuŗās ievietoti ,,polītiski apšaubāmie''. Visur pastāstīts, kādos darbos ieslodzītie nodarbināti; pazīstamākajās tūristu vietās uzdotas sīkas adreses, redzami pilsētu, cietumu, nometņu plāni, zīmējumi, pat fotografijas. Ceļveža beigās publicēta arī papildus informācija, kas iegūta manuskriptam esot jau spiestuvē. Tur lasāma 41 jauna adrese un apraksti. Tālāk redzama ģeografiska Pad. savienības karte ar satiksmes līnijām, tai blakus saraksts par vietām, kur atrodas Intūrista biroji.

Pēcvārdā sacīts: ,,Tagad esiet redzējuši, kā Padomju savienība pilda Helsinkos parakstīto līgumu par cilvēka tiesībām.'' Sastādītāji domā, ka pēc Aušvicas un Maidanekas, pēc nejēdzībām Kambodžā un Vietnamā cilvēkus vairs nevar iebaidīt. Bet viņi lūdz iegaumēt: ,,Ja jums piemīt kaut cik sirdsapziņas, tad iedomājaties — jau vairāk nekā 60 gadu Padomju savienībā moka un nogalina cilvēkus. Vairāk nekā 60 milj. cilvēku gājuši šādās ieslodzījuma vietās bojā. Šodien te iznīcina brīvdomātāju un pagrīdes dievticīgo ,,paliekas''. Drīz slepkavas pielīdīs jo tuvu arī jums! Padomju tanki stāv uz Eiropas sliekšņa, austrumos viņu vienības virzās pāri Afganistānai, viņu raķetes Kubā ir pavērstas pret ASV, padomju karakuģi raduši sev brīvus ceļus visos pasaules ūdeņos. Padomju vēstniecībās jau sastādīti vērtējumu saraksti, kādi intelliģenti kādā zemē ,,varas pārņemšanas brīdī'' likvidējami. Šo rietumu zemju ,,kreisajiem'' derētu atmināt krievu un Austrumeiropas sociālistu likteni: tos pirmos KGB iznīcināja. Arī jūs, ja paliksit vienaldzīgi pret padomju draudiem, necīnīsities aktīvi, palīdzēsiet sagatavot sev un saviem bērniem ceļu uz vergu nometnēm. Te jums doti fakti. Izlasījuši šo grāmatu, jūs nevarēsit vairs saviem bērniem sacīt, ka esat bijuši par īstenību neziņā.

Seko izmantotās literātūras un personu saraksts. Visbeidzot krievu alfabēts, kā burti izrunājami. Īsumā vēl norādījumi tūristiem par suvenīriem. Tie ir cietumnieki, kas virpo krievu ,,bābiņas'', tie ir cietumnieki, kas gatavo kokā grieztas kastītes, tāpat krāsotās koka karotes, mantiņas, ko pēc brauciena pa Padomju savienību tūrists paņem piemiņai un izliek savā dzīvoklī redzamā vietā. Par tūristu atstāto valūtu Pad. savienība iepērkas mašīnas savai bruņošanās rūpniecībai. Cietumnieki ražo arī citus piemiņas priekšmetus: kaulā grieztas skulptūriņas, sudrabā ietvertus briežu ragus, rotas lietas, pat dažādus saldumu šķirnes. Arī dažu padomju auto tērauda stiepules un stūres ir cietumnieku ražojums. Melnais kaviārs, ar ko tūristu iepriecē — jāmaksā valūtā, — ražots ,,Ļeņina kombinātā'' Gurjevas pilsētā pie Urāla upes grīvas; šo kombinātu cēluši un tagad tajā strādā cietumnieki. Melno kaviāru un garneles apstrādā Šikotinas salā nometinātās 6000 sievietes. Šikotina ir sala, ko Pad. savienība atņēmusi Japānai.

Vesela nodaļa veltīta naftas iegūšanai, kur likts lietā cietumnieku darba spēks. Minētas šādas vietas — Omska (naftas apstrādāšanas rūpnīcas). Naftas vadus no Kuibiševas uz Omsku un no Omskas uz Maskavu vilkuši cietumnieki. Angarskā ražo benzīnu. Visa Kaspijas jūras piekraste pilna naftas rafinēriju un citas apstrādes kombinātiem. Pēc 1976.—1979. g. datiem ar naftu un tās ierīču būvēšanu nodarbojas cietumnieki Komi republikā Uchtā, Astrachaņas apgabalā, Gurjevas pilsētā, Jakutskas novadā, tāpat Ufā, Embā, Tujmasijā, Kara Bulakā. Nafta cietumnieku apstrādē ir arī Barabinskā un Norilskā. — Neiespējami šīs vietas te uzskaitīt.

Satriecošā Ceļveža redaktors Avrahims Šifrins dzimis 1923. g. Minskā. Līdz 1941. g. dzīvojis Maskavā. Iesaukts armijā. Viņa tēvs jau toreiz bijis apcietināts par polītisku joku stāstīšanu, kādēļ Š. iedalīts soda bataljonā. Frontē divreiz ievainots un atvaļināts kā virsnieks. Pēc tieslietu studiju nobeigšanas, juridisks padomnieks un advokāts. 1953. g. arestēts par ,,pretpadomju stāju''. Vispirms piespriests nāves sods, pēc sods reducēts uz 25 gadiem ieslodzījumā. Pēc 10 gadiem soda nometnēs un 4 gadiem izsūtījumā mēģinājis izceļot uz Izraēlu, kas izdevies 1970. g. Sarakstījis grāmatas ,,Ceturtā dimensija'' un ,,Pratināšana''. Šodien vada pētniecības institūtu ,,Cietumu, psīchisko ieslodzījumu un spaidu koncentrācijas nometņu pētniecības centrs''.

Pārstāstītais izdevums ir trīs darba gadu rezultāts.

LNF

Padomju savienībā *in absentia* uz nāvi notiesātais
lietuviešu un visu baltiešu pretestības kustības
aktīvs dalībnieks

VLADAS ŠAKALYS

referēs latviešu valodā par tematu

PAGRĪDE OKUPĒTAJĀ LATVIJĀ

PIRMDIEN, 9. MARTĀ, PLKST. 7.30 VAKARĀ

Kanadas Latviešu Centrā Toronto
4 Credit Union Drive.

Referātu ievadīs prof. Juris Dreifelds.
Pēc referāta jautājumi un pārrunas.

IEEJA; — $4.00; Pensionāriem un studentiem - $3.00;
skolēniem par brīvu.

VLADAS ŠAKALYS,

38 g. v., pēc čekas vajāšanas un pratināšanas izšķīrās atstāt Lietuvu. 1980. g. jūlijā viņš pārbēga caur Latviju, Igauniju, Krieviju un Somiju (kas izdod bēgļus atpakaļ Padomju savienībai!) uz Zviedriju. Kopā ar latviešiem: Ivaru Žukovski, Juri Ziemeli, Inti Cālīti un vēl 41 citu baltieti, Šakalys parakstīja rietumos plaši pazīstamo petīciju par Molotova—Ribentropa pakta atcelšanu un Baltijas valstu brīvību. Vladas Šakalys l a b i pārvalda latviešu valodu. Šis būs viņa pirmais referāts latviešu sabiedrībā un dos vienreizēju aculiecinieka un līdzdalībnieka ieskatu par pagrīdi okupētajā Latvijā.

Visus tautiešus laipni aicina
Komiteja par cilvēku tiesībām Latvijā.

7. KANADAS LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKU
RĪCĪBAS KOMITEJAS
LIETISKĀS MĀKSLAS NOZARES

AICINĀJUMS DAILAMATNIEKIEM

Lūdzam visus lietiskās mākslas darbu darinātājus visos kontinentos piedalīties Dziesmu svētku un PBLA Kultūras fonda izstādē no 1981. g. 2.—5. jūlijam, kā arī daiļamatniecības izstrādājumu tirdziņā. Tos, kas uzaicinājumu vēl nav saņēmuši, lūdzam pieteikties A. GUGĀNAM, 25 Moccasin Trail, Don Mills, Ont., Canada, M3C 1Y5, tel. (416) 444-4033. Tuvāka informācija tiks izsūtīta.

Mūžībā aizsaukts

Vilis Leipurts

Dzimis 1919. gada 18. novembrī Balvu pagastā,

miris 1981. gada 12. februārī Toronto.

Sēro

DV BRAMPTONAS NODAĻAS SAIME.

Vienībā spēks ...

(noslēgums no 1. lp.)

Mēs nepārspīlēsim, apgalvojot, ka Polijas notikumi izšķirīgi atbalsosies visā Austrumeiropā. Arī Baltijas valstu un mūsu tēvzemes un tautas nākotni nenoliedzami ietekmēs Polijas tagadējās iekšpolitiskās krizes gala konsekvences. Neaizmirsīsim, ka bēdīgi slavenaisRibentropa un Molotova nolīgums apzīmogoja reizē kā Baltijas valstu, tā arī Polijas likteni. Tas bija Kremlis, kas Hitlera triecienā armijām iebrūkot Polijā, savukārt ietrieca savu dunci nelaimīgā upura mugurā. Poļu tauta to nav aizmirsusi un nekad neaizmirsīs.

Neiztirzājot sīkāk dažādos politiskos manevrus vēl nesenā Polijas vēsturē, atzīmēsim, ka pēdējos 25 gados tā piedzīvojusi vairākas nopietnas iekšpolitiskas krizes. 1956. gada jūnijā Pozenes nemieros pretstalinistiski noskaņotie poļi panāca Maskavai paklausīgā ķipara Edvarda Ochaba atcelšanu no kompartijas vadības. Tā pie varas nāca nacionālkomūnists Gomulka. 1970. g. decembrī Dancigā notikušo streiku un nemieru rezultātā Gomulkam bija jāiet un viņa vietā savukārt nāca šķietami neatkarīgākais Edvards Gireks. Tautas pretestība pret komūnistu birokratu privilēģēto šķiru brieda, un bīstamu pakāpi tā sasniedza 1976. gadā.

Lai iekšpolitisko krizi mazinātu, pagājušā gadā Gireks Pjotru Jaruševicu nomainīja ar Edvardu Babiuchu. Pirmajam piedēvēja nekompetenci izkārtot saimnieciskās problēmas. Pagājušā gada augustā pēc 11 dienu ilga strādnieku streika Dancigā un citās Baltijas jūras piekrastes pilsētās premjēru Babiuchu atcēla un par glābēju izraudzīja Josefu Pinkovski. Mēnesi vēlāk arī Girekam bija jāatdod savs komūnistu partijas vadoņa postenis jaunam funkcionāram Staņislavam Kaniam.

Šī gada janvāris un arī februāris iezīmējas ar nepārtrauktu un kulminētu kompartijas un brīvo arodbiedrību konfrontāciju, tādēļ nebija nekāds brīnums, ka pēkšņi Pinkovska vietā atbildīgā ministru prezidenta amatā nāca līdzšinējais aizsardzības ministrs ģenerālis Vojčeks Jaruzeļskis. Viņš reizē patur arī aizsardzības ministra posteni. Personālās pārmaiņas valsts un partijas vadībā nekādā gadījumā nevar uzskatīt tikai par politisku dekorāciju maiņu. Strādnieku prasības pēc piecu dienu nedēļas, labākiem darba apstākļiem, pietiekama atalgojuma un citām brīvībām novirzījušās sekundārā plāksnē.

Tautā dziļi gruzdošais nacionālisms un pretestība pret uzspiesto režīmu ir izvērtusies masu kustībā, kuŗā poļu tautai vēl nepieredzētā patiesā solidāritātē saslēgušies ne vien strādnieki, neapmierinātie intelektuāļi, žurnālisti, studentu aktīvisti, zemnieki, baznīca, komūnistu ideālisti un arī sadusmotās namamātes. Te jāpatur vērā, ka pagātnē arvien eksistējusi plaisa starp poļu nabadzīgiem zemniekiem un aristokratiju no vienas puses un starp strādniekiem un intelektuāļiem no otras puses. Arī strādnieki pagātnē nav bijuši pārāk draudzīgi ar zemniekiem. Kas viņus tagad visus vieno? Neapmierinātība ar esošo režīmu un cerības uz pārmaiņām.

Kad latviešu tautiskā atmodas laikmeta darbinieks Puriņu Klāvs pirms vairāk nekā simts gadiem Rīgā organizēja pirmo latviešu akadēmisko studentu brālību, viņš tai izvēlējās ļoti zīmīgu devīzi: Vienībā spēks — spēkā brīvība. Tā laika sveštautiešu autoritātes šīs devīzes uzskatīja par pārdroši revolūcionārām un tādēļ tās neakceptēja. Vai tā nav vēsturiska sagadīšanās, ka savā būtībā pēc simts gadiem citas tautas brīvības cīnītājs — Valesa — savas izraisītās kustības pamatos licis tālredzīgā latvieša Puriņu Klāva saukli — vienībā spēks — spēkā brīvība. Neiedomājamā vienībā poļu tauta tagad ir ieguvusi patiesu spēku, no kuŗa bailes pat varenai sarkanai imperijai. Šis patiesais spēks ir jau iezīmējis ceļu uz īstu brīvību.

Ģenerāļa Jaruzeļska iecelšana ir pilnīgi neparasts precedents komūnisma režīmā. Jau kopš Ļeņina revolūcijas dzimšanas partijas augstākie funkcionāri par lielākām briesmām uzskatīja tā dēvēto „bonapartismu", t.i. militāro vadoņu nākšanas pie varas politbirojā vai valsts augstākā pārvaldē. Neaizmirsīsim, ka Trockis bija sarkanās armijas komandieris, un varbūt tieši tādēļ Staļins viņu novāca. Otrs komandieris ģenerālis Vācietis netika līdz padomju augstajam galmam. Ģenerāļi Buchārins un Tuchačevskis savu iedrošināšanos samaksāja ar dzīvībām.

Tāpat 1937. gadā masu tīrīšanas akcijā Staļinš lika nogalināt savu spējīgāko militārās izlūkošanas šefu ģenerāli Bērziņu. Zviedrijā izkļuvušais KGB aģents Granovskis 1937. gadā bija aculiecinieks sarkanās gaisa flotes dibinātāja ģenerāļa Alkšņa nāvei. Kad čekisti ieradās Alksni apcietināt, viņš izlēca no 8. stāva loga. Viņa līķi klātesošie Staļina kalpi lika turpat uz vietas sašķaidīt ar asfalta nolīdzinātāju — smago ruļļu mašīnu.

Stāvoklis Polijā ir daudz nopietnāks nekā mēs to varam iedomāties. Tagad rietumus sasniegusi informācija, ka 3 milj. poļu bērnu spiesti dzīvot pilnīgā nabadzībā un 2/3 no visiem pensionāriem dzīvo rūpēs par nākamās dienas maizes kumosu. Tanī pašā laikā partijas funkcionāri dzīvojuši lielā greznībā. Kad Valesa nesen ieradies pie Kanias viņa atpūtas vietā, Valesa teicis: „Es gribu redzēt, kā dzīvo bagāti cilvēki." Drīz vien pēc tam Kania atdevis atpakaļ valstij viņam nodoto vairāku simtu hektāru lielo meža kuiļu medību rezervātu.

Ģenerālis Jaruzeļskis labi apzinās arī to, ka Valesa var zaudēt kontroli par viņiem vēl pagaidām uzticīgām arodbiedrībām. Jau vairākās vietās Solidāritātes karstgalvji ignorē Valesas dotos norādījumus. Jaunā ministru prezidenta un Valesas vienošanās par 90 dienu pamieru, kuŗā strādnieki atteiktos no jebkāda veida streikiem, ir nepieciešama bīstami zemu noslīdējušās saimnieciskās dzīves restaurācijai. Kaut ģenerālis Jaruzeļskis ir militāri izglītojies apšaubāmiem uzdevumiem Pad. savienībā, viņš tomēr bija tas, kas pārliecināja poļu kompartiju nelietot bruņotu varu streiku apspiešanā 1970. g., 1976. un arī pērn. Varbūt ka viņš izšķirīgā brīdī tomēr pierādīs, ka nav Maskavas sulainis, bet savā sirdī ir īsts polis.

Maskavaś propagandas aparāts tagad sācis uzbrukumu Vašingtonai, apvainojot to noziedzīgā poļu tautas kūdīšanā uz nemieriem. Kremlis prasa pat brīvās Eiropas Amerikas Balss raidījumu pārtraukšanu poļu valodā.

Aleksandrs Ķegumnieks

Igaunijas ...

(beigas no 1. lp.)

Ir cits jautājums, par cik sekmējušies kopējie centieni un kāda tiem atbalss tur, kurp tos raidām. Jau pagaŗajā trimdas posmā konstatējami ir paisumi, ir bēgumi, un neviens šodien nespēj pateikt vai zīlēt nākotnes varbūtības. Bet vienu mēs zinām: savas cīņu pozicijas mēs neatstāsim, lai kādu virzienu arī ņemtu valstsvīru un politiķu gājieni, nereti izdabājot saviem pretspēlētājiem, zem kuŗu papēžiem sabrukusi un iznīcināta daudzu pastāvīgu valstu brīvība.

Nav noslēpums, ka daudzām rietumu valstīm būtu gluži pa prātam, ja Baltijas valstu jautājums nemaz neeksistētu un tas būtu likvidēts ar to noņemšanu no dienas kārtības. Bet tā būtu noziegšanās pret brīvību un tiesībām, taisnību un neapstrīdamiem faktiem.

Ja kāda valsts atzīst pašas brīvību un suverēnitāti, tad nedrīkst paiet secen ar piemiegtu skatu tiem graujošiem faktiem un beztiesību stāvoklim, kāds izveidojies un ar terroru uzturēts Baltijas jūras krastā. Tamdēļ mums vēl cerības tam, ka savu cīņu neesam zaudējuši.

Nacionālie somi, kuŗu patriotisms, cīņas un varonība bijuši vienreizēji, savā laikā konsekventi neieredzēja visu slavisko, jo par to viņiem rūgtas un smagas atmiņas. Satiksmē ar tūristiem un svešiniekiem viņi nekad nelietoja krievu valodu un ignorēja visu, kas nāk no austrumiem. Nenoliedzami — viņi tā rīkojas arī šodien.

Arī mūsu ziemeļu kaimiņā — igauņos sakņojas somu iedaba. Kaut baigā tagadne tiem uzspiež savu zīmogu — igauņi savā zemē un būdami izkliedēti svešumā, nav mainījuši savu raksturu. Apslēptais spīts un nacionālā izturība palīdz viņiem pārvarēt tumsas laiku, kas neatvairāmi pakļauts maiņām.

Darbs divās valodās

EGILS KALME — PRET STRAUMI, ROMĀNS, GAUJAS APGĀDS 1980. 172 LP.

Egils Kalme kļuva plaši pazīstams ar savu leģionāru romānu angļu valodā „Brīvības ēnā”, kas iznāca lielā eksemplāru skaitā. Viņa romāns angļu valodā „Between Two Midsummer Nights (Starp divām Jāņu naktīm) iznāca jau 1976. gada novembrī. Tagad iznācis latviešu valodā „Pret straumi”, kur pamatā tie paši notikumi un varoņi, kas viņa angļu valodas darbā. Tas nav tiešs darba tulkojums no vienas valodas otrā, bet pieskaņots lasītāju vajadzībām, mainot arī grāmatas nosaukumu. Latviešu valodas izdevumā plašāk aprakstīta darbība un notikumi, kas interesē latviešu lasītāju, bet izmests tas, ko vajadzētu parādīt tikai svešlautiešiem, lai tie iepazītos ar Latvijas zemi, tautu un paražām.

Egils Kalme

Kalme savā darbā apskatījis latviešu literātūrā neparastākus raksturus un darbību. Jāņu nakti parasti tēlo kā jautru, priecīgu, bezrūpīgu notikumu, kas varētu izbeigties ar saules lēktu, kad cilvēki sāk just nogurumu. Autors grāmatā to tēlojis traģiski, kas nobeidzas ar kādas jaunavas nāvi, un tas ievirza visu pārējo grāmatas darbību. Igna meklē savas māsas Elgas pavedēju, kas vainīgs tās Jāņu nakts traģēdijā. Sākumā aizdomās ir students Tots Balga, bet kad tās pagaist, abi jaunieši jūt tuvību un apprecas. Laulības notiek bez lieciniekiem, bez kāzu mielasta un bez viesiem. Ēdiens viesu pacienāšanai gan sagatavots, vīns iegādāts, bet lūgtie viesi nenāk, tikai nama pārvaldnieks klauvē pie dzīvokļa durvīm, prasot samaksu par dzīvokli. Tots to iztēlo it kā par viesu ierašanos, bet Igna viltību atklāj.

Darbam cauri vijas Tota iecere izgatavot motoru, kas nekad neapstātos — perpetuum mobile. Jāpiedzīvo vilšanās, jo motors ne tikai nestrādā, bet pat eksplodē, ievainojot Ignas seju. Varbūt autors šo tematu pievienojis kā laikmetīgu notikumu, kad pasaulē ir degvielu trūkums. Ticamāk liekas, ka tas pievienots, lai radītu raitāku darbību.

Autors 147. lp. dod abu galveno varoņu raksturojumu. Tots paklausīgs bez iebildumiem, ar dzelzs gribu. Igna seko savām iegribām un dara, ko grib, vai tas kādas patīk vai ne. Varbūt tāpēc Tots vēlas izgatavot savu dīzeļmotoru, kaut to pabeigt maz cerību. Ignas daba parādās tad, kad inženieris liek viņai darīt darbu, kas vienam cilvēkam nav paveicams. Viņa nemeklē kompromisu vai kādu izkārtojumu, tā strupi uzteic darbu un aiziet. Pēc tam bez liekiem paskaidrojumiem viņa aizbrauc uz laukiem.

Grāmatā tēlota kā lauku, tā pilsētas dzīve un notikumi. Autors 40. lp. aprakstījis latviešu zemnieku dzīvi pirms Latvijas neatkarības laika, bet grāmatas sākumā Jāņu nakts uz laukiem.

Plašāk notēloti pilsētas notikumi. Abiem galvenajiem varoņiem ir grūtības atrast darbu un dzīvokli, vienmēr viņi naudas grūtībās. Garāks tēlojums veltīts viegla sarīkojuma karnevālam, kur ieradušies arī jūrnieki. Te Igna noskaidro, kas vainīgs māsas pavešanā. Pēc karnevāla Igna iepazīstas ar preču ostu. Kādā citā vietā ir apraksts par Ģertrūdes baznīcu, par Rīgas ormaņiem, slimnīcu. Autors teicami pratis tēlot cilvēku pārdomas, dažreiz iepinot arī vēsturiskas ziņas un vietu vai personu aprakstus. Romāns beidzas ar nākamā gada Jāņu nakti un galveno personu atgriešanos uz laukiem.

Angļu valodas izdevumā Kalmem labi noslīpēts stils un liela vārdu bagātība, kas gandrīz vienā lappusē neatkārtojas. Latviešu valodā tas ne katrreiz izdevies. Lietoti neparasti un dažreiz nepieņemami apzīmējumi vai vārdi. Runā par pregnantu sievieti, par istabas uzkrāmēšanu, „atnāca viens puisis, satika vienu meitu, tai dienā, sūtīja pretim mūsu puisi”. Pēdējos piemēros ir liekvārdība, kas ieviesusies no svešvalodām. Grūti saprast arī teicienu: „...viņa neticēja, ka motors padosies”. Tas ir kāds izteiciens, ko lietoja senākos laikos, kā „darbs padosies” vai veiksies. Te varētu domāt, ka motora būvēšana neveiksies. Pāris vietās pieminēts Vērmeņdārzs, ko Rīgā parasti sauca par Vērmanes vai Vērmaņdārzu. Tomēr citās vietās autoram ir priekšzīmīgs tēlojums, saprotamiem, labi uzbūvētiem teikumiem.

Autors daudz vietās grēko pret latviešu gramatikas prasībām, it sevišķi pieturas zīmēm. Daudzos gadījumos paplašinātais divdabis nav atdalīts ar kommatiem vai palīgteikumi nav atšķirti no virsteikumiem. Gramatika nav mūsu rakstnieku stiprā puse, ja vēro pēdējā laikā iespiestos darbus. Dažreiz to mēģina aizbildināt ar iespieduma kļūdām vai korektūras paviršībām, kaut laikam biežāk autoram „piemirsies” pievienot kādu pieturas zīmi.

Autors pats veidojis grāmatas apvalku, kā arī pievienojis pusduci ilustrāciju. Tās visas veidotas pludināmajā technikā krāsās, kaut iespiests melni baltajā iespiedumā.

Vienkāršā un saistīgā saturā romānā tēloti lauki un dažas raksturīgas ainas no pilsētnieku dzīves Rīgā, neparasts mīlestības stāsts ar strauju darbību, fabrikas strādnieku grūtais stāvoklis un neparastie notikumu atrisinājumi.

V. Irbe

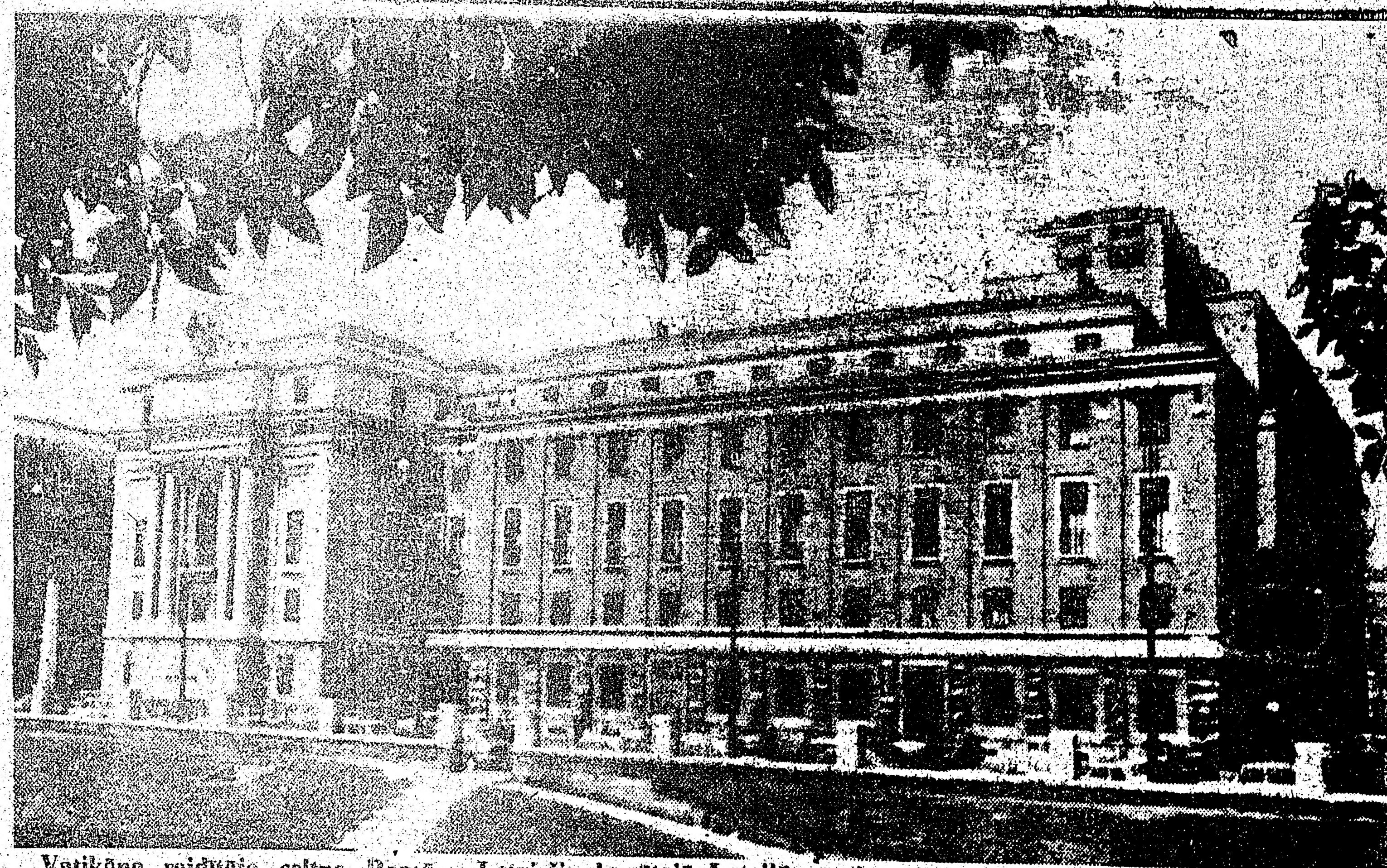
Vatikāna raidītāja celtne Romā. Latvieši okupētajā Latvijā un brīvajā pasaulē ir pateicīgi Vatikānam par ikdienas raidījumu latviešu valodā. Gadu mijā pats pāvests Jānis Pauls sveica mūs latviski.

Latgales kongress

Prof. Aleksis Rubulis

Latviešu ciltis gadu tūkstošiem veidoja vienu tautu, saliedētu aizvēsturiskos notikumos, valodā un tradicijās. Palaikam svešas varas to skaldīja. Tā 1773. gadā Katrīna II piespieda Polijas karali Stanislavu Poņatovski pievienot Latgales novadu Vitebskas guberņai. Visus šos gadus latgaļi gaidīja izdevību nokratīties no krievu virskundzības. 1905. gadā, drīz pēc asiņainām sadursmēm Pēterpilī ludzānieši iesniedza petīciju ar vairāk nekā 200 parakstiem Krievijas valsts padomei apvienot latgaļus ar pārējiem tautas brāļiem. Kad to ignorēja, sekoja pastiprināta darbība. Rēzeknes, Daugavpils, Ludzas, Balvu un citu mazāko draudžu privātās mājās bieži pulcējās patrioti, lai nektis aizsegā izstrādātu sekmīgāku stratēģiju. Reizēm rezēm dalībnieki tā aizrāvās, ka uzsāka dziedāt „Dievs, svētī Latviju” un izkāra sarkanbaltsarkano karogu. 1907. gadā Preiļu draudzes ērģelnieks izkāra Latvijas karogu pie baznīcas, par to krievu soda ekspedīcija viņu nošāva.

Francis Trasuns, Latgales atmodas darbinieks un drošsirdīgs cīnītājs par Latgales, Kurzemes un Vidzemes apvienošanu. Viņa mūža darba alga — Rēzeknes kongress un brīvā apvienotā Latvija.

Reālāku plānu izstrādāja Pēterpilī, kur darbojās latgaļu akadēmiķi. 1917. gadā viņi ievēlēja 16 locekļu komiteju, kuras uzdevums bija apvienot Vidzemi, Kurzemi un Latgali vienā valstī. Rēzeknes dekāns Nikodems Rancāns kopā ar citiem patriotiem jau laikus mutvārdiem izteica un iespiestā veidā izplatīja saukli „Brīvā Latgale brīvā Latvijā”. Tieši Lieldienās Rēzeknē sapulcējās garīdznieki kongresa technisko problēmu izstrādāšanai. Lai viss ritētu demokratiski, sēde pieņēma dekāna Jāņa Velkmes ierosinājumu aicināt pagastu, draudžu un citu organizāciju pārstāvjus, kā arī pa vienam krievu, žīdu un poļu pārstāvim. Latgales kongress Rēzeknē notika 1917. gadā 9. un 10. maijā. Kongresā piedalījās 232 oficiālie delegāti un 118 viesi. Pēdējo vidū bija arī pārstāvji no citiem novadiem, ieskaitot valsts domnieku Jānis Zālīti un Vidzemes Zemes padomes locekli Zigfrīdu Meierovicu, kuŗa ģimene dzīvoja Rēzeknē.

Lai izlūgtos Dieva svētību svarīgajam pasākumam, visi dalībnieki pulcējās jaunceltā Rēzeknes katoļu baznīcā. Prāv. Kazimirs Skrinda celebrēja svēto misu. Prof. Jāzeps Rancāns sprediķī pavēstīja, ka Kristus ir augšāmcēlies un ka Viņš ir kopā ar savu Tēvu. Arī latviešiem jādara viss iespējamais, lai Latvija celtos augšā un visi latvieši spētu veidot savu dzīvi savā kopīgā un neatkarīgā valstī. Kad dievkalpojuma beigās visi vienojās himnā „Dievs, svētī Latviju” spēcīgo ērģeļu pavadījumā, pār daudzo dievlūdzēju vaigiem ritēja asaras.

Pēcāk svinīgā procesija virzījās uz kinoteātri „Diana”. Pie mājām plīvoja sarkanbaltsarkanie karogi. Sabraukuši no visiem pagastiem, latgaļi nepieredzētās masās stāvēja ielu malās, daudzi lepni un izaicinoši [illegible] pos, un [illegible] „Lai dzīvo Latgale!” „Lai dzīvo Latvija!” „Mēs esam viena tauta!” „Nost ar Krieviju!” Nepārprotami [illegible] bija nacionālās [illegible]. [illegible] tas ilgas un griba bija [illegible] gušas [illegible], ko ignorēja okupācijas vara. Diemžēl, [illegible] ja izrādījušies ne tikai vietējie krievi, bet arī [illegible] no attālām Krievijas guberņām, lai paralizētu Latvijas apvienošanu.

Galvenais referents bija vēlākais bīskaps Jāzeps Rancāns. Viņš deklarēja, ka ir tikai viens mērķis: Latgales, Kurzemes un Vidzemes latvieši veido vienu tautu, tāpēc visiem šiem novadiem jāapvienojas vienā neatkarīgā valstī. Zigfrīds Meierovics un Jānis Zālītis apsveica delegātus citu novadu vārdā un izteica gatavību sadarboties. Starplaikā ekstrēmists Francis Kemps ar 39 piekritējiem, lielāko tiesu krievu strādniekiem no Pēterpils, centās izjaukt kongresa gaitu. Kemps pretojās kinoteātŗa zālē, viņa sekotāji noārdīja daļu sētas ārpusē, tie lauza durvis un draudēja nodedzināt celtni. Taču latgaļu strēlnieki savu virsnieku Jāņa Rubuļa un Stanislava Kimbalas vadībā savaldīja nemierniekus. Pēdējie bija spiesti kongresu atstāt. Kongress gandrīz ar visām balsīm pieņēma prof. Jāzepa Rancāna rezolūciju apvienot Latviju.

Ievēlētajā Pagaidu zemes padomē iegāja Francis Trasuns (kongresa vadītājs), prof. Jāzeps Rancāns, tiesnesis Aloizs Bojārs, Ed. Krustāns, dekāns Jānis Velkme, Vladislavs Rubulis, Juris Pabērzs, dekāns Nikodems Rancāns un 52 citi. Tādējādi plāns Latvijas apvienošanai bija izstrādāts, vadība ievēlēta; ar to sākās vēsturiskais pagrieziens.

NĀC PALĪGĀ !

Mēs varam pastāvēt, tikai uzturot latviešu kultūru un ieaudzinot tanī mūsu jaunatni. Tikai aktīva un apzinīga latviešu kopība varēs turpināt darbu Latvijas brīvībai. Tādēļ mūsu kultūras un nacionālās politikas centieni iet roku rokā. Vienreiz gadā Latviešu Nacionālā Apvienība Kanadā (LNAK) griežas pie Tevis ar aicinājumu atbalstīt kopīgo kultūras un Latvijas brīvības darbu. Nedomā un nesaki, ka bez Tevis var iztikt. Ir vajadzīgs ikviens latvietis.

Mūsu kultūras un jaunatnes darba atbalstam ir Pasaules Brīvo Latviešu Apvienības (PBLA) Kultūras Fonds. Tas stiprina mūsu nacionālo izturību un pastāvēšanu, atbalstīdams: mācības grāmatu un līdzekļu izdošanu skolām, jaunatnes organizācijas un pasākumus latviskā audzināšanā, latviešu valodas kopšanu, kultūras materiālu krātuves un jaunradi ar konkursiem, pabalstiem un godalgām.

Pagājušā gadā PBLA Kultūras Fonds sadalīja $14,250, no kuŗiem Kanadas latviešu devums bija $2250. No kopsummas 28 proc. tika izlietoti godalgām, bet 72 proc. pabalstos skolu, jaunatnes un kultūras darba veicināšanai. Diemžēl, līdzekļu trūkuma dēļ daudz vērā liekamu lūgumu nevarēja ievērot. Apzinoties Kultūras Fonda nozīmi un vajadzības, mūsu devums tam ir jāpalielina.

Mūsu centrālās organizācijas stiprums un iespējas ir atkarīgas no tās aktīvo locekļu skaita un atbalsta. Nokārto tagad savu gadskārtējo nodevu LNAK, vai vēl labāk — kļūsti par LNAK mūža dalībnieku ar maksājumu Nākotnes Fondam. LNAK mūža dalībnieku skaits jau sasniedzis 400, bet tam vēl jāaug. Bez tam ir iespējams ziedot arī īpašiem mērķiem Kanadā: skolām un jaunatnes darbam, sporta atbalstam, kas sevišķi pievelk jaunatni, aprūpei un Latvijas brīvības atjaunošanas darbam.

Par savu svarīgāko politisko uzdevumu LNAK uzskata mūsu tautas tiesību aizstāvēšanu un neatkarīgas Latvijas atjaunošanu. Ir jāsniedz tiešs atbalsts mūsu tautas locekļiem dzimtenē, jāaizstāv apspiestie, jāstiprina Kanadas latviešu nacionālās cīņas apņēmība un jāinformē kanadieši par rusifikāciju un genocīdu Latvijā. Pateicoties tautiešu atsaucībai, pagājušā gadā LNAK bija iespējams segt ceļa izdevumus sešiem mūsu pārstāvjiem uz Madrides konferenci, kur viņi ļoti efektīgi aizstāvēja Latvijas intereses.

Vēlēdamies praktiski atbalstīt darbu mūsu tautas nākotnei un brīvībai, esi atsaucīgs ziedotājs!

T. Kronbergs
LNAK valdes priekšsēdis

Dr. L. Lukss
Politiskās nozares vadītājs

Dr. H. Tichovskis
PBLA KF priekšsēža vietnieks

Jauno latviešu komponistu konkurss

7. Latviešu dziesmu svētku Kanadā rīcības komiteja izsludina dziesmu konkursu latviešu komponistiem brīvajā pasaulē, kas dzimuši 1946. gadā vai arī jaunāki.

Temati un godalgas: koŗa dziesmai sieviešu, vīru vai jauktam korim 1. godalga $300 (Kanadas), 2. godalga $200.

Dziesma var būt a capella korim ar klavieŗu, ērģeļu vai kokļu pavadījumu, tautasdziesmu apdare oriģināldziesma ar latviešu autoru vai dainu tekstu.

Solo dziesmai 1. godalga $300 (Kanadas), 2. godalga $200. Dziesma var būt ar klavieŗu, ērģeļu vai kokles pavadījumu, tautasdziesma, oriģināldziesma ar latviešu autora vai dainu tekstu. Kompozicijas iesūtāmas ne vēlāk kā ar 1981. gada 15. aprīļa gaisa pasta zīmogu apzīmogotā sūtījumā rīcības komitejas konkursa daļai: Latvian Music Contest, c/o Mrs. I. Bulmane, 23 Markland Drive, Etobicoke, Ont. M9C 1M8 Canada.

Kompozicijas apzīmējamas ar moto. Tas pats moto rakstāms arī uz kompozicijām pievienotās slēgtās aploksnes, kuŗā jāievieto autora vāds, uzvārds, dzimšanas gads un adrese. Viena autora iesūtīto dziesmu skaits nav ierobežots, bet iesūtītiem darbiem jābūt līdz šim nepublicētiem un publiski neatskaņotiem.

Žūrijas komisijā darbosies pazīstami latviešu komponisti ar prof. T. Ķeniņu kā šīs komisijas priekšsēdi. Žūrijas komisija tiesīga godalgas sadalīt pēc saviem ieskatiem attiecīgas katēgorijas līdzekļu robežās. Vienai sacensību grupai paredzētā summa nav izmantojama citai grupai. Žūrijas komisijas lēmumi ir galīgi un negrozāmi. Godalgoto un ieteikto darbu pirmatskaņošanas un pirmpublicēšanas tiesības pieder dziesmu svētku rīcības komitejai.

7 Latviešu dziesmu svētku Kanadā rīcības komiteja

SCANDIA DELICACIES
Mēs pārdodam somu produktus:
DĀVANAS un SOMU PIRTS PIEDERUMUS.
*
Siļķes, šprotes, desas, siers, eiropiešu cepumi.
*
Sagatavojam viesību galdus.
MĀJAS CEPUMI — Palaunadzi servē pie galdiņiem.
2079 Yonge St., Toronto, Ont. M4S 1P8
Tel.: (416) 489-0162

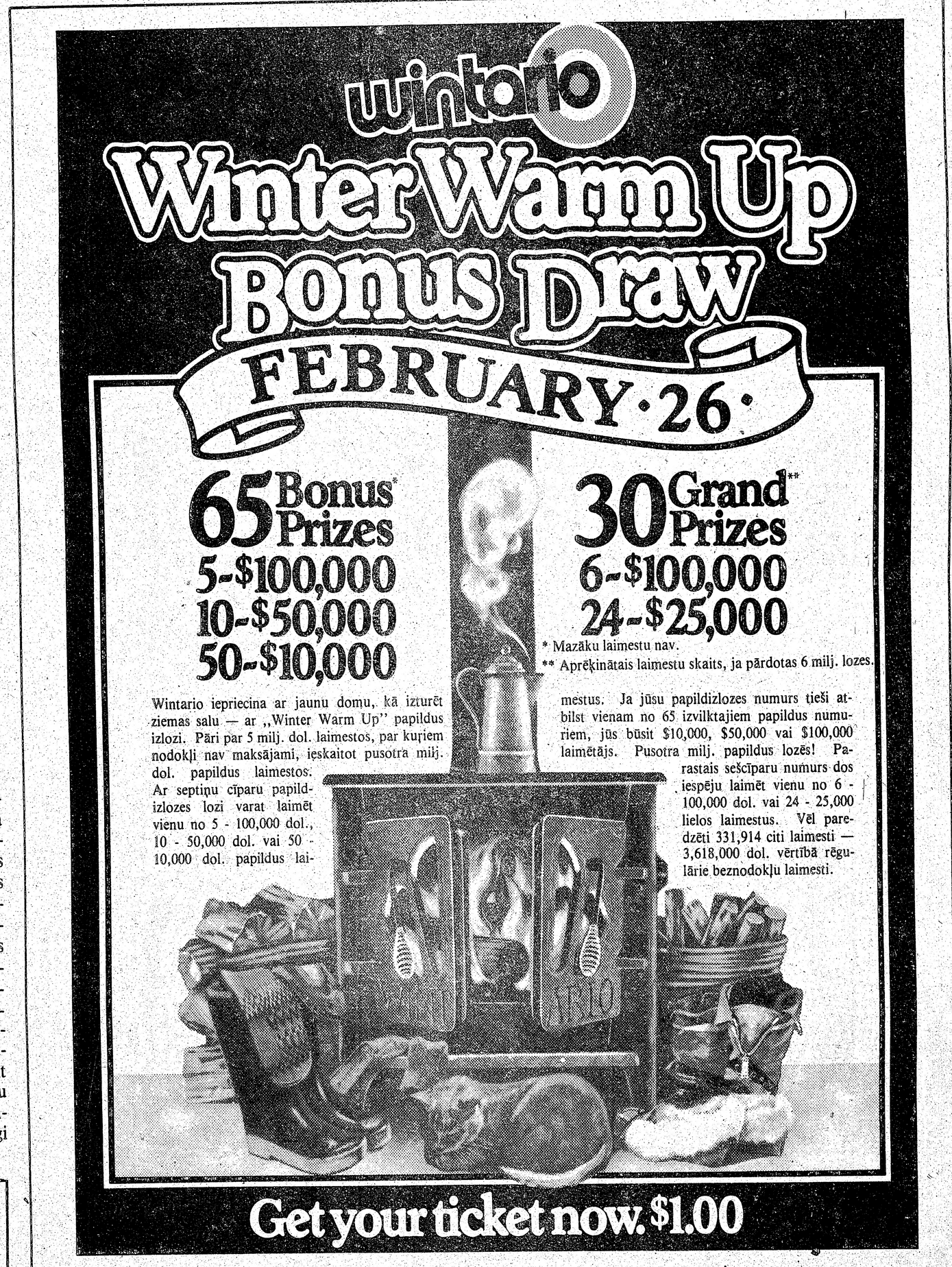

amber
AMBER PRINTERS & PUBLISHERS LTD.
125 BROADVIEW AVENUE
TORONTO, ONTARIO
466-1514; 465-7902